

REFERAT Økonomi- og Planudvalget 2014-2017 d. 17-05-2016

Mødedato Tirsdag d. 17. maj 2016 kl. 00:00

Mødested Mødelokale C, Ullasvej 23, Rønne

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Delberetning for regnskabsåret 2015.....	5
Likviditetsoversigter pr. 30. april 2016.....	8
Befolkningsprognose 2016-28.....	11
Demografikorrektion til budget 2017-2020.....	15
Ekstern evaluering af BRK.....	20
Status på Økonomi- og Planudvalgets delmål for 2016.....	23
Ansøgning om kommunegaranti.....	28
Kommunegaranti til Foreningen Folkemødet.....	31
Fastlæggelse af serviceniveau for ferie i kommunale botilbud.....	33
Frit valg priser for praktisk hjælp og personlig pleje 2016.....	37
Effektivisering i Genoptræningen.....	40
Udvidet/suppleret Ældrepolitik.....	44
Kommissorium for arbejdet med de pædagogiske læringsmiljøer (Skolestrukturens fase III).....	49
Dagtilbudsstruktur på Nordlandet - Allinge og Tejn Børnehus.....	56
Dagtilbudsstruktur i Svaneke - Mælkebøtten og Svaneke Børnehus.....	64
Udvidelse af antallet af pladser i Natur- og Skovbørnehuset i Rønne.....	73
Drøftelse af skolebørnehaver.....	76
Svømmetilbud på Bornholm.....	87
Ændring i kompetencefordeling på Folkeoplysningsområdet.....	93
Ansøgning fra Bornholms Museum om øget driftstilskud.....	96
Godkendelse af sammenlægning af Lokalsamfundspuljen og Fritids- og Kulturpuljen.....	100
Forslag til kommuneplantillæg nr. 10 for udvidelse af et lokalcenter ved Almindings Runddel, Rø.....	104
Bekæmpelse af rynket rose.....	109
Genåbning af Mosaikskolens bygninger i Østerlars.....	114
Orientering om status på salg af BRK's ejendomme pr. 1. maj 2016.....	118
Anlægsbevilling til forbedring af Nørrekås Lystbådehav.....	121
Anlægsbevilling til reovering af Sandvig Havn.....	124
Anlægsbevilling til reovering af Tejn Havn.....	127
Anlægsbevilling til reovering af Hammerhavn.....	130
Anlægsbevilling til reovering af administrationsbygninger - etape 1.....	133
Orientering fra formanden.....	136
Eventuelt.....	138
Lukket.....	140

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Åbent punkt

1 Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

85.02.02G00-0010

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	1	

Fraværende

Bemærkninger til dagsordenen

Bjarne Westerdahl erklærede sig inhabil i behandlingen af punkt 20, hvilket blev godkendt.
Kirstine van Sabben og Carl Ilsøe kan ikke medvirke

Punkt 2: Delberetning for regnskabsåret 2015

Bilag

Revisionsberetning nr. 27, løbende revision 2015

Åbent punkt

2 Delberetning for regnskabsåret 2015

00.32.10K01-0010

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	2	

Hvem beslutter

Økonomi- og Planudvalget indstiller.
Kommunalbestyrelsen beslutter.

Resumé

BDO Kommunernes Revision har fremsendt Beretning nr. 27, Delberetning for regnskabsåret 2015.

Indstilling og beslutning

Teknik- og Økonomidirektøren indstiller,
at beretningen indstilles til kommunalbestyrelsens godkendelse

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:
Anbefales

Sagsfremstilling

I henhold til Lov om Kommunernes Styrelse og revisionsregulativet for Bornholms Regionskommune afgives hermed beretning om revisionsarbejder vedrørende 2015 udført indtil marts 2016.

Revisionen udføres ved stikprøver med det formål at vurdere og efterprøve, om interne forretningsgange og kontrolsystemer fungerer hensigtsmæssigt og betryggende. Endvidere vurderes og efterprøves det, om Regionskommunens dispositioner vedrørende regnskabsmæssige forhold m.v. er i overensstemmelse med kommunalbestyrelsens bevillinger og øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

BDO Kommunernes Revision har foretaget anmeldte og uanmeldte revisionsbesøg i løbet af 2015.

I forbindelse med revisionen skal det vurderes, om udførelsen af kommunalbestyrelsens og udvalgenes beslutninger, og den øvrige forvaltning af Regionskommunens anliggender, er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Om revisionens tilrettelæggelse og udførelse samt ledelsens og revisors opgaver og ansvar henvises i øvrigt til beretning om revisionsaftale (beretning nr. 22).

Revisionen i den anførte periode har omfattet de områder, der er omtalt i denne beretning.

Revisionen for regnskabsåret 2015 er først afsluttet, når årsregnskabet er revideret og der er afgivet revisionsberetning herom.

Revisionsbemærkninger, der skal behandles af kommunalbestyrelsen og fremsendes til tilsynsmyndigheden, er anført under afsnit 2.2 i bilaget.

Den udførte revision har ikke givet anledning til bemærkninger.

Revisionen har pligt til løbende at vurdere, om der skal skrives en revisionsbemærkning, hvis

- regnskabs poster ikke er i overensstemmelse med kommunalbestyrelsens beslutninger
- der er handlet i strid med gældende love og bestemmelser
- lovligheden af en post eller disposition anses for tvivlsom
- der ved gennemgang af de etablerede forretningsgange konstateres væsentlige mangler i kontrolmæssig henseende, idet revisionen samtidig kan fremsætte forslag til udbedring af konstaterede mangler
- foreskrevne forretningsgange i øvrigt ikke er fulgt.

Delberetning 2015 er tidligere fremsendt til Kommunalbestyrelsens medlemmer.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 3: Likviditetsoversigter pr. 30. april 2016

Bilag

Beholdninger pr. 30. april 2016

Grafisk oversigt over udviklingen i beholdninger

Åbent punkt

3 Likviditetsoversigter pr. 30. april 2016

00.32.18G01-0004

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	3	

Hvem beslutter

Økonomi- og Planudvalget til efterretning.
Kommunalbestyrelsen til efterretning.

Resumé

Oversigter over kassebeholdning og udvikling i beholdninger pr. 30. april 2016.

Indstilling og beslutning

Teknik- og Økonomidirektøren indstiller,

- at likviditetsoversigterne tages til efterretning.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Taget til efterretning

Sagsfremstilling

I henhold til retningslinjerne for økonomistyring forelægges Økonomi- og Planudvalget og kommunalbestyrelsen hver måned oversigter over udviklingen i kassebeholdningen.

Den første oversigt viser den faktiske beholdning ultimo april (189,5 mio.), den gennemsnitlige kassebeholdning over de seneste 365 dage (220,1 mio.), den beregnede kassebeholdning pr. 31. december 2016 (-10,0 mio.) og den faktisk forventede kassebeholdning pr. 31. december 2016 (90,0 mio. kr.)

Den anden oversigt viser grafisk udviklingen i den faktiske og den gennemsnitlige kassebeholdning opgjort dagligt fra 1. januar 2015 til 30. april 2016.

Bemærkninger til den faktiske kassebeholdning:

Den faktiske beholdning på 189,5 mio. kr. er steget med 13,5 mio. kr. i forhold til sidste opgørelse pr. 31. marts 2016. Denne udvikling er som forventet, om end den er atypisk i forhold til sidste år, hvor SKAT havde fremrykket betalingsdatoen for A-skat. Derfor blev a-skattebetalingen af feriegodtgørelsen sidste år afregnet i april måned, hvor den i 2016 bliver afregnet i maj måned.

Der er i april måned hjemtaget lån på 22,3 mio. kr. som besluttet på kommunalbestyrelsens møde den 31. marts 2016. I april 2015 blev der hjemtaget lån på 23,9 mio. kr.

Bemærkninger til den gennemsnitlige kassebeholdning:

Den gennemsnitlige beholdning på 220,1 mio. kr. forventes fortsat at være stigende.

Indfrielse af restgælden på Slottet i Rønne vil først ske når aftalerne om brug af bygningerne som asylcenter udløber, og vil først få indvirkning på likviditeten fra tidspunktet for indfrielsen.

Bemærkninger til den beregnede kassebeholdning:

Den beregnede beholdning ultimo 2016 på -10,0 mio. kr. er beregnet på baggrund af den faktiske beholdning ultimo 2015, den budgetterede kasseforøgelse i 2016 og afgivne tillægsbevillinger med kassevirkning vedrørende 2016 inkl. budgetoverførsler fra 2015.

Beholdningerne er opgjort inkl. midlertidige deponeringer på 16,7 mio. kr.

Økonomiske konsekvenser

Der er budgetteret med en renteindtægt af likvide aktiver på 1,9 mio. kr. i 2016. På baggrund af udviklingen i kassebeholdningen i 2015 må det forventes, at renteindtægten alt andet lige bliver højere end budgetteret i 2016. Den nye bankaftale indebærer dog væsentligt ændrede rentebetingelser, hvor der pt. ikke kan gives et nærmere skøn for størrelsen af renteindtægten i 2016.

**Supplerende sagsfremstilling og/eller
Administrativ tilføjelse**

-

Punkt 4: Befolkningsprognose 2016-28

Åbent punkt

4 Befolkningsprognose 2016-28

00.01.00P10-0017

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	4	

Hvem beslutter

Økonomi- og Planudvalget indstiller.
Kommunalbestyrelsen beslutter.

Resumé

Regionskommunens befolkningsprognose for perioden 2016-28 er revideret ud fra den senest kendte demografiske udvikling. Der forventes en samlet befolkningstilbagegang på Bornholm på 8 %, hvilket er en forbedring sammenlignet med de to foregående prognoseperioder. Ifølge prognosen må forventes markant flere ældre, en væsentlig mindre arbejdsstyrke og færre skolebørn, mens antallet af helt små børn ser ud til at stagnere. Indbyggertallet forventes at falde mest i landdistrikterne og mindst i de største byer.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller,
at Befolkningsprognose 2016-2028 godkendes og indgår i det fælles planlægnings- og budgetgrundlag for 2017 - 2020.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Anbefales

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune udarbejder hvert år en befolkningsprognose for de kommende 12 år. Den seneste prognose dækker derfor årene 2016-28. En befolkningsprognose er et kvalificeret gæt på den fremtidige befolkningsudvikling. Den udarbejdes på baggrund af de historiske udviklingsmønstre i befolkningen koblet med forventningerne til den samfundsmæssige udvikling og udviklingen i boligsammensætningen. Prognosens usikkerhed stiger derfor, jo længere ud i fremtiden vi kommer. BRK's befolkningsprognose er udarbejdet ved hjælp af konsulentfirmaet Cowis Demografix-model, som halvdelen af de danske kommuner anvender.

Prognosen danner grundlag for regionskommunens planlægnings- og budgetarbejde. Forventningerne til befolkningsudviklingen indgår fx i overvejelserne i forhold til, om der kan forventes at blive behov for flere eller færre børnehaver, skoler og ældreboliger samlet set på Bornholm og i de enkelte lokalområder. Den kan også føre til overvejelser, om hvorvidt det

fremtidsbillede prognosen tegner er lig den ønskelige udvikling? Skal kommunalbestyrelsen fx arbejde for at ændre de præmisser, der ligger til grund for prognosen?

Forventninger til befolkningsudviklingen 2016-28

Prognosen forudser en samlet tilbagegang i indbyggertallet på ca. 3.298 personer svarende til 8 pct. - fra i dag 39.759 til omkring 36.461 indbyggere i 2028. Der forventes således fortsat en befolkningstilbagegang, men dog en knap så voldsom tilbagegang som i de to foregående prognoseperioder (hhv. 13 pct. i 2014 og 11 pct. i 2015).

I hovedoverskrifter er forventningerne til befolkningsudviklingen på Bornholm i perioden frem til 2028 følgende:

Lokalområder	Frem mod 2028 forventes befolkningstallet at falde over hele øen. Der må forventes større befolkningstilbagegang i landområderne end i byerne – den samme tendens, som ses på landsplan.	
	Rønne	- 5 %
	Større byer ¹⁾	- 4 %
	Små byer ²⁾	- 15 %
	Landdistrikterne	- 17 %
Børn	Ifølge befolkningsprognosen forventes børnetallet fortsat at falde på Bornholm. Antallet af helt små børn er stort set stagnerende, mens vi i 2028 kan forvente væsentlig færre skolebørn (6-16 årige) på Bornholm end i dag.	
	Små børn, 0-5 årige	- 2 %
	Skolebørn, 6-16 årige	- 22 %
Ældre	Mens befolkningstallet samlet set forventes at gå tilbage, bliver der flere ældre på Bornholm. Særligt de ældste aldersgrupper forventes at blive større end i dag i takt med at de store efterkrigsårgange bliver ældre.	
	Over 65 år	+ 19 %
	Over 80 år	+ 55 %
Arbejdsstyrken	Ifølge befolkningsprognosen forventes færre bornholmere i den erhvervsaktive alder.	
	17-64 årige	- 19 %

1) Nexø, Aakirkeby, Allinge-Sandvig, Hasle, Svaneke, Tejn, Gudhjem/Melsted, Snogebæk, Nyker og Klemensker

2) Sorhat-Muleby, Aarsdale, Østermarie, Lobbæk, Vestermarie, Østerlars, Pedersker, Listed, Balka, Nylars, Knudsker, Rø, Arnager, Årsballe, Vang, Rutsker, Olsker, BølsHAVN

Uddybning af prognosens resultater og præmisser

- Befolkningsudviklingen på Bornholm i de senere år samt forventningerne til udviklingen frem til 2028 er illustreret mere detaljeret på www.bornholmerbanken.info, hvor man under menupunktet Data finder emnerne: Befolkning, Arbejdsstyrke, Til/fraflyttere, Boliger og Geografi, Samfundsøkonomi, Ældre og Børn. Præsentationen på siden er dynamisk, og vil blive udbygget i takt med at befolkningsdata anvendes til at understøtte forskellige analyseopgaver i Bornholms Regionskommune.
- Befolkningsprognosens principper og præmisser samt hvordan den bruges i Bornholms Regionskommunes planlægnings- og budgetarbejde er uddybet under [Befolkningsprognose](#) på brk.dk.

Hvilke forudsætninger er prognosen for 2016-28 baseret på?

Der er mange forhold, som spiller ind på prognosens resultater: fødsler, dødsfald, til- og fraflytninger, forventet levealder, økonomisk udvikling globalt, nationalt og lokalt samt meget andet. Ved at ændre i forudsætningerne for fremskrivningerne kan der opstilles forskellige scenarier for befolkningsudviklingen. Det kan fx undersøges, hvad det vil få af indflydelse, hvis fødselstallet stiger, folk lever længere eller hvis flere flytter til eller fra kommunen.

For befolkningsprognosen for 2016-28 er der i samråd med Cowi valgt at tage udgangspunkt i et scenarie, som bygger på følgende forudsætninger:

- Fødselstal som i perioden 2012-15
- Antal dødsfald som i perioden 2010-15
- 250 nye boliger på Bornholm i perioden 2015-26
- Flyttemønstre som i perioden 2012-15, hvor tilflytningen har været gradvis stigende

Brug af prognosen i regionskommunens planlægnings- og budgetarbejde

Befolkningstallet på Bornholm er faldet mindre end forventet i sidste års prognose. I demografikorrektionen til budget 2017-2020 tages højde for forskellen mellem den faktiske befolkningsudvikling i forhold til prognosen for 2016 og den økonomiske effekt heraf.

Økonomiske konsekvenser af den demografiske udvikling behandles i et selvstændigt punkt.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 5: Demografikorrektion til budget 2017-2020

Bilag

Notat om demografikorrektion 2017-2010

Åbent punkt

5 Demografikorrektion til budget 2017-2020

00.30.04P19-0012

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	5	

Hvem beslutter

Økonomi- og Planudvalget beslutter.

Resumé

Den forventede befolkningsudvikling de kommende fire år betyder samlet set, at de forventede udgifter til de 67+ årige stiger, mens udgifterne til de 0-17 årige falder.

I sagen gennemgås demografiberegningen og konsekvenserne for budget 2017 og overslagsårene.

Overordnet set indebærer den samlede demografikorrektion, at budgetrammen skal øges med 7,4 mio. kr. i 2017, 11,6 mio. kr. i 2018, 14,7 mio. kr. i 2019 og 19,4 mio. kr. i 2020.

Der henvises til bilaget til sagen, Notat om demografikorrektion 2017-2020, for en nærmere beskrivelse af beregningerne samt de økonomiske konsekvenser af den forventede befolkningsudvikling på de enkelte områder.

Indstilling og beslutning

Teknik- og økonomidirektøren indstiller

- at de beregnede demografikorrektioner indarbejdes i budget 2017 og overslagsår 2018-2020, jf. tabel 3
- at ændringen i demografikorrektionen på skoleområdet i 2016 på -1,073 mio.kr. som blev givet som en tillægsbevilling til området, som en midlertidig overgangsordning, vurderes i forbindelse med budgetopfølgningen 30. april 2016, som forelægges til politisk behandling i juni 2016

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Ad a) Godkendt

Ad b) Godkendt

Sagsfremstilling

I forbindelse med vedtagelsen af budgetvejledningen for 2017 er det besluttet, at der beregnes demografikorrektioner til budget 2017 og overslagsårene. Beregningerne er som

tidligere år baseret på befolkningsprognosen for Bornholms Regionskommune udarbejdet i Demografix. Der tages udgangspunkt i de faktiske folketal pr. 1. januar 2016.

Ved demografikorrektionerne af skoleområdet budget 2016 og overslagsår blev beregningen af korrektionen tilpasset taxameterbeløbene i den nye tildelingsmodel, som blev udarbejdet i forbindelse med beslutningen om ny skolestruktur. I den forbindelse blev det besluttet at ændringen i demografikorrektionen blev givet som tillægsbevilling til området som en midlertidig overgangsordning. Det blev endvidere besluttet, at denne overgangsordning skulle evalueres i forbindelse med demografikorrektionen af budget 2017. Det anbefales, at denne evaluering foretages i forbindelse med budgetopfølgningen pr. 30. april 2016.

Til budget 2017 og overslagsår er der beregnet demografikorrektioner på følgende områder: børnepasning, skole, SFO, ungdomsskolen, PPR og sundhedspleje samt Ældre.

Nedenfor beskrives den forventede befolkningsudvikling, og der gives et resumé af gennemgangen af demografimodellerne og de afledte økonomiske konsekvenser. Økonomi- og Planudvalget får forelagt en selvstændig sag om befolkningsprognosen sammen med forudsætningerne i modellen.

Kort om den forventede befolkningsudvikling

Det samlede befolkningstal på Bornholm udgør 39.756 pr. 1. januar 2016. Dette tal forventes, ifølge befolkningsprognosen, at falde med 766 indbyggere til 38.990 i 2020. Det svarer til et fald på knapt 2 procent.

Tabellen nedenfor danner udgangspunkt for beregningen af demografikorrektionerne og viser den faktiske og forventede udvikling fordelt på udgiftsområder og de dertil hørende aldersgrupper.

Tablet 1: Befolkningstal 2016 og prognose for 2017-2020 fordelt på aldersgrupper

Aldersgruppe	2016 (faktisk)	2017	2018	2019	2020	Udvikling 2016-2020
0-2 årige (dagpleje og vuggestue)	808	810	823	830	833	3,1%
3-5 årige (børnehave)	935	903	920	914	906	-3,2%
0-5 årige i alt	1.743	1.713	1.743	1.745	1.739	-0,2%
6-16 årige (skole)	4.562	4.492	4.374	4.292	4.228	-7,3%
6-9 årige (SFO-tilbud)	1.550	1.539	1.456	1.379	1.356	-12,5%
0-16 årige (PPR og sundhedspleje)	6.305	6.206	6.117	6.037	5.966	-5,4%
14-17 årige (Ungdomsskolen)	1.851	1.775	1.733	1.683	1.662	-10,2%
67+ årige (ældreområdet)	9.499	9.733	9.996	10.188	10.441	9,9%
67-74 årige	5.057	5.184	5.279	5.317	5.336	5,5%
75-79 årige	1.901	1.954	2.099	2.183	2.339	23,0%
80-84 årige	1.302	1.353	1.357	1.403	1.452	11,5%
85-89 årige	768	756	768	792	838	9,2%
90+ årige	471	486	493	492	476	1,0%
Hele befolkningen	39.756	39.599	39.451	39.262	38.990	-1,9%

Den forventede befolkningsudvikling er frem mod 2020 kendetegnet ved et fald i antallet af børn i børnehaver, skoler og SFO, idet antallet af 0-16 årige forventes at falde med ca. 5,4 procent. Det bemærkes, at der i forventningerne ses en stigning i antallet af 0-2 årige.

Antallet af ældre i alderen fra 67 år forventes at stige med næsten 10 procent fra 2016 til 2020. Stigningen ses særlig for aldersgruppen 75-79 år, der ca. udgør 20 procent af aldersgruppen over 67 år i 2016.

Demografikorrektioner i 2017 og overslagsårene

På baggrund af befolkningsprognosen er der beregnet demografikorrektioner til budget 2017 og overslagsårene. I tabel 2 er de økonomiske konsekvenser af befolkningsudviklingen vist i årene 2017-2020 i forhold til budget 2016. Modellerne og resultaterne er beskrevet i bilag 1.

Tabel 2: Demografikorrektioner i årene i forhold til budget 2016, 1.000 kr. (2016-pl)

Demografikorrektion i året i forhold til budget 2016	2017	2018	2019	2020
Børnepasningsområdet	-1.123	157	289	87
Skoleområdet	-2.949	-7.149	-9.714	-12.710
SFO-området	-115	-959	-1.752	-1.988
Ungdomsskolen	-282	-440	-624	-701
PPR og Sundhedspleje	-246	-464	-664	-838
Ældreområdet	6.952	14.537	21.632	30.095
Demografikorrektioner i alt	2.238	5.683	9.167	13.945

Note: Et negativt tal betyder en reduktion, et positivt tal betyder en forhøjelse af udgifterne i forhold til niveauekorrigeret budget 2016

Da der allerede er lagt demografikorrektioner ind i budgetterne for 2017-2019, i forbindelse med udarbejdelsen af budget 2016, skal disse korrektioner først reguleres ud af budgetrammerne, inden de nye demografikorrektioner indarbejdes.

Derudover skal der korrigeres for forskellen på den forventede og den faktiske befolkningsudvikling fra 2015 til 2016. Disse forhold indgår i beregningen af nettoændringen i budgetrammerne, som er vist i tabel 3.

Tabel 3: Nettoændringer i rammerne i budget 2016 og overslagsårene, 1.000 kr. (2016-pl)

Beregning af nettoændring i budgetrammen	2017	2018	2019	2020
Børnepasningsområdet	2.344	3.325	4.364	4.162
Skoleområdet	2.167	4.366	5.764	2.767
SFO-området	351	493	495	259
PPR og Sundhedspleje	164	265	341	167
Ungdomsskolen	-22	16	41	-36
Ældreområdet	2.445	3.109	3.662	12.124
Samlet nettoændring i budgetrammerne	7.448	11.574	14.667	19.444

Økonomiske konsekvenser

Den forventede demografiske udvikling udløser en samlet udvidelse af budget 2017 på 2,2 mio. kr. Det ses af tabel 2 ovenfor, at demografikorrektionerne dækker over reduktioner i de budgetterede udgifter på alle de korrigerede serviceområder bortset fra ældreområdet.

Da der allerede er lagt demografikorrektioner ind i budgetterne for 2017-2020, i forbindelse med udarbejdelsen af budget 2016, skal disse korrektioner indledningsvist fratrækkes budgetrammerne på de enkelte områder, inden de nye demografikorrektioner indarbejdes.

Derudover skal der korrigeres for forskellen på den faktiske og forventede befolkningsudvikling fra 2015 til 2016. Disse forhold indgår i beregningen af nettoændring i budgetrammerne, som er vist i tabel 3 ovenfor.

Overordnet set indebærer den samlede demografikorrektion, at budgetrammerne skal udvides med 7,4 mio. kr. i 2017, 11,6 mio. kr. i 2018, 14,7 mio. kr. i 2019 og 19,4 mio. kr. i 2020. I tabel 3 fremgår nettoændringer i budgetrammerne for de enkelte områder, der er omfattet af demografireguleringen.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 6: Ekstern evaluering af BRK

Bilag

Bornholmerpanelundersøgelsen_Service_og_Samarbejde_februar 2016

Undersøgelse_af_Kommunalbestyrelsens_samarbejde_med_administrationen_februar 2016

Åbent punkt

6 Ekstern evaluering af BRK

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	6	

Hvem beslutter

Økonomi- og Planudvalget beslutter.

Resumé

Som led i evaluering af den ændrede organisationsstruktur i Bornholms Regionskommune pr. 1. marts 2014, blev der i vinteren 2015/16 gennemført en Bornholmerpanelundersøgelse af bornholmernes oplevelse af den kommunale service samt dialogen og samarbejdet med kommunen på Bornholm. Evalueringen er forelagt ØPU og Kommunalbestyrelsen til orientering hhv. d. 15. og d. 31. marts. Udvalget skal drøfte undersøgelsens konklusioner specifikt på udvalgets område. Herunder relevansen i forhold til det kommende målarbejde.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller,

- at udvalget drøfter undersøgelsesernes resultater specifikt på udvalgets område
- at udvalget drøfter, hvordan undersøgelsesens resultater og konklusioner kan indgå i arbejdet med at definere nye delmål for 2017.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Ad a) Drøftet

Ad b) Drøftet

Sagsfremstilling

BRK ændrede organisationsstruktur pr. 1. marts 2014. HovedMED besluttede i den forbindelse at gennemføre en evaluering, som er gennemført i flere etaper med først et internt og til slut et eksternt fokus.

Bornholmerpanelundersøgelsen Service og samarbejde

Bornholmernes oplevelse af den kommunale service samt dialogen og samarbejdet med kommunen på Bornholm er undersøgt vha. [Bornholmerpanelet](#), som er regionskommunens elektroniske borgerpanel. 424 panelmedlemmer har besvaret undersøgelsen, som er gennemført i december 2015.

Der er sammenlignet med resultater fra tidligere lignende undersøgelser gennemført i 2011 og 2014. Formålet har været at følge udviklingen i opfattelsen af, hvordan BRK varetager de

kommunale serviceopgaver samt håndterer dialog og samarbejde med borgerne. Hvor går det godt, og hvor er der rum til forbedring?

Det er tale om en imageundersøgelse af den kommunale service på Bornholm i 2015, og af hvordan opfattelsen af servicen har udviklet sig over tid. Bornholmerpanelet er bredt sammensat, og panelmedlemmerne har svaret på servicespørgsmålene uden nødvendigvis at være brugere af den pågældende kommunale service. Resultaterne vedrørende service kan derfor ikke læses som en brugerundersøgelse.

Overordnede resultater

- Samlet set er mellem 27% og 65% enige i, at BRK har en god standard for *offentlig service* på de undersøgte områder. Højest scorer vedligeholdelse af veje og cykelstier samt grønne områder med hhv. 65% og 53%. Børnepasning, skoler og ældrepleje ligger lavest. Her er kun ca. 1/3 af de adspurgte enige i, at kommunen har en god standard.
- For så vidt angår børnepasning, skoler, ældrepleje, grønne områder samt sundhedsfremme og forebyggelse er der sket et fald i den generelle opfattelse af BRK's service sammenlignet med 2011. Opfattelsen af den offentlige bustransport er til gengæld forbedret, og i forhold til vedligeholdelse af veje og cykelstier, er situationen stort set status quo.
- Undersøgelsen indikerer, at regionskommunen sammenlignet med tidligere er blevet markant bedre til at levere *hurtig og smidig sagsbehandling*. Andelen, som er helt enige i dette, er steget hele 26 procentpoint fra 29% til 55%.
- I forhold til *borgerinddragelse* er der ligeledes sket en positiv ændring. Bornholmerne oplever i stigende grad at blive inddraget rettidigt i både lokale forhold og i Bornholms udvikling generelt, idet andelen af enige på alle måleparametre vedr. borgerinddragelse er steget med ca. 10 procentpoint sammenlignet med 2011. En stor andel mener dog ikke, at borgerne inddrages rettidigt i de politiske beslutningsprocesser.
- I forhold til *kommunikation og information* benytter borgerne i stigende grad hjemmesiden brk.dk til at finde information om regionskommunens servicetilbud. Der er sket en stor stigning på næsten 20 procentpoint. De bruger også *brk.dk* oftere, men kun knapt halvdelen af respondenterne mener dog, at hjemmesiden lever op til forventningerne, og tendensen er faldende. Bornholmerpanelets anbefalinger vedr. kommunikation lyder især på at prioritere og professionalisere den eksterne kommunikation, levere nyheder og informationer om tilbud til borgerne direkte via fx SMS og nyhedsbreve samt give især hjemmesiden men også brevene til borgerne en overhaling.

Samlet konklusion

Bornholmerpanelundersøgelsen Service og Samarbejde viser, at den ændrede organisation i Bornholms Regionskommune er så at sige "bestået" med borgere og politikeres øjne. Det er i tråd med den interne evaluering i januar-februar 2015. De kritikpunkter, slutevalueringen rummer, kan ikke umiddelbart henføres til Bornholms Regionskommunes organisering.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 7: Status på Økonomi- og Planudvalgets delmål for 2016

Åbent punkt

7 Status på Økonomi- og Planudvalgets delmål for 2016

00.30.02G01-0015

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	7	

Hvem beslutter

Økonomi- og Planudvalget beslutter.

Resumé

Udvalget orienteres om status på delmålene for 2016 og drøfter om der er behov for at justere disse.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller,

- at orienteringen om status på delmål for 2016 tages til efterretning
- at udvalget drøfter evt. behov for at justere delmål for 2016
- at udvalget tager en indledende drøftelse af nye mulige delmål for 2017

Økonomi- og Planudvalget 17. maj 2016:

Ad a) Taget til efterretning

Ad b) Drøftet

Ad c) Drøftet

Sagsfremstilling

I forbindelse med budgetprocessen forud for vedtagelsen af budget 2017, skal der defineres nye delmål for 2017 og evt. justeres i eksisterende delmål for 2016.

Nedenfor gennemgås status på delmålene for 2016. Dette er for at give udvalget det bedst mulige grundlag for at sætte nye og justere eksisterende mål og delmål for 2017, hvilket sker på næstkommende møde den 20. juni 2016.

De enkelte udvalg har ansvar for at sætte retning for udviklingen af de politikområder, de har som ansvarsområder. Dette skal ske i respekt for tidligere beslutninger og for kommunalbestyrelsens visioner og ønsker for Bornholms udvikling.

Energi: Bright Green Island – Fra vision til handling	
Delmål for 2016	Status på delmål 2016
Afklaring af forankring i BCB eller kommune.	Der har været afholdt fælles udvalgsmøde mellem ØPU, EBU og TMU med Bright Green Island på dagsorden,

	og efterfølgende er Bornholms Udviklingsstrategi døbt "Bright Green Island", så der ikke er tvivl om, at regionskommunen sætter sig for bordenden og fastholder forankringen i BRK
Afklaring af mål med hver samarbejdspartner.	Der arbejdes administrativt på at lægge en tovholderrolle i Center for Erhverv, Uddannelse og Beskæftigelse og adressere revitaliseringen ind i Bornholms Vækstforum. Arbejdet er i sin vorden.
Afklaring af trappe for CO2-neutralitet og bæredygtighed.	Kommunalbestyrelsen har besluttet i ejerstrategien for det nye forsyningsselskab Bornholms Energi og Forsyning, at der fastlægges en energistrategi med blandt andet dette som fokus. Bornholms Energi og Forsyning vender tilbage, når selskabet er stiftet og i drift.

Planlægning - BRK som attraktiv kommune at bosætte sig i	
Delmål for 2016	Status på delmål 2016
Udarbejdelse af baggrundsanalyse af mekanismerne og sammenhængene mellem konsekvenserne af den fysiske og servicemæssige planlægning.	Målet er ikke så klart formuleret og kunne revideres, og arbejdet kobles tættere til attraktiv kommune. Sammenhængene mellem den fysiske og servicemæssige planlægning kan komme tydeligere frem i evalueringen af bopælspligten senere på året og den igangsatte proces med boligpolitik efter temamøde i kommunalbestyrelsen. En konkret kobling vil ses, når eks. FKU implementerer mål om at understøtte lokalsamfundenes profil i Østerlars og Vestermarie.
Med afsæt i baggrundsanalysen, og med inddragelse af borgere og interessenter i bred forstand, at etablere en fælles opfattelse af Bornholms udfordringer og udviklingsmuligheder.	På http://www.bornholmerbanken.info/ ligger baggrundsanalysen udarbejdet i regi af Fællesskabet Bornholm. Det er for tidligt at konkludere på, hvorvidt det er lykkedes at bruge baggrundanalysen til at få et fælles nøgternt og realistisk syn på fremtidens udfordringer og muligheder. Fællesskabet Bornholm har behandlet tilflytterinitiativ, nationalpark og outdoorinitiativer men ikke forholdt sig til resultaterne af den samlede analyse. Det tværnationale projekt Yderområdet på Forkant er afsluttet, og det beslutes

	lokalt om Fællesskabet Bornholm har potentiale til at fortsætte og bidrage på tværs.
--	--

Serviceplanlægning: Strukturel tilpasning i forhold til befolkningsudvikling	
Delmål for 2016	Status på delmål 2016
At gennemføre analyser for alle serviceområder og fremlægge resultaterne for KB til drøftelse.	Der er udarbejdet analyser som besluttet i budget 2016 på det tekniske område, på dagtilbud, på specialområdet og på genoptræning, og i det hele taget er stort set alle områder gennemgået i denne kommunalbestyrelsesperiode i forhold til serviceniveauet, og der er fremlagt forslag om justeringer af serviceniveauer. I forbindelse med evaluering af organisationen har der i januar 2016 været afviklet en borgerpanelundersøgelse om kommunens service og kommunikation. Undersøgelsen følges op i de enkelte udvalg.

BRK skal nedbringe sygefraværet fra 3,9 pct. i 2014 til 3,4 pct. i 2017																												
Delmål for 2016	Status på delmål 2016																											
Målsætningen i HR-strategien er, at BRK ved udgangen af 2017 har nedbragt sygefraværet til 3,4 %. Udvalgets mål er derfor i overensstemmelse med HR-strategien	<p>I 2014 var sygefraværet i BRK i gennemsnit på 4,1 %, hvis der ses på perioden fra centermodellens ikrafttrædelse den 1. marts og frem til 31. december 2014. I 2015 er sygefraværet steget til et gennemsnit på 4,3 %.</p> <p>Der er arbejdet målrettet med nedbringelse af sygefraværet i 2015, og i seks af kommunens centre er sygefraværet faldet sammenlignet med 2014, mens det er steget i fire centre. På trods af en ekstraordinær indsats i center for Ældre er det kun lykkes at få sygefraværet til at falde med 0,1 procentpoint fra 2014 til 2015. En oversigt over sygefraværet i 2014 og 2015 fordelt på de enkelte centre ses nedenfor.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2014</th> <th>2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Kommunaldirektør</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>- Center for Erhverv, Uddannelse og Beskæftigelse</td> <td>4,4</td> <td>4,2</td> </tr> <tr> <td>- Sekretariatet</td> <td>2,7</td> <td>1,6</td> </tr> <tr> <td>Servicedirektør</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>- Center for Børn og Familie</td> <td>4,3</td> <td>3,9</td> </tr> <tr> <td>- Center for Skole, Kultur og Fritid</td> <td>3,4</td> <td>3,2</td> </tr> <tr> <td>- Center for Ældre</td> <td>6,2</td> <td>6,1</td> </tr> <tr> <td>- Center for Psykiatri og Handicap</td> <td>3,1</td> <td>3,8</td> </tr> </tbody> </table>		2014	2015	Kommunaldirektør			- Center for Erhverv, Uddannelse og Beskæftigelse	4,4	4,2	- Sekretariatet	2,7	1,6	Servicedirektør			- Center for Børn og Familie	4,3	3,9	- Center for Skole, Kultur og Fritid	3,4	3,2	- Center for Ældre	6,2	6,1	- Center for Psykiatri og Handicap	3,1	3,8
	2014	2015																										
Kommunaldirektør																												
- Center for Erhverv, Uddannelse og Beskæftigelse	4,4	4,2																										
- Sekretariatet	2,7	1,6																										
Servicedirektør																												
- Center for Børn og Familie	4,3	3,9																										
- Center for Skole, Kultur og Fritid	3,4	3,2																										
- Center for Ældre	6,2	6,1																										
- Center for Psykiatri og Handicap	3,1	3,8																										

	- Center for Sundhed	5,0	5,9
	Økonomidirektør		
	- Center for Teknik og Miljø	3,3	3,6
	- Center for Ejendomme og Drift	4,3	3,2
	- Økonomi og Personale	2,8	3,6
<p>Administrativt fokuseres arbejdet på center for ældre og center for sundhed og støtte i forbindelse med omlægningen af ældre og sundhed.</p>			

Økonomisk Politik	
Delmål for 2016	Status på delmål 2016
De fire økonomiske målsætninger fra 2014 og 2015 skal stadig overholdes.	Målene i den økonomiske politik er overholdt:
De fire målsætninger omhandlede; Overskud på den ordinære drift på minimum 60 mio. kr.	I budget 2016 er der et overskud på den ordinære drift på 64,4 mio. kr.
Årlig investeringsramme på minimum 30 mio. kr.	I budget 2016 er der afsat 61,7 mio. kr. i investeringsramme.
Gennemsnitlig likviditet på minimum 75 mio. kr.	Den gennemsnitlige likviditet er ultimo april 2016 på 220 mio. kr.
Langfristet gæld, eksklusiv lån til ældreboliger, skal ikke overstige landsgennemsnittet for den langfristede gæld målt per indbygger.	Den langfristede gæld, ekskl. lån til ældreboliger, var ultimo 2015 ca. 6.000 kr. per indbygger i BRK mod et landsgennemsnit på 9.700 kr. per indbygger.

På udvalgsmødet den 20. juni 2016 vil udvalget få forelagt beslutningsoplæg til nye delmål for 2017. Derudover vil mødet blive indledt af et budgetmøde med centrene Økonomi og Personale samt Sekretariatet jf. budgetvejledningen.

Økonomiske konsekvenser

Intet

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 8: Ansøgning om kommunegaranti

Åbent punkt

8 Ansøgning om kommunegaranti

13.03.01Ø60-0034

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	8	

Hvem beslutter

Økonomi- og Planudvalget indstiller.
Kommunalbestyrelsen beslutter.

Resumé

OK Entreprise har ansøgt om kommunegaranti til etablering af fjernvarme i Pedersker.

Indstilling og beslutning

Teknik- og Økonomidirektøren indstiller,

- At der gives tilsagn om kommunegaranti på maksimalt 10.527.000 kr. på de betingelser, der er anført i sagsfremstillingen.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Anbefales

Sagsfremstilling

OK Entreprise har den 18. april 2016 fremsendt ansøgning om kommunegaranti til belåning af udgifter til etablering af fjernvarme i Pedersker By samt til Sct. Peders Kirke og Sydbornholms Privatskole m.fl.

Der ansøges om en kommunegaranti på 9.295.000 kr. baseret på en tilslutning på 80 pct. Pedersker by og på 1.232.000 kr. baseret på en tilslutning på 75 pct. for Sct. Peders Kirke og Sydbornholms Privatskole m.fl., i alt 10.527.000 kr. OK Entreprise har oplyst, at projektet ikke igangsættes før der er 60 pct. tilslutning i Pedersker By, samt at den ansøgte garanti omfatter den forventede maksimale tilslutning.

Det oplyses endvidere i ansøgningen, at ved realisering af projektet vil projektet blive overført fra OK Entreprise af 2008 ApS til et selvstændigt nyoprettet selskab – OK Fjernvarme ApS.

Kommunalbestyrelsen har den 28. april 2016 godkendt projektforslaget for fjernvarmeforsyning af Pedersker.

I henhold til varmeforsyningsloven kan en kommune i overensstemmelse med EU's statsstøtte-regler stille garanti for optagelse af lån til finansiering af anlægsinvesteringer til virksomheder, der driver fjernvarmeforsyningsanlæg. Dette gælder også for private fjernvarmeforsyningsanlæg, idet der alene må drives aktiviteter efter hvile-i-sig-selv princippet i virksomheden.

EU's statsstøtteregele indebærer, at en kommunegaranti kun er lovlig, hvis der opkræves garantiprovision. Størrelsen af garantiprovision skal fastsættes på baggrund af økonomien i det enkelte projekt/selskab.

OK Entreprise har i ansøgningen henvist til projektforslaget, idet der ikke er vedlagt nye driftsbudgetter. Driftsbudgettet i projektforslaget for en tilslutning på 60 pct. i Pedersker By viser en positiv driftsøkonomi efter 10 år mens driftsbudgettet for en tilslutning på 80 pct. viser en positiv driftsøkonomi fra år ét.

En kommunegaranti er omfattet af lånebekendtgørelsen. Da en kommune i henhold til lånebekendtgørelsen kan låne til kollektive energiforsyningsanlæg, herunder ledningsnet, påvirker en kommunegaranti ikke kommunens låneramme, og der skal ikke ske deponering. Lånebekendtgørelsen giver mulighed for lån til kollektive energiforsyningsanlæg med en løbetid på op til 30 år.

Det anbefales på den baggrund, at der gives tilsagn om en kommunegaranti på maksimalt 10.527.000 kr. på følgende betingelser:

- Projektet påbegyndes først, når der er opnået en tilslutning på 60 pct. i Pedersker By
- Garantien gives til det nye selskab, som alene kan drive fjernvarmeforsyning efter hvile-i sig-selv princippet
- Der opkræves garantiprovision for kommunegarantien, som udgangspunkt minimum 0,5 pct.
- Der fremsendes et revideret langtidsbudget for projektet til vurdering og fastsættelse af størrelsen af garantiprovisionen
- Lånet overholder betingelserne i lånebekendtgørelsen

Økonomiske konsekvenser

En kommunegaranti har ikke umiddelbart konsekvenser for kommunens økonomi.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 9: Kommunegaranti til Foreningen Folkemødet

Åbent punkt

9 Kommunegaranti til Foreningen Folkemødet

20.13.00Ø60-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	9	

Hvem beslutter

Økonomi- og Planudvalget indstiller.
Kommunalbestyrelsen beslutter.

Resumé

Foreningen Folkemødet anoder om kommunegaranti til Foreningen Folkemødets oprettelse af en kassekredit.

Indstilling og beslutning

Teknik- og Økonomidirektøren indstiller,

- at Bornholms Regionskommune stiller en kommunegaranti for oprettelsen af en kassekredit på 350.000 kr. til Foreningen Folkemødet, da foreningen har brug for likviditet fra nu og frem til virksomhedsoverdragelsen af økonomi d. 1/10 2016.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:
Anbefales

Sagsfremstilling

Foreningen Folkemødet er etableret og har flere aktiviteter der skal drives i regi af foreningen i forbindelse med Folkemødet 2016. Til at varetage disse aktiviteter ansættes en produktionskoordinator i regi af foreningen.

Foreningen har derfor brug for likviditet fra nu af og frem til virksomhedsoverdragelsen af bl.a. økonomi pr. 1.oktober 2016.

Økonomiske konsekvenser

Der gives en kommunegaranti for en kassekredit på 350.000 kr. til Foreningen Folkemødet. Da der er tale om en driftskredit, skal der ikke deponeres jf. lånebekendtgørelsen

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 10: Fastlæggelse af serviceniveau for ferie i kommunale botilbud

Bilag

Kvalitetsstandard ferie i botilbud

Åbent punkt

10 Fastlæggelse af serviceniveau for ferie i kommunale botilbud

27.48.00P23-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Social- og Sundhedsudvalget	02-05-2016	10	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	10	

Hvem beslutter

Social- og sundhedsudvalget

Resumé

Ankestyrelsen har truffet en principafgørelse, der nødvendiggør en stillingtagen til kommunens serviceniveau for ferie i kommunens botilbud. Social- og sundhedsudvalget har bedt om udarbejdelsen af et serviceniveau for ferie i de kommunale botilbud på fem dage.

Indstilling og beslutning

Servicedirektøren indstiller,

- at Social- og Sundhedsudvalget tager stilling til finansieringen af det beskrevne serviceniveau
- at kvalitetsstandarden og forslaget til finansiering sendes i høring i Handicaprådet

Social- og Sundhedsudvalget den 2. maj 2016

Social- og Sundhedsudvalget anbefaler serviceniveauet til godkendelse i Kommunalbestyrelsen 26. maj 2016

Social- og Sundhedsudvalget sender serviceniveauet i høring i Handicaprådet og Ældrerådet, og høringssvarene foreligger ved Kommunalbestyrelsens behandling.

Social- og Sundhedsudvalget anbefaler til Kommunalbestyrelsens godkendelse af den lovpligtige serviceudvidelse i 2016 finansieres af tillægsbevilling fra de likvide midler

Social- og Sundhedsudvalget anbefaler til Kommunalbestyrelsens godkendelse, at der tages stilling til finansieringen af den lovpligtige serviceudvidelse i 2017 og frem som en del af forhandlingerne for budget 2017

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Anbefales

Sagsfremstilling

Social- og sundhedsudvalget bad på mødet d. 4. april 2016 om at der blev udarbejdet et serviceniveau for ferie i de kommunale botilbud på fem dage, herunder forslag til finansiering i 2016 og overslagsårene. Social- og sundhedsudvalget fastlagde det hidtidige serviceniveau vedr. ledsagelse og støtte i ferier mv. d. 2. juni 2014. Det fastsatte serviceniveau betyder, at der ikke tilbydes ledsagelse og støtte i ferier og weekender, udover den ledsagelse, som borgere har jvf. § 97 i Serviceloven og den lokalt etablerede pulje til ledsagelse, i kommunens sociale botilbud.

Anledningen til at fastsætte et serviceniveau er en række klagesager (fra andre kommuner) i Ankestyrelsen, der d. 25. september 2015 har truffet en principafgørelse vedr. emnet (*Principafgørelse 60-15*).

Afgørelsen hviler på kompensationsprincippet, der beskriver, at socialpædagogisk støtte skal sikre, at *"borgere med betydelig nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne eller særlige sociale problemer så vidt muligt er i stand til at leve og udfolde sig som andre, der ikke har en funktionsnedsættelse"*. Ved ansøgning om støtte skal kommunen vurdere ansøgningen i forhold til, at formålet med støtten skal være, at borgeren skal kunne komme på ferie over flere dage, som andre borgere uden funktionsevnenedsættelse.

Afgørelsen anerkender, at kommunen kan fastsætte et serviceniveau, men serviceniveauet *"skal dog fraviges, hvis borgerens behov efter en konkret og individuel vurdering nødvendiggør det"*. Ud fra principafgørelsen kan der ikke udledes et minimum antal dage. I principafgørelsen får en borger medhold i at skulle have støtte til et kortere ophold på 4-5 dages varighed. En anden borger får afslag på at ville på ferie udover 10 dage, som den pågældende kommune har som serviceniveau. Det vurderes derfor, at et serviceniveau på 4-5 dages varighed udgør en nedre grænse for et kommunalt fastsat serviceniveau.

Serviceniveau

Fastsættes der ikke noget serviceniveau vil kommunen skulle træffe afgørelse i hver enkelt sag, hvor borgere søger om socialpædagogisk støtte til ferie. Afgørelsen kan påklages til ankestyrelsen. Med et serviceniveau er kommunen bundet af ligebehandlingsprincippet. Kommunen skal dog begrunde afvigelser i såvel opadgående, som nedadgående retning, hvis serviceniveauet fraviges.

Med udgangspunkt i principafgørelsen er det Center for Psykiatri og Handicaps vurdering, at de fleste borgere i kommunens botilbud vil drage nytte af at holde ferie og at de derfor også har krav på det. Det er center for psykiatri og handicaps vurdering, at afgørelsen betyder, at der blandt beboerne på kommunens sociale botilbud vil være 100-110 beboere som har ret til ferie i Danmark af flere dages varighed – og som vil benytte sig af denne mulighed.

Økonomiske konsekvenser

Med udgangspunkt i ovenstående er de økonomiske konsekvenser af et serviceniveau, hvor borgere i kommunens botilbud tilbydes op til 5 dages ferie om året, beregnet herunder.

Forudsætningerne i beregningen er:

- at ferierne afvikles i grupper, der afspejler borgernes funktionsniveau

- at borgerne afholder transportomkostningerne
- at ferierne afvikles på hverdage
- at borgerne afholder egne overnatningsomkostninger
- at ferierne tilrettelægges og gennemføres af botilbuddene i samspil med beboerne
- at botilbuddene afholder omkostninger til overnatning for medarbejderne
- at der reduceres i bemanningen på botilbuddene, i forhold antallet af beboere på ferie

Under de forudsætninger, vurderes det, at et serviceniveau på fem dage har et årligt omkostningsniveau på kr. 786.000 svarende til kr. 7.805 pr. borger der forventes at deltage.

Der er meget store forskelle på tværs af borgerne på tværs af botilbuddene, hvorfor gennemsnitspriserne varierer betydeligt. Det samme gør sig gældende i forhold til hvor meget personale der kan reduceres med i botilbuddene, hvis der afholdes ferie. I gennemsnit er det muligt at finansiere omkostningerne til ferieafvikling med 25 %, som er indregnet i ovenstående beløb.

Finansiering 2016 og overslagsårene

Center for Psykiatri og Handicap forventer at det vil være muligt at planlægge og afvikle ferie for de fleste beboere i 2016. Finansieringsbehovet i 2016 er derfor det samme som i ovenstående beregning, evt. med en reduktion på 10-15 %.

Centeret kan pege på to steder, hvor centeret selv kan bidrage til finansieringen i 2016. Det er ved,

- a) at reducere i ledsagerpuljen på handicapområdet på 660.000 kr. Afhængig for tidspunktet for beslutningen kan effekten maksimalt blive 50 % af puljen, svarende til 330.000 kr.
- b) at undlade besættelse af en-to ledige stillinger på bostøtteområdet. Det vil afstedkomme en fornyet eller øget ventetid på levering af bostøtte efter § 85 i Serviceloven, afhængig af hvilket fagområde der er tale om. Det vil kunne bidrage med ca. 200.000 kr. pr. stilling, afhængig af hvornår beslutningen træffes. Svarende til højst 400.000 kr.

I overslagsårene kan der i princippet peges på alle de forslag der indgår/har indgået i tidligere budgetdrøftelser. Det har tidligere fx været:

- a) Reduktion/fjernelse af ledsagerpuljen (660.000 kr.)
- b) lukning af tilbud
  - Aktivitets- og samværstilbuddet i Vestergade i Allinge (559.000 kr.)
- c) Reduktion/fjernelse af tilskud til mad i botilbud

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Klik her for at skrive tilføjelse

Punkt 11: Frit valg priser for praktisk hjælp og personlig pleje 2016

Åbent punkt

11 Frit valg priser for praktisk hjælp og personlig pleje 2016

27.39.04S29-0003

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Social- og Sundhedsudvalget	02-05-2016	11	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	11	

Hvem beslutter

Social- og Sundhedsudvalget indstiller
Økonomi- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Med udgangspunkt i regnskab 2015 samt politiske prioriteringer til budget 2016 for hjemmeplejen er der nu beregnet nye frit valg priser for personlig pleje og praktisk hjælp.

Indstilling og beslutning

Servicedirektøren indstiller,

- at frit valg priserne 2016 godkendes, og at priserne gælder fra 1. juni 2016

Social- og Sundhedsudvalget den 2. maj 2016

Anbefales.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Anbefales

Sagsfremstilling

I henhold til bekendtgørelse om frit valg af leverandør af hjemmehjælp og fritvalgsbevis efter servicelovens § 91 og om kvalitetskrav til leverandører af hjemmehjælp efter servicelovens § 83, skal kommunalbestyrelsen fastsætte frit valg priser for personlig pleje og praktisk hjælp efter serviceloven § 83. Priserne skal afspejle kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af hjælpen.

Med udgangspunkt i regnskab 2015 samt politiske prioriteringer til budget 2016 for hjemmeplejen er der nu beregnet nye frit valg priser for personlig pleje og praktisk hjælp.

Det anbefales, at der afregnes til de private leverandører med nedenstående frit valg priser fra og med 1. juni 2016.

Økonomiske konsekvenser

Beregningen af priser på baggrund af regnskab 2015 samt politiske prioriteringer til budget 2016 giver følgende priser:

	Priser ekskl. moms	Priser inkl. moms
Praktisk hjælp	418,85 kr. pr. time	523,56 kr. pr. time
Personlig pleje, dag	434,36 kr. pr. time	542,95 kr. pr. time
Personlig pleje, øvrig tid	512,17 kr. pr. time	640,21 kr. pr. time
Personlig pleje, nat	811,48 kr. pr. time	1.014,35 kr. pr. time

Supplerende sagsfremstilling til ØPU 17.5.2016

Til sammenligning kan det oplyses, at de tilsvarende timepriser for 2015 fremskrevet til 2016 niveau er følgende:

	Priser ekskl. moms	Priser inkl. moms
Praktisk hjælp	424,29 kr. pr. time	530,36 kr. pr. time
Personlig pleje, dag	435,22 kr. pr. time	544,03 kr. pr. time
Personlig pleje, øvrig tid	498,30 kr. pr. time	622,88 kr. pr. time
Personlig pleje, nat	896,91 kr. pr. time	1.121,14 kr. pr. time

Punkt 12: Effektivisering i Genoptræningen

Bilag

Notat: Effektiviseringspotentialer i genoptræningsenheden

Bilag 1 Intern organisering Genoptræning

Bilag 2 Økonomi aktivitet og ventetid

Bilag 3 Velfærdsteknologi

Åbent punkt

12 Effektivisering i Genoptræningen

29.21.04A00-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Social- og Sundhedsudvalget	02-05-2016	6	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	12	

Hvem beslutter

Social- og Sundhedsudvalget beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen besluttede i forbindelse med budget 2016 at reducere Genoptræningens budget med 350.000 kr. årligt fra 2017 gennem en effektivisering af området. Der er udarbejdet forslag til udmøntning af effektiviseringen med virkning fra 2017.

Indstilling og beslutning

Servicedirektøren indstiller til Social- og Sundhedsudvalget,

- at forslag til udmøntning af effektivisering af genoptræningsområdet fra 2017 sendes i høring i Ældrerådet og Handicaprådet

Social- og Sundhedsudvalget den 2. maj 2016

Kommunalbestyrelsen anbefales at tage stilling til om forslaget skal sendes i høring i Ældrerådet og Handicaprådet idet der er tale om udmøntning af budget 2016 vedrørende 2017

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Servicedirektørens indstilling anbefales til kommunalbestyrelsens godkendelse

Sagsfremstilling

Genoptræningsområdet i kommunen har siden Strukturreformen i 2007 fået en række nye opgaver indenfor Sundhedsloven. Hvor genoptræningsområdet i kommunerne før strukturreformer primært varetog opgaver indenfor Serviceloven har kommunerne siden 2007 fået myndighedsansvaret for en række nye områder indenfor Sundhedsloven, herunder ambulant genoptræning efter hospitalsbehandling, vederlagsfri fysioterapi til svært fysisk handicappede, forløbsprograms-træning samt specialiseret rehabilitering.

Særligt omfanget af henvisninger til ambulant genoptræning efter hospitalsbehandling er steget kraftigt siden kommunernes overtagelse af opgaven i 2007. Siden 2007 har

Genoptræningsenheden flere gange fået tilført ressourcer/udvidet kapacitet for at imødegå det stigende antal henvisninger – senest i forbindelse med Ældrepuljen for 2014.

Trods tilførsel af flere ressourcer, har den fortsatte stigning i antal henvisninger medført øget ventetid. Kommunalbestyrelsen besluttede desuden i forbindelse med budget 2016 at reducere Genoptræningens budget med 350.000 kr. årligt i PL-2015 fra 2017 gennem en effektivisering af området.

Genoptræningen er således udfordret fra flere sider: Stigende tilgang, ventetid og et reduceret budget. På den baggrund har Direktionen i gangsat et analysearbejde, der skal bringe balance mellem opgaver og kapacitet og imødegå Genoptræningens udfordringer.

Der har i analysen været afsøgt alle områder indenfor genoptræningsområdet med henblik på afdækning af mulig effektivisering. Den interne organisering i Genoptræningen samt snitflader til andre aktører indenfor BRK, Regionen og privat praksis er eftersat. Det velfærdsteknologiske marked er ligeledes blevet undersøgt, men er for omkostningstungt til at medvirke til en effektiviseringsbesparelse.

Analysen peger på nedenstående 4 områder til udmøntning af en effektivisering på genoptræningsområdet på 350.000 kr. årligt fra 2017:

- a) 175.000 kr. på budgettet for specialiseret genoptræning i hospitalsregi med henblik på at sikre forsat incitament i Genoptræningen i BRK til løbende at gå i dialog med hospitalet for at flest muligt patienter henvises til kommunen med en almen genoptræningsplan.
  - Der er ingen servicemæssige konsekvenser af forslaget.
- b) 75.000 kr. ved at samle al kommunal træning i forbindelse med forløbsprogrammerne i Genoptræningen i BRK og opsige aftalen med de privatpraktiserende fysioterapeuter.
  - Afstanden til træning vil øges for et begrænset antal borgere, idet træningstilbuddet samles i Rønne.
- c) 76.000 kr. ved omlægning af den fysiske organisering og placering af medarbejdere og aktiviteter med henblik på en reduktion af personalets transporttid mv. Dels ved at flytte et træningshold fra **Toftegården til Rønne og dels ved at samle diagnosespecifik træning i enten Nexø eller Rønne**
  - Afstanden til træning vil for nogle borgere øges ved en samling/anden placering af træningstilbuddene
- d) **24.000 kr. ved at indstille undervisningen i forflytningsteknik (aktuelt et supplement til skolens undervisning) for social- og sundhedselever, mens de er i praktik i den kommunale hjemmepleje eller plejehjem.**
  - **Som konsekvens vil elever ikke få målrettet undervisning med udgangspunkt i virkeligt oplevede situationer.**

Af analysen fremgår det endvidere, at der i Genoptræningen arbejdes med effektivisering i Genoptræningen, idet

- Der igangsættes en Lean-proces, når der er truffet beslutning om udmøntning af besparelsen på 350.000 kr.

Økonomiske konsekvenser

Forslag til udmøntning af en effektivisering på 350.000 kr. (PL-2015) i 2017 foreslås således finansieret ved at:

- Budgettet til 'specialiseret genoptræning' under "Sundhed" i Center for Sundhed reduceres med 175.000 kr. årligt fra 2017
- Budgettet til 'kronisk syge, betaling til private' under "Sundhed" i Center for Sundhed reduceres med 225.000 kr. årligt fra 2017
- At Genoptræningens lønbudget udvides med 50.000 kr. årligt fra 2017 (En udvidelse på 150.000 kr. ved flytning af opgaver vedr. forløbsprograms-træning og en reduktion på 100.000 kr. som følge af omorganisering af medarbejder og aktiviteter m.v.)

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Punkt 13: Udvidet/suppleret Ældrepolitik

Bilag

Bilag 1: Redegørelse for anvendelsen af midlerne til en mere værdig ældrepleje i 2016

Oversigt over forslag fra medarbejdere og temamøde vedr. udmøntning af værdighedspolitik

Udkast - Ældrepolitik - en værdig ældrepleje

Værdighed i Ældreplejen - understøttelse af Den Rehabiliterende Organisation i 2016

Åbent punkt

13 Udvidet/suppleret ældrepolitik

27.00.00Ø34-0008

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Social- og Sundhedsudvalget	02-05-2016	5	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	13	

Hvem beslutter

Social- og Sundhedsudvalget indstiller

Økonomi- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

I forbindelse med vedtagelsen af finanslovens for 2016 besluttede partierne bag finanslovsaftalen at styrke kommunernes arbejde med en mere værdig ældrepleje gennem indførelse af en værdighedspolitik i kommunerne og tilførsel af midler til ældreområdet. Der har været nedsat arbejdsgrupper til udfærdigelse af en værdighedspolitik og udmøntning af midlerne. Arbejdet har resulteret i en udvidet/suppleret ældrepolitik og en redegørelse for udmøntning af midlerne. Politikken og udmøntningsredegørelsen skal nu sendes i høring. Senest 1. juli 2016 skal politikken og redegørelsen offentliggøres.

Indstilling og beslutning

Servicedirektøren indstiller, at Social- og Sundhedsudvalget indstiller til kommunalbestyrelsen

- at den udvidede/supplerede ældrepolitik og redegørelsen for udmøntningen heraf sendes i høring hos Ældrerådet og Handicaprådet

Social- og Sundhedsudvalget den 2. maj 2016

Anbefales

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Anbefales

Sagsfremstilling

Sundheds- og Ældreministeren har fastsat nærmere regler for kommunalbestyrelsens forpligtelse til at træffe beslutning om en værdighedspolitik. Politikken skal som minimum beskrive, hvordan kommunens ældrepleje kan understøtte 1) livskvalitet, 2) selvbestemmelse,

3) kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen, 4) mad og ernæring samt 5) en værdig død.

Social- og Sundhedsudvalget finder, at kommunens ældrepolitik i sig selv er udtryk for, at vi i kommunen har fokus på værdighed. Derfor er arbejdsgruppen blevet bedt om at komme med forslag til en udvidet/suppleret ældrepolitik, som holder fast i visionen: "Et godt og aktivt liv", men som også imødekommer et mere konkret udtryk om værdighed.

Der har derfor været afholdt et temamøde med udgangspunkt i inspiration til en politik om "en værdig ældrepleje" og med inddragelse af interessenter på området, herunder Ældreråd, Ældresagen, medarbejdere, politikere m.fl.

Efterfølgende har en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra Ældrerådet, FOA, DSR, Social- og Sundhedsudvalget, Center for Ældre og Center for Sundhed arbejdet videre med de forslag, som dels er sendt ind fra medarbejderne, foreninger o.a. og dels er fremsat på temamødet. Oversigt over de mange forslag fra medarbejdere og fra temamødet fremgår af bilag.

Resultatet af arbejdsgruppens arbejde er et udkast til en udvidet/suppleret ældrepolitik: "Ældrepolitik – en værdig ældrepleje", samt et forslag til udmøntning af midlerne til en værdig ældrepleje inkl. en redegørelse for udmøntningen af midlerne (10,2 mio. kr.).

Forslaget "Ældrepolitik – en værdig ældrepleje" har fokus på, at værdighed er, at vi skal se og møde de ældre, som de forskellige mennesker de er. Mennesker med forskellige ønsker til og behov for støtte, for retten til selv at bestemme og for ønsket om at klare sig selv.

Bornholms Regionskommunes har derfor i udmøntning af midlerne til en mere værdig ældrepleje i 2016 særligt fokus på at udvikle og understøtte forandringsprocesser i forbindelse med udvikling af "Den Rehabiliterede Organisation" indenfor ældre og sundhedsområdet. I Den Rehabiliterende Organisation arbejdes målrettet med, at den ældre borger kan genvinde muligheden for at være aktiv og for at klare sine daglige gøremål selv. Udgangspunktet for arbejdet er borgerens mål – hvad er det, borgeren drømmer om igen at kunne?

Omlægningerne til Den Rehabiliterende Organisation er gennemgribende for hele ældre- og sundhedsområdet, udfordrer den daglige opgaveløsning og stiller store krav til medarbejderen og lederens evne til omstilling. Et element i udmøntningen af midlerne til en værdig ældrepleje er således, at give de involverede medarbejdere bedre tid til oparbejdelse af kompetencer samtidig med at de daglige opgaver varetages tilfredsstillende (jf. KB den 28.4). Se endvidere specifikation af indsatsen i bilag.

I forslaget til udmøntning af midlerne prioriteres endvidere ressourcer til:

- Tværfaglige rehabiliteringsmøder indenfor hjemmeplejen og på plejecentre
- Mere personale på Sønderbo Rehabiliteringscenter aften og weekend, bedre rammer og en mere individuel tilpasset kost.
- Mere omsorgstid i forbindelse med dødsfald på plejecentre
- Introduktionssamtaler med nye borgere indenfor hjemmeplejen
- Minibusser til plejecentre
- Kørsel til borgere på aflastning og midlertidigt ophold
- En borgerambassadør indenfor Ældre og Sundhed

I 2016 udmøntes en mindre del af midlerne også til at give personalet både i hjemmeplejen og på plejecentre mere "tid til dialog" om borgers situation/ønsker, tid til at medinddrage borgeren i daglige gøremål og/eller omsorgstid efter borgerens eget ønske. I 2017 foreslås en større andel af midlerne til en mere værdig ældrepleje udmøntet på dette område.

I nedenstående tabel ses en samlet oversigt over arbejdsgruppens forslag til indsatser til udmøntning af midlerne i henholdsvis 2016 og 2017 og hvorledes indsatsen retter sig med de forskellige elementer i politikken dvs. livskvalitet, selvbestemmelse, kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen, mad og ernæring samt en værdig død – markeret med hver sin farve.

Forslag til indsatser til udmøntning af midlerne til en værdig ældrepleje i 2016 og 2017				2016	2017
Indsats	Nr.	Indsatsen retter sig mod:	Opstart	1.000 kr.	
Tværfaglige rehabiliteringsmøder i Hjemmeplejen	1	Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng	1.3.16	1.325.802	1.657.104
Tværfaglige rehabiliteringsmøder på Plejecentre	2	Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng	1.9.16	206.700	826.800
Introduktionssamtaler til nye borgere i hjemmeplejen	3	Selvbestemmelse	1.7.16	152.176	304.351
Borgerambassadør	4	Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng	1.10.16	131.250	525.000
Sønderbo - mere personale til en rehabiliterende indsats	5	Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng	1.10.16	138.827	555.307
Sønderbo - mere tid til omsorg til terminale borgere	6	En værdig død	1.10.16	69.413	277.653
Sønderbo - kost og rehabilitering	7	Mad og ernæring	1.10.16	87.500	350.000
Forebyggende hjemmebesøg	8	Livskvalitet	1.1.17	0	500.000
Mere omsorgstid i forbindelse med dødsfald på Plejecentre	9	En værdig død	1.7.16	175.000	350.000
Dialogtid mellem borger og personale i hjemmeplejen (Borgere, der får personlig pleje)	10	Livskvalitet	1.12.16	179.775	2.157.300
Mere omsorgstid/dialogtid i mødet mellem beboer/personalet på plejecentre	11	Livskvalitet	1.12.16	33.231	398.772
Mere tid til beboere på plejecentre, der har brug for hjælp med spisning	12	Mad og ernæring	1.12.16	131.495	1.577.940
Kørsel til aflastning og midlertidig ophold	13	Livskvalitet	1.7.16	106.020	212.040
Minibusser til Plejecentre	14	Livskvalitet	1.7.16	990.000	0
Bedre rammer Sønderbo	15	Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng	1.7.16	401.811	0
Omlægninger til "Den rehabiliterende organisation"	16	Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng	28.4.16	6.000.000	0

Kompetenceudvikling ældre og sundhed - en værdig død	17	En værdig død	1.1.17	0	507.733
Udarbejdelse af værdighedspolitik m.v.	18			71.000	
I alt				10.200.000	10.200.000

Den videre proces

Social og Sundhedsudvalget godkendte på sit møde den 1. februar 2016 nedenstående plan for den videre proces:

2. maj 2016 – Social- og Sundhedsudvalget indstiller politikken til høring

17. maj 2016 – Økonomi- og Planudvalget indstiller politikken til høring

26. maj 2016 – Kommunalbestyrelsen sender politikken i høring

Høringsperiode 27. maj – 8. juni 2016

20. juni 2016 – Ekstraordinært Social- og Sundhedsudvalgsmøde behandler høringssvar – indstiller politikken til godkendelse

21. juni 2016 – Økonomi- og Planudvalget indstiller politikken til godkendelse (Social- og Sundhedsudvalgets indstilling vil foreligge til mødet)

30. juni 2016 - Kommunalbestyrelsen til godkendelse

Økonomiske konsekvenser

Sundheds- og ældreministeriet har givet et foreløbigt tilsagn om tilskud på 10,2 mio. kr. i 2016 til Bornholms Regionskommune, som følge af de i finansloven for 2016 afsatte midler til værdighedsmilliarden. For at midlerne kan stadsfæstes og bringes til udbetaling skal kommunen inden 1. juli 2016 udarbejde en værdighedspolitik samt en redegørelse for den forventede anvendelse af kommunens andel af værdighedsmilliarden med udgangspunkt i den udarbejde værdighedspolitik for ældreplejen.

Der er ligeledes givet et foreløbigt tilsagn om tilskud på 10,2 mio. kr. i årene 2017 til 2019 som ligeledes bringes til udbetaling ved indsendelse af redegørelse for den forventede anvendelse i de enkelte år.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Punkt 14: Kommissorium for arbejdet med de pædagogiske læringsmiljøer (Skolestrukturens fase III)

Bilag

Kommissorium

Høringssvar

Tilrettet Kommissorium for arbejdet med de pædagogiske læringsmiljøer (Skolestrukturens fase III)

Åbent punkt

14 Kommissorium for arbejdet med de pædagogiske læringsmiljøer (Skolestrukturens fase III)

17.01.04P16-0011

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Børne- og Skoleudvalget	02-02-2016	3	
Økonomi- og Planudvalget	10-02-2016	5	
Kommunalbestyrelsen	25-02-2016	3	
Børne- og Skoleudvalget	03-05-2016	2	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	14	

Hvem beslutter

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Økonomi- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Økonomi- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Børne- og Skoleudvalget tilkendegav i sit møde den 5. januar 2016, at udvalget ønskede udarbejdet et egentligt kommissorium for arbejdet med de pædagogiske læringsmiljøer (Skolestrukturens fase III).

Indstilling og beslutning

Servicedirektøren anbefaler at

- det indstilles at kommissoriet sendes i høring af kommunalbestyrelsen som beskrevet i tidsplanen
- der afsættes 200.000 kr. til kommuneekstern arkitektbistand og beregning af overslagspriser for udvikling af læringsmiljøerne på Kongeskærskolen, Svartingedal, Hans Rømer Skolen og Paradisbakkeskolen. Beløbet finansieres af Ejendomme og Drifts ramme for vedligeholdelsesarbejder på de enkelte skoler

Børne- og Skoleudvalget, den 2. februar 2016:

Indstillingen anbefales, idet det præciseres, at hver skolebestyrelse udpeger repræsentanterne til henholdsvis arbejdsgruppen og referencegruppen, og at det præciseres at transformationen af de fysiske rammer også skal understøtte politikken for de inkluderende læringsmiljøer.

Økonomi- og Planudvalget den 10. februar 2016:
Anbefales.

Kommunalbestyrelsen den 25. februar 2016:
Godkendt, idet den koordinerende arbejdsgruppe udvides med et medlem udpeget af Handicaprådet.

Servicedirektøren anbefaler at

- a) det reviderede kommissorie godkendes
- b) der afsættes 200.000 kr. til kommuneekstern arkitektbistand og beregning af overslagspriser for udvikling af læringsmiljøerne på Kongeskærskolen, Svartingedal, Hans Rømer Skolen og Paradisbakkeskolen. Beløbet finansieres af Ejendomme og Drifts ramme for vedligeholdelsesarbejder på de enkelte skoler

Børne- og Skoleudvalget, den 3. maj 2016:
Indstillingen anbefales godkendt.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:
Det reviderede kommissorium anbefales godkendt

Sagsfremstilling

Formålet med arbejdet med de pædagogiske læringsmiljøer er at etablere et beslutningsgrundlag for en samlet ramme for udvikling og implementering af læringsmiljøerne på de bornholmske almen skoler. Bilagte kommissorium uddyber målet og processen for denne opgave. Der er i budget 2016 afsat 5 mio.kr. til anlæg i hvert af årene 2017, 2018 og 2019.

Der er den koordinerende arbejdsgruppes opgave at:

1. foreslå konkrete løsninger, der giver mulighed for, at Kongeskærskolen, Svartingedal, Hans Rømer Skolen og Paradisbakkeskolen kan udvikle de pædagogiske læringsmiljøer
2. forslagene tager udgangspunkt i Børne- og Skoleudvalgets læringsperspektiv som er beskrevet ovenfor
3. sikre at transformationen af de fysiske rammer understøtter skolereformen og politikken for de inkluderede læringsmiljøer
4. skabe et grundlag, der gør det muligt at beregne økonomiske overslag over de foreslåede bygningsmæssige ændringer
5. give mulighed for at der kan foretages en politisk prioritering af de enkelte skoles projekter i forhold til hinanden

Arbejdet organiseres med en koordinerende arbejdsgruppe og en politisk forankret referencegruppe.

Det er den koordinerende arbejdsgruppes opgave at levere løsningsforslag som beskrevet i afsnittet "Arbejdsopgaver og det forventede resultat." Den koordinerende arbejdsgruppes

arbejde afleveres i form af en rapport, der indeholder Beregnede økonomiske overslag og anbefalinger til politiske prioriteringer.

Det er referencegruppens rolle at give sparring til arbejdsgruppen i løbet af processen i forhold til de politiske intentioner

Den koordinerende arbejdsgruppe sammensættes således:

Centerchefen for Skole, Kultur og Fritid

1 repræsentant fra handicaprådet

1 konsulent fra Center for Skole, Kultur og Fritid, administration og rådgivning

1 konsulent fra Budget og indkøb, Center for Økonomi og Personale

1 repræsentant for Ejendomsservice (Center for Ejendomme og Drift)

4 ledelsesrepræsentanter, der repræsenterer Kongeskær, Svartingedal, Hans Rømer Skolen og Paradisbakkeskolen

4 medarbejderrepræsentanter, der repræsenterer Kongeskær, Svartingedal, Hans Rømer Skolen og Paradisbakkeskolen

Den koordinerende arbejdsgruppe kan indhente særlig bistand fra andre centre, skoler og eksterne konsulenter.

Skolebestyrelserne nedsætter en lokal arbejdsgruppe på hver af de deltagende skoler, der omfatter: personale, elever, forældre og ledelsesrepræsentanter. Det foreslås, at disse arbejdsgrupper er repræsenteret i henholdsvis den koordinerende arbejdsgruppe og referencegruppen. De lokale arbejdsgrupper har som opgave at:

1. sikre involvering af personalet blandt andet ved at være koordinerende i de lokalt forankrede kurser, der understøttes af undervisere fra UCC. Der oprettes et kursus, der forbereder oplæg vedr. de humanistiske fagområder og et andet kursus der tager sig af de praktisk musiske områder. Der er med KATA fondens medvirken gennemført udviklingsforløb der har forberedt personalet på arbejdet med de naturfaglige områder.
2. være sparringspartnere for ledelse og eventuelle eksterne rådgivere i en kommende anlægsfase

Den politisk forankrede referencegruppe sammensættes således:

2 repræsentanter for kommunalbestyrelsen

4 repræsentanter for forældrene. Repræsentanterne udpeges af de respektive skolars bestyrelse med 1 forældrerepræsentant fra hver skole: Kongeskær, Svartingedal, Hans Rømer Skolen og Paradisbakkeskolen.

4 repræsentanter for eleverne. Repræsentanterne udpeges af de respektive skolars bestyrelse med 1 elevrepræsentant fra hver skole: Kongeskær, Svartingedal, Hans Rømer Skolen og Paradisbakkeskolen.

4 repræsentanter for medarbejderne. Repræsentanterne udpeges af de respektive skolars bestyrelse med 1 medarbejderrepræsentant fra hver skole: Kongeskær, Svartingedal, Hans Rømer Skolen og Paradisbakkeskolen.

4 ledelsesrepræsentanter. Repræsentanterne udpeges af de respektive skolars bestyrelse med 1 ledelsesrepræsentant fra hver skole: Kongeskær, Svartingedal, Hans Rømer Skolen og Paradisbakkeskolen.

Referencegruppen faciliteres af Center for Skole, Kultur og Fritid

Tidsplan

Tid	Opgave	Ansvarlig
2. februar 2016	Børne- og Skoleudvalget behandler forslag til kommissorium for arbejdet med de pædagogiske læringsmiljøer og indstiller forslaget til udsendelse i høring i skolebestyrelserne for Kongeskær, Svartingedal, Hans Rømer Skolen, Paradisbakkeskolen, Kildebakken og Heldagsskolen samt Handicaprådet	BSU
10. februar 2016	Økonomi- og Planudvalget behandler forslag til kommissorium for arbejdet med de pædagogiske læringsmiljøer og indstiller forslaget til udsendelse i høring i skolebestyrelserne for Kongeskær, Svartingedal, Hans Rømer Skolen, Paradisbakkeskolen, Kildebakken og Heldagsskolen samt Handicaprådet	ØPU
25. februar 2016	Kommunalbestyrelsen behandler forslag til kommissorium for arbejdet med de pædagogiske læringsmiljøer og sender forslaget til kommissorium i høring i skolebestyrelserne for Kongeskær, Svartingedal, Hans Rømer Skolen, Paradisbakkeskolen, Kildebakken og Heldagsskolen samt Handicaprådet	KB
26. februar 2016 til 11. april 2016	Høringsperiode	Centret
03. maj 2016	Børne- og Skoleudvalget behandler forslaget til kommissorium for arbejdet med de pædagogiske læringsmiljøer efter høring og indstiller kommissoriet til godkendelse	BSU
17. maj 2016	Økonomi- og Planudvalget behandler forslaget til kommissorium for arbejdet med de pædagogiske læringsmiljøer efter høring og indstiller kommissoriet til godkendelse	ØPU
26. maj 2016	Kommunalbestyrelsen godkender forslaget til kommissorium for arbejdet med de pædagogiske læringsmiljøer efter høring	KB
Uge 22 2016	Udpegning af medlemmer til referencegruppe og	Skolechef

Uge 22 2016	koordinerende arbejdsgruppe Indkaldelse til møder i referencegruppe og arbejdsgruppe udsendes	Skolechef
Uge 22 2016	Bestyrelserne ved Kongeskærs skolen, Svartingedal, Hans Rømer Skolen og Paradisbakkeskolen nedsætter lokale arbejdsgrupper	Skoleleder
Uge 23 til uge 44 2016	Koordinerende arbejdsgruppemøder, kurser for medarbejdere med henblik på at kvalificere processen. Der udarbejdes en særlig tidsplan for denne periode	Center for Skole, Kultur og Fritid
Uge 23 til uge 44 2016	De lokale arbejdsgrupper udarbejder oplæg, der koordineres i den bredt sammensatte koordinerende arbejdsgruppe med henblik på at kunne anbefale forslag til politisk prioritering	Skoleleder
Uge 45 2016	Afsluttende møde i referencegruppen	Skolechef
06. december 2016	Den koordinerende arbejdsgruppes rapport danner grundlag for BSU' s indstilling til kommunalbestyrelsen om hvilke anbefalinger der skal nyde fremme	BSU
14. december 2016	Den koordinerende arbejdsgruppes rapport danner grundlag for ØPU' s indstilling til kommunalbestyrelsen om hvilke anbefalinger der skal nyde fremme	ØPU
22. december 2016	Den koordinerende arbejdsgruppes rapport danner grundlag for KB' s beslutning om hvilke anbefalinger, der skal iværksættes og projekteres.	KB
Januar til maj 2017	Projektering af bygningsændringer på de fire skoler: Kongeskær, Svartingedal, Hans Rømer Skolen og Paradisbakkeskolen Nedsættelse af byggeudvalg og eventuelle faglige arbejdsgrupper m.v.	Center for Ejendomme og Drift
Juni 2017	Udbud af ombygningsopgaverne	Center for Ejendomme og Drift
September 2017	Licitation	Center for Ejendomme og Drift
BSU og TMU september 2017	Byggeprogram med forslag til fordeling og frigivelse af midler indstilles af BSU og TMU til KB's beslutning	BSU / TMU
ØPU september 2017	Byggeprogram med forslag til fordeling og frigivelse af midler indstilles til KB's beslutning	ØPU
KB oktober 2017	Byggeprogram med forslag til fordeling og frigivelse	KB

November 2017 til august 2019	af midler besluttet af KB Byggeperiode	Byggeudvalgene
01. august 2019	Afslutning af byggerierne	Byggeudvalgene

Økonomiske konsekvenser

Der afsættes 200.000 kr. til kommuneekstern arkitektbistand og beregning af overslagspriser for udvikling af læringsmiljøerne på Kongeskærskolen, Svartingedal, Hans Rømer Skolen og Paradisbakkeskolen. Beløbet finansieres af Ejendomme og Drifts ramme for vedligeholdelsesarbejder på de enkelte skoler.

Der er i budget 2016 afsat 5 mio.kr. til anlæg i hvert af årene 2017, 2018 og 2019.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse til mødet den 3. maj 2016

Punktet har været sendt i høring i perioden 26. februar til 11. april 2016, hos Skolebestyrelserne ved: Hans Rømer Skolen, Paradisbakkeskolen, Kongeskærskolen, Svartingedal Skole, Heldagsskolen, Kildebakken samt Handicaprådet. Der er kommet fire bilagte høringssvar fra Hans Rømer Skolen, Kongeskærskolen, Kildebakken og Handicaprådet.

Ud over de ønskede ændringer til kommissoriet som fremgår af Børne- og Skoleudvalgets og Kommunalbestyrelsens beslutning ved udsendelse i høring giver høringssvarene ikke anledning til yderligere ændringer.

Punkt 15: Dagtilbudsstruktur på Nordlandet - Allinge og Tejn Børnehus

Bilag

Udkast til konkret udmøntning af dagtilbudsanalysen 10 december 2015

Visitationsprocedure for særligt dagtilbud

Samlet høringssvar

Åbent punkt

15 Dagtilbudsstruktur på Nordlandet - Allinge og Tejn Børnehus

28.09.00G01-0003

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Børne- og Skoleudvalget	03-05-2016	8	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	15	

Hvem beslutter

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Økonomi- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Forskellige scenarier for dagtilbudsstruktur har nu været i høring og forelægges til endelig politisk godkendelse. På baggrund for de vedtagne forudsætninger indstilles Tejn Børnehus til lukning og børnene fordeles mellem Allinge og Klemensker børnehuse.

Indstilling og beslutning

Servicedirektøren indstiller,

- at scenarie 2 godkendes dvs. at Tejn Børnehus lukker pr. 1. januar 2017 og børnene fordeles mellem Allinge og Klemensker Børnehus

Børne- og Skoleudvalget, den 3. maj 2016:

Børne- og Skoleudvalget indstiller til kommunalbestyrelsen, at både Tejn og Allinge Børnehus bevares, og at driftsfinansieringen af denne løsning (underskudsdekning og indlagt besparelse) afklares i forbindelse med budget 2017. Til budget 2017 ønskes en belysning af anlægsomkostningerne ved at udvide Tejn Børnehus til at rumme alle børn i Allinge-Tejn, og anlægsomkostningerne ved at bygge et helt nyt børnehus til at rumme alle børn i Allinge-Tejn.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Børne- og Skoleudvalgets indstilling anbefales

Sagsfremstilling

Den 28. januar 2016 besluttede kommunalbestyrelsen at sende en række forskellige scenarier for dagtilbudsstruktur på Nordlandet og i Svaneke i høring frem til den 1. april 2016. Scenarierne vedrører fortrinsvis fremtiden for børnehuse i Allinge, Tejn og Svaneke,

herunder specialbørnehaven Mælkebøtten. Flertallet i kommunalbestyrelsen tilkendegav ved udsendelsen i høring en principbeslutning om lukning af Tejn Børnehus med udgangspunkt i scenarie 3 og scenarie 6 A og B samt en samdrift af Svaneke Børnehus og Mælkebøtten (scenarie 7).

Baggrund

Baggrunden for processen er et behov for stillingtagen til konsekvenserne af, at et faldende børnetal har medført en ufinansieret overkapacitet i de to geografiske områder samt et behov at tilpasse udgifterne generelt i kommunen.

Processen startede allerede den 25. februar 2014, hvor Børne- og Skoleudvalget besluttede at gennemføre en analyse af dagplejen. Den 3. juni 2014 blev denne analyse udvidet til at dække det samlede dagtilbudsområde. Analyse blev drøftet på temamøder i Børne- og Skoleudvalget den 28. januar 2015 og i kommunalbestyrelsen den 10. marts 2015. Analysearbejdet har resulteret i en tilpasning af kapaciteten på den øvrige del af Bornholm, og der er sideløbende blevet arbejdet med en egentlig strategi for den videre udvikling af dagtilbud på Bornholm. Strategiarbejdet er dog ikke blevet afsluttet, idet den samlede dagtilbudsstruktur endnu ikke er afklaret.

I budgetforliget for 2015 vedtog kommunalbestyrelsen, at finansiere den fortsatte drift af de nuværende børnehuse i 2016, for at kvalificere beslutningsgrundlaget for strukturen på Nordlandet og i Svaneke med henblik på en tilpasning af kapaciteten fra og med 2017. Samlet set skulle analysearbejdet resultere i reducerede udgifter for 4,5 mio.kr.

Der er i december 2015 udarbejdet en række scenarier med forskellige varianter. Flere af scenarierne forudsætter betydelige anlægsudgifter, og som følge heraf vil tidsperspektivet for deres realisering også være længere. Der er også betydelig forskel på, hvor stor en driftsreduktion, de forskellige scenarier kan bidrage med. Der er i budgettet ikke afsat midler til anlæg i forbindelse med en tilpasset dagtilbudsstruktur.

Med afsæt i de eksisterende, politisk besluttede forudsætninger om begrænsede anlægsmuligheder, realisering pr. 1. januar 2017 og en økonomisk udgiftsreduktion på 4,5 mio.kr. er det kun scenarie 2 på Nordlandet og scenarie 8 i Svaneke, der er mulige.

Indstillingen om at lukke Tejn Børnehus (scenarie 2) følger endvidere af principbeslutningen ved kommunalbestyrelsens udsendelse i høring den 28. januar 2016, der dog tog udgangspunkt i scenarie 3. Indstillingen om at flytte specialbørnehave-tilbuddet til Kildebakken og lukke Svaneke Børnehus (scenarie 8) følger dels af referencegruppens anbefaling, og dels af anbefalingen fra arbejdsgruppen, der parallelt har arbejdet med udviklingsmulighederne for kommunens specialundervisningstilbud.

Det samlede overblik over de udarbejdede scenarier er opsummeret herunder:

Otte mulige fremtidsscenarier for almene dagtilbud og særlige dagtilbud (Mælkebøtten) på Nordbornholm og i Svaneke.		
1. Lukke Allinge Børnehus		
Der er for få børn til tre bæredygtige børnehuse på Nordbornholm. Derfor lukkes Allinge børnehus, og børnene fordeles ml. hhv. Tejn og Klemensker.	Anlægsomkostninger	Driftsbesparelse
	-	845.380 kr. Heraf: Lederløn 435.903 kr. bygningssdrift 200.758 kr.
2. Lukke Tejn Børnehus		

Der er for få børn til tre bæredygtige børnehuse på Nordbornholm. Derfor lukkes Tejn børnehus, og børnene fordeles ml. hhv. Allinge og Klemensker.	Anlægsomkostninger	Driftsbesparelse
	-	<u>902.891 kr.</u> Heraf: lederløn 435.903 kr. bygningsdrift 250.915 kr.
3. Udbygge Allinge Børnehus		
Der laves en tilbygning til Allinge børnehus, så huset bliver stort nok til at rumme alle børn i området, og så allerede eksisterende faciliteter herunder legeplads udnyttes.	Anlægsomkostninger	Driftsbesparelse
	4,4 mio. kr. (modulbyggeri)	<u>640.940 kr.</u> Heraf: Lederløn 435.903 kr. Bygningsdrift 250.915 kr.
4. Tejn Børnehus + Tejn Skovhus el. klubhus		
Allinge Børnehus lukkes. Børnene samles i Tejn, og Skovhuset (A) eller Tejn klubhus (B) anvendes til udvidet kapacitet. Ekstra personaleressourcer tilknyttes, så en udegruppe hver dag kan forlade Tejn Børnehus i 6 timer.	Anlægsomkostninger	Driftsbesparelse
	Til opdatering af Skovhuset el. klubhus	<u>40.177 kr.</u> Heraf: Lederløn 435.903 kr. Bygningsdrift 200.758 kr.
5. Allinge Børnehus + Tejn Skovhus el. klubhus		
Tejn Børnehus lukkes. Børnene samles i Allinge, og Skovhuset (A) eller Tejn klubhus (B) anvendes til udvidet kapacitet. Ekstra personaleressourcer tilknyttes, så en udegruppe hver dag kan forlade Allinge Børnehus i 6 timer.	Anlægsomkostninger	Driftsbesparelse
	Til opdatering af Skovhuset el. klubhus	<u>98.920 kr.</u> Heraf: Lederløn 435.903 kr. Bygningsdrift 250.915 kr.
6. A+ B Dagtilbud på Kongeskærskolen		
Allinge og Tejn børnehuse lukkes, og der etableres dagtilbud på Kongeskærskolens matrikel. Enten A) under skolens ledelse eller B) under dagtilbuds ledelse	Anlægsomkostninger	Driftsbesparelse
	12 mio. kr.	A) <u>1.327.290 kr.</u> B) <u>930.580 kr.</u>
7. Samdrift af Mælkebøtten og Svaneke Børnehus		
Der etableres samdrift af Svaneke Børnehus og Specialbørnehaven Mælkebøtten med fælles faglig pædagogisk leder på Mælkebøttens matrikel.	Anlægsomkostninger	Driftsbesparelse
	0,6 mio. kr.	<u>847.600kr.</u> Heraf: Lederløn 435.903 kr. Bygningsdrift 242.000 kr.
8. Flytte Mælkebøtten til Kildebakken og Svaneke Børnehus lukkes		
Indenfor Kildebakkens areal tildeles Mælkebøtten et opholdsrum, køkkenrum og eget legeareal. Svaneke Børnehus lukkes, og børnene tilbydes plads i øvrige børnehuse	Anlægsomkostninger	Driftsbesparelse
	0.7 mio. kr.	<u>3.474.546 kr.</u> Herunder afsættes 1,0 mio. til arbejdet med øget inklusion i almenområdet

Opsummering af høringsvar

Scenarierne har været sendt i høring af kommunalbestyrelsen fra 29. januar til 1. april 2016 hos Dagtilbudsbestyrelsen, Skolebestyrelsen for Kongeskærskolens, Skolebestyrelsen for Kildebakken samt Handicaprådet. Der er kommet hørings svar fra alle høringsberettigede. Derudover er der hørings svar fra LEV Bornholm og Maike Fiil.

Nedenfor er hørings svarene med relevans for tilpasning af dagtilbudsstrukturen på Nordlandet opsummeret. Herefter følger en opdatering af forventningerne til udvikling i børnetallet. Afslutningsvis er de økonomiske konsekvenser ved forskellige scenarier opstillet.

Opsummering af hørings svar vedr. dagtilbud	
Allinge og Tejn	
Hørings svar:	<p>Dagtilbudsbestyrelsen kan fortsat bakke op om scenarie 3. Det samme kan Allinge Børnehus forældreråd, som mener en udbygning af Allinge Børnehus vil sikre at alle Nordbornholms børn i alderen 0-6 år vil kunne rummes i et børnehus med en allerede anlagt stor og spændende legeplads. Hvis Tejn Børnehus ikke bibeholdes som Nordbornholms samlede institution peger Tejn Børnehus forældreråd på en nybygget institution i Allinge med nærhed til Kongeskærskolens og med moderne og attraktive lokaler- og udenomsarealer.</p> <p>Både dagtilbudsbestyrelsen og de enkelte forældreråd i Allinge og Tejn ønsker at dagtilbud og skole forbliver organisatorisk adskilt, så udvikling af et fælles dagtilbud på Bornholm kan fortsætte.</p> <p>Skolebestyrelsen på Kongeskærskolens kan ikke afgive et entydigt hørings svar men konkluderer, at beslutning først og fremmest skal træffes ud fra, hvad der er børnenes tarv.</p>
Kommentar:	<p>En sammenlægning af Allinge og Tejn børnehuse på én adresse vil ske ved inddragelse af forældre- og medarbejdergrupper i begge børnehuse. Lignende processer er de senere år gennemført i hhv. Nexø, Aakirkeby og Rønne i forbindelse med sammenlægning af børnehuse i de pågældende områder.</p>
Afsluttende bemærkning:	<p>Dagtilbudsbestyrelsen ønsker en langsigtet løsning, som kan sikre kvalitet og stabilitet i almen såvel som specialdel. Man efterlyser økonomisk og politisk medansvar for at skabe kvalitet i dagtilbud for alle grupper og stiller sig stærkt bekymret for, hvordan en budgetreduktion skal findes, hvis der ikke peges på de scenarier, som kan realisere besparelserne.</p>

Forventninger til fremtidigt børnetal

Ud fra den nyeste befolkningsprognose (februar 2016) er dagpasningsbehovet i Allinge og Tejn med opland estimeret for de kommende 10 år. På baggrund af den nuværende befolkningssammensætning og den hidtidige befolkningsudvikling forventes et stagnerende, svagt stigende børnetal i området.

Forventede børnetal beregnet ud fra BRKs befolkningsprognose									
Allinge og Tejn	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
0-2 årige	32	31	31	32	32	32	32	32	31
3-5 årige	39	41	44	43	43	43	43	43	43
I alt	71	73	75	75	75	75	75	75	74

Prognosetallene er omregnet til børneenheder, hvor et vuggestuebarn (0-2 år) tæller for 1,56 enheder og et børnehavebarn (3-5 år) tæller for 1,0 enhed..

Pr 30. april 2016 dvs. efter vip til skolebørnehave er der i alt 57 børn indskrevet i dagtilbuddene i Tejn og Allinge. Det svarer til 67 børneenheder. 1. januar 2017 forventes 57 børn indskrevet (64 børneenheder) i de to dagtilbud tilsammen. Kapaciteten for Allinge og Tejn Børnehuse er hhv. 53 og 48 børneenheder.

Selvom børnetallet stagnerer, vil det i perioden frem til 2025 ikke være muligt at rumme alle områdets børn i ét af de eksisterende børnehuse. Tages udgangspunkt i Allinge Børnehus, som er det største, vil der ud fra aktuelle indskrivningstal pr. september 2016 være 6 børnehavebørn som ikke kan få plads, stigende til 10 børnehavebørn i juli 2017. I vuggestuen vil det dreje sig om 9 vuggestuebørn i september 2016 faldende til 3 vuggestuebørn i juli 2017. Samlet betyder det, at i alt 15 børn (svarende til 20 børneenheder) vil skulle til Klemensker fra september 2016. Der må forventes samme antal i juli 2017, så der tages højde for vuggestuebørn, som endnu ikke er født.

Børnetallene er beregnet ud fra, at der vippes til skolebørnehave pr. 1. april. Afskaffes vippet, vil antallet af indskrevne børn i børnehuse på årlig basis stige en smule dog ikke i en sådan grad, at det vil medføre nævneværdige ændringer.

Økonomiske konsekvenser

Til beslutningen om at tilpasse dagtilbudsstrukturen er der knyttet en forventet, samlet udgiftsreduktion på 4,5 mio.kr. fra og med 2017. Denne udgiftsreduktion består af en udgiftsreduktion på 3 mio.kr. på almenområdet og en udgiftsreduktion på 1,5 mio.kr. på specialområdet (det specialiserede dagtilbud Mælkebøtten og de specialiserede skoletilbud Kildebakken og Heldagsskolen).

Matricen herunder redegør for anlægs- og driftsøkonomiske konsekvenser og tidsperspektiver for så vidt angår de scenarier, som har været sendt i høring. De scenarier, som har været sendt i høring, vil ikke kunne føre til den forventede besparelse på dagpasningsområdet. I matricen redegøres til sammenligning også for scenarierne 2 og 8, som tilsammen vil kunne give den ønskede besparelse.

Overblik over scenarier - Nord

Scenarie	Økonomi - drift(i 1.000 kr.)				Anlægssum (i 1.000 kr.)	Tid fra beslutning til færdigt byggeri	Simpel tilbagebetalingstid ved anlægsinvesteringen (opgjort i år)
	2017	2018	2019	2020			
2	-	-	-	-	-	Kræver ikke anlæg	-
3	641	691	691	691	4.410	9 - 10 mdr.	6,4
6A	1.159	1.259	1.259	1.259	12.100	16-18 mdr.	9,6
6B	931	1.031	1.031	1.031	12.100	16-18 mdr.	11,7

Overblik over scenarier - Øst

Scenarie	Økonomi - drift(i 1.000 kr.)				Anlægssum (i 1.000 kr.)	Tid fra beslutning til færdigt byggeri	Simple tilbagebetalingstid ved
	2017	2018	2019	2020			

							anlægsinvesteringen
7	936	-899	-899	-899	660	4-5 mdr.	0,7
8	3.475	3.475	3.475	3.475	655	4-5 mdr.	0,2

Eventuel kompensation i 2017 ved udsættelse af beslutning og iværksættelse af processen 1. november 2016

Scenarie	Forventes færdig	2017 (1.000 kr.)	2018 (1.000 kr.)
2	kræver ikke anlæg	-	
3	september 2017	548	
6A	maj 2018	822	266
6B	maj 2018	822	266
7	april 2017	157	
8	april 2017	157	

De respektive anlægsfaser er beregnet ud fra, at projekteringen igangsættes 1. november 2016. I forhold til forventet tid fra igangsættelse til færdigt byggeri er der ikke taget højde for evt. beslutninger og komplikationer, som kan forlænge de forskellige faser af et anlægsprojekt.

Såfremt Tejn Børnehus ikke lukkes men fortsætter med de aktuelt forventede børnetal vil den være underbudgetteret med kr. 822.000 i 2017 og kr. 799.000 i 2018.

De relativt begrænsede anlægs- og engangsudgifter, der er forbundet med scenarie 2 og 8, vil kunne afholdes indenfor Børne- og Skoleudvalgets ramme ved anvendelse af overført mindreforbrug på bevilling 11 Dagtilbud.

Såfremt kommunalbestyrelsen enten udskyder beslutningen eller vedtager andre scenarier end scenarie 2 og 8, vil der skulle tages stilling til:

- Finansiering af eventuelle anlægsudgifter
- Alternativ finansiering af den budgetterede udgiftsreduktion på 4,5 mio.kr. fra og med 2017
- Finansiering af den fortsatte drift af Svaneke og Tejn Børnehus, der med de aktuelle børnetal er underbudgetteret

Ud over de beskrevne scenarier, hvor driftsoptimeringen foretages ved tilpasning af struktur, vil alternative udgiftsreducerende muligheder på dagtilbudsområdet være at reducere den ugentlige åbningstid eller indføre flere lukkedage i ferieperioder.

**Supplerende sagsfremstilling og/eller
Administrativ tilføjelse**

-

Punkt 16: Dagtilbudsstruktur i Svaneke - Mælkebøtten og Svaneke Børnehus

Bilag

Udkast til konkret udmøntning af dagtilbudsanalysen 10 december 2015

Visitationsprocedure for særligt dagtilbud

Samlet høringssvar

Åbent punkt

16 Dagtilbudsstruktur i Svaneke - Mælkebøtten og Svaneke Børnehus

28.09.00G01-0004

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Børne- og Skoleudvalget	03-05-2016	9	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	16	

Hvem beslutter

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Økonomi- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Forskellige scenarier for dagtilbudsstruktur har nu været i høring og forelægges til endelig politisk godkendelse. På baggrund for de vedtagne forudsætninger indstilles specialbørnehavetilbuddet Mælkebøtten flyttet til specialskolen Kildebakken og Svaneke Børnehus til lukning, og børnene fordeles på de øvrige børnehuse.

Indstilling og beslutning

Servicedirektøren indstiller,

- at scenarie 8 godkendes dvs. at Svaneke Børnehus lukker pr. 1. januar 2017 og børnene fordeles på de øvrige børnehuse; og specialbørnehavetilbuddet Mælkebøtten flyttes til specialskolen Kildebakken pr. 1. januar 2017
- at anlægsomkostningerne forbundet med gennemførelsen af scenarie 8 på 0,7 mio.kr. finansieres af overført mindreforbrug fra tidligere år på bevilling 11 Dagtilbud

Børne- og Skoleudvalget, den 3. maj 2016:

Børne- og Skoleudvalget indstiller til kommunalbestyrelsen, at både Mælkebøtten og Svaneke Børnehus bevares, og at driftsfinansieringen af denne løsning (underskudsdekning og indlagt besparelse) afklares i forbindelse med budget 2017.

Bente Johansen kan ikke medvirke, idet hun ønsker at fastholde en sammenlægning af Mælkebøtten og Svaneke Børnehus som beskrevet i scenarie 7.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Børne- og Skoleudvalgets indstilling anbefales

Sagsfremstilling

Den 28. januar 2016 besluttede kommunalbestyrelsen at sende en række forskellige scenarier for dagtilbudsstruktur på Nordlandet og i Svaneke i høring frem til den 1. april 2015. Scenarierne vedrører fortrinsvis fremtiden for børnehuse i Allinge, Tejn og Svaneke, herunder specialbørnehaven Mælkebøtten. Flertallet i kommunalbestyrelsen tilkendegav ved udsendelsen i høring en principbeslutning om lukning af Tejn Børnehus med udgangspunkt i scenarie 3 og scenarie 6 A og B samt en samdrift af Svaneke Børnehus og Mælkebøtten (scenarie 7).

Baggrund

Baggrunden for processen er et behov for stillingtagen til konsekvenserne af, at et faldende børnetal har medført en ufinansieret overkapacitet i de to geografiske områder samt et behov for at tilpasse udgifterne generelt i kommunen.

Processen startede allerede den 25. februar 2014, hvor Børne- og Skoleudvalget besluttede at gennemføre en analyse af dagplejen. Den 3. juni 2014 blev denne analyse udvidet til at dække det samlede dagtilbudsområde. Analyse blev drøftet på temamøder i Børne- og Skoleudvalget den 28. januar 2015 og i kommunalbestyrelsen den 10. marts 2015. Analysearbejdet har resulteret i en tilpasning af kapaciteten på den øvrige del af Bornholm, og der er sideløbende blevet arbejdet med en egentlig strategi for den videre udvikling af dagtilbud på Bornholm. Strategiarbejdet er dog ikke blevet afsluttet, idet den samlede dagtilbudsstruktur endnu ikke er afklaret.

I budgetforliget for 2015 vedtog kommunalbestyrelsen, at finansiere den fortsatte drift af de nuværende børnehuse i 2016, for at kvalificere beslutningsgrundlaget for strukturen på Nordlandet og i Svaneke med henblik på en tilpasning af kapaciteten fra og med 2017. Samlet set skulle analysearbejdet resultere i reducerede udgifter for 4,5 mio.kr.

Der er i december 2015 udarbejdet en række scenarier med forskellige varianter. Flere af scenarierne forudsætter betydelige anlægsudgifter, og som følge heraf vil tidsperspektivet for deres realisering også være længere. Der er også betydelig forskel på, hvor stor en driftsreduktion, de forskellige scenarier kan bidrage med. Der er i budgettet ikke afsat midler til anlæg i forbindelse med en tilpasset dagtilbudsstruktur.

Med afsæt i de eksisterende, politisk besluttede forudsætninger om begrænsede anlægsmuligheder, realisering pr. 1. januar 2017 og en økonomisk udgiftsreduktion på 4,5 mio.kr. er det kun scenarie 2 på Nordlandet og scenarie 8 i Svaneke, der er mulige.

Indstillingen om at lukke Tejn Børnehus (scenarie 2) følger endvidere af principbeslutningen ved kommunalbestyrelsens udsendelse i høring den 28. januar 2015, der dog tog udgangspunkt i scenarie 3. Indstillingen om at flytte specialbørnehave-tilbuddet til Kildebakken og lukke Svaneke Børnehus (scenarie 8) følger dels af referencegruppens anbefaling, og dels af anbefalingen fra arbejdsgruppen, der parallelt har arbejdet med udviklingsmulighederne for kommunens specialundervisningstilbud.

Det samlede overblik over de udarbejdede scenarier er opsummeret herunder:

Otte mulige fremtidsscenarier for almene dagtilbud og særlige dagtilbud (Mælkebøtten) på Nordbornholm og i Svaneke.		
1. Lukke Allinge Børnehus		
Der er for få børn til tre bæredygtige	Anlægsomkostninger	Driftsbesparelse

børnehuse på Nordbornholm. Derfor lukkes Allinge børnehus, og børnene fordeles ml. hhv. Tejn og Klemensker.	-	<u>845.380 kr.</u> Heraf: Lederløn 435.903 kr. bygningsdrift 200.758 kr.
2. Lukke Tejn Børnehus		
Der er for få børn til tre bæredygtige børnehuse på Nordbornholm. Derfor lukkes Tejn børnehus, og børnene fordeles ml. hhv. Allinge og Klemensker.	Anlægsomkostninger	Driftsbesparelse
	-	<u>902.891 kr.</u> Heraf: lederløn 435.903 kr. bygningsdrift 250.915 kr.
3. Udbygge Allinge Børnehus		
Der laves en tilbygning til Allinge børnehus, så huset bliver stort nok til at rumme alle børn i området, og så allerede eksisterende faciliteter herunder legeplads udnyttes.	Anlægsomkostninger	Driftsbesparelse
	4,4 mio. kr. (modulbyggeri)	<u>640.940 kr.</u> Heraf: Lederløn 435.903 kr. Bygningsdrift 250.915 kr.
4. Tejn Børnehus + Tejn Skovhus el. klubhus		
Allinge Børnehus lukkes. Børnene samles i Tejn, og Skovhuset (A) eller Tejn klubhus (B) anvendes til udvidet kapacitet. Ekstra personaleressourcer tilknyttes, så en udegruppe hver dag kan forlade Tejn Børnehus i 6 timer.	Anlægsomkostninger	Driftsbesparelse
	Til opdatering af Skovhuset el. klubhus	<u>40.177 kr.</u> Heraf: Lederløn 435.903 kr. Bygningsdrift 200.758 kr.
5. Allinge Børnehus + Tejn Skovhus el. klubhus		
Tejn Børnehus lukkes. Børnene samles i Allinge, og Skovhuset (A) eller Tejn klubhus (B) anvendes til udvidet kapacitet. Ekstra personaleressourcer tilknyttes, så en udegruppe hver dag kan forlade Allinge Børnehus i 6 timer.	Anlægsomkostninger	Driftsbesparelse
	Til opdatering af Skovhuset el. klubhus	<u>98.920 kr.</u> Heraf: Lederløn 435.903 kr. Bygningsdrift 250.915 kr.
6. A+ B Dagtilbud på Kongeskærskololen		
Allinge og Tejn børnehuse lukkes, og der etableres dagtilbud på Kongeskærskolens matrikel. Enten A) under skolens ledelse eller B) under dagtilbudets ledelse	Anlægsomkostninger	Driftsbesparelse
	12 mio. kr.	A) <u>1.327.290 kr.</u> B) <u>930.580 kr.</u>
7. Samdrift af Mælkebøtten og Svaneke Børnehus		
Der etableres samdrift af Svaneke Børnehus og Specialbørnehaven Mælkebøtten med fælles faglig pædagogisk leder på Mælkebøttens matrikel.	Anlægsomkostninger	Driftsbesparelse
	0,6 mio. kr.	<u>847.600kr.</u> Heraf: Lederløn 435.903 kr. Bygningsdrift 242.000 kr.
8. Flytte Mælkebøtten til Kildebakken og Svaneke Børnehus lukkes		
Indenfor Kildebakkens areal tildeles	Anlægsomkostninger	Driftsbesparelse

Mælkebøtten et opholdsrum, køkkenrum og eget legeareal. Svaneke Børnehus lukkes, og børnene tilbydes plads i øvrige børnehuse	0.7 mio. kr.	3.474.546 kr. Herunder afsættes 1,0 mio. til arbejdet med øget inklusion i almenområdet
---	--------------	--

Opsummering af høringsvar

Scenerierne har været sendt i høring af kommunalbestyrelsen fra 29. januar til 1. april 2016 hos Dagtilbudsbestyrelsen, Skolebestyrelsen for Kongeskærskolens, Skolebestyrelsen for Kildebakken samt Handicaprådet. Der er kommet høringsvar fra alle høringsberettigede. Derudover er der høringsvar fra LEV Bornholm og Maïke Fil.

Nedenfor er høringsvarene med relevans for tilpasning af dagtilbudsstrukturen i Svaneke opsummeret. Herefter følger en opdatering af forventningerne til udvikling i børnetallet. Afslutningsvis er de økonomiske konsekvenser ved forskellige scenarier opstillet.

Opsummering af høringsvar vedr. dagtilbud

Særlige dagtilbud

Høringsvar:

Mælkebøttens forældreråd giver udtryk for, at visitation til Mælkebøtten er blevet langstrakt og besværlig. En plads i det særlige dagtilbud synes at være absolut sidste udvej med et faldende indskrivningstal til følge. Man stiller sig stærkt tvivlende over for, om de almene dagtilbud har de nødvendige ressourcer, rammer, metoder og kompetencer til at inkludere alle børn.

Mælkebøttens forældreråd finder det afgørende at bibeholde institutions medarbejdere, som har erfaring, viden og særlige kompetencer til at give et højt specialiseret tilbud til børn og familier med brug for en særlig indsats. I samarbejde med Svaneke børnehus kan institutionen bevares, og medarbejderens kompetencer komme flere børn til gode. Lev Bornholm er enig i disse betragtninger.

Skolebestyrelsen på Kildebakken bakker forældrene i Mælkebøtten op i deres ønske om at bevare Mælkebøtten, men er også bekymrede for, om tilbuddet bliver for småt. Få børn vil udfordre specialfagligheden, da der ikke vil være børn nok til, at personalet kan vedligeholde brede specialfaglige kompetencer. Dagtilbudsbestyrelsen påpeger ligeledes, at det lille børnetal på specialområdet udfordrer kvaliteten i et selvstændigt dagtilbud.

Kommentar:

Visitation til specialtilbud sker efter servicelovens § 32. Mælkebøttens tilbud hører under serviceloven og er målrettet børn med betydelig og varigt fysisk- eller psykisk nedsat funktionsevne. Der er markant færre børn i Mælkebøttens målgruppe end for blot få år siden, da børnegruppen pga. øget forsterdiagnostik er stærk faldende.

Det lave børnetal i Mælkebøtten kan endvidere forklares ved, at Bornholms Regionskommune siden 2010 har arbejdet med udgangspunkt i kommunalbestyrelsens målsætninger om en tidlig indsats og øget inklusion. Visitationskravene er ikke skærpet, men visitationen til Mælkebøtten er siden 2014, i forbindelse med den politiske målsætning om tidlig indsats, blevet mere nuanceret, idet den nu håndteres af Ressourceporten, som er et team af tværfaglige kompetencer, som visiterer til Mælkebøtten inden for servicelovens ramme. Der er evidens for, at børn der er inkluderet i almenmiljøet, klarer sig bedre på lang sigt end børn der er ekskludret.

En fremtidig løsning skal tilgodese børn, som har behov for et specialiseret dagtilbud, selv om børnegruppen er stærkt faldende. Ved valg af løsning skal der tages højde for, hvordan faglighed inden for det specialiserede børneområde fortsat kan sikres. Dette kan ske ved at sikre det brede almenområde adgang de specialiserede kompetencer, hvor også fx døgn-

aflastningsinstitutionen Løvestikkens kompetencer kan tænkes ind. Mange børn og familier i målgruppen benytter i forvejen Løvestikken.

I forudsætningerne bag forslaget om at flytte specialbørnehavedelen efter serviceloven til specialskolen Kildebakken er der derfor indregnet et finansieret forslag om at afsætte 1 mio.kr. til bl.a. to medarbejdere mere i Inklusions- og Ressourceteamet for på den måde at intensivere den tidligere forebyggende indsats og dermed undgå eksklusion. Det kunne fx handle om at etablere skærmerede miljøer. Midlerne kan også give mulighed for at kunne fastholde og udvikle specialfaglig viden fx om syns- og hørehandicap, diabetes samt andre former for diagnoser (ADHD, autisme etc.).

Svaneke

Høringssvar:

Svaneke Børnehus forældreråd giver udtryk for, at de allerhelst vil blive hvor de er, og at de tror på vækst i antallet af børnefamilier i området i de kommende år.

En samdrift med Mælkebøtten anses som et skridt i den rette retning, hvis det kan forhindre at det offentlige dagtilbud i Svaneke lukkes. Svaneke Børnehus forældreråd oplister dog bygningsmæssige, organisatoriske og økonomiske overvejelser forbundet med løsningen.

Mælkebøttens forældreråd mener, at der ved samdrift mellem Svaneke Børnehus og Mælkebøtten kan skabes en ny type institution. Ønsket er, at den rummer både specialpladser efter serviceloven og almene vuggestue- og børnehavepladser efter dagtilbudsloven.

Derudover ønskes et antal observationspladser, organiseret og finansieret efter dagtilbudsloven.

Kommentar:

Med et forventet indskrivningstal på i alt 24 børn i 2016 faldende til 21 børn i 2018 vil et børnehus i Svaneke kræve tilførsel af driftsmidler, som det også er tilfældet i dag. Forventet årlig merudgift er 630.000 kr. i 2017 stigende til 672.000 kr. i 2018.

M2-mæssigt er det muligt at tilgodese en tilstedeværelse af to daginstitutioner på samme matrikel i Svaneke. I praksis er det to forskellige dagtilbud inden for to forskellige lovgivninger, hvilket udfordrer en organisatorisk og praktisk sammenlægning.

Skal antallet af pladser i Mælkebøtten udvides med eksempelvis observationspladser vil disse være under dagtilbudsloven. Det vil være forældrenes frie valg at indskrive barnet til en sådan plads. Der opkræves forældrebetaling og transporten vil varetages af forældrene selv.

Afsluttende bemærkning:

Dagtilbudsbestyrelsen ønsker en langsigtet løsning, som kan sikre kvalitet og stabilitet i almen såvel som specialdel. Man efterlyser økonomisk og politisk medansvar for at skabe kvalitet i dagtilbud for alle grupper og stiller sig stærkt bekymret for, hvordan en budgetreduktion skal findes, hvis der ikke peges på de scenarier, som kan realisere besparelserne.

Forventninger til fremtidigt børnetal

Ud fra den nyeste befolkningsprognose (februar 2016) er dagpasningsbehovet i Svaneke med opland estimeret for de kommende 10 år. På baggrund af den nuværende befolknings sammensætning og den hidtidige befolkningsudvikling forventes et stagnerende børnetal i området.

Forventede børnetal beregnet ud fra BRKs befolkningsprognose									
Svaneke	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
0-2 årige	14	14	15	15	16	16	16	16	16
3-5 årige	13	13	12	11	11	12	12	12	12
I alt	27	27	27	27	27	28	28	28	28

Prognose tallene er omregnet til børneenheder, hvor et vuggestuebarn (0-2 år) tæller for 1,56 enheder og et børnehavebarn (3-5 år) tæller for 1,0 enhed.

Pr. 30. april 2016 dvs. efter vip til skolebørnehave er der i alt 24 børn indskrevet i Svaneke Børnehus. Det svarer til 30 børneenheder. 1. januar 2017 forventes 30 børn indskrevet (35 børneenheder). Indskrivningstallet er et øjebliksbillede den pågældende dato. Tallene i prognosetabellen er helårsestimater, som tager højde for, at en stor del af de indskrevne børnehavebørn i Svaneke når skolealderen i løbet af 2017. Det er med til at forklare, at prognosetallet for 2017 er en del lavere end det forventede indskrivningstal pr. 1. januar 2017. Kapaciteten i Svaneke Børnehus er 67 børneenheder.

Svaneke Børnehus er som alle andre institutioner vurderet til at være bæredygtig (fagligt og økonomisk) ved 40 børneenheder. På baggrund af de forventede indskrivningstal for perioden 2016 til 2018 forventes at mangle fra 7 stigende til 13 børneenheder for at kunne drive et bæredygtigt børnehus i Svaneke.

Ved en lukning af Svaneke Børnehus vil børnene (svarende til ca. 30 børneenheder) blive tilbudt plads i de øvrige kommunale Børnehuse i området, hvor der er rigelig, ledig kapacitet: således er der pr. 30. april 2016 30 ledige børneenheder i Nexø, Østermarie har en ledig kapacitet på 19 børneenheder og Gudhjem 37 ledige børneenheder. Hertil kommer muligheden for at oprette en dagpleje, såfremt der indenfor 3 måneder kan samles 4 børn.

Såfremt Mælkebøtten flyttes til Kildebakken men Svaneke Børnehus bevares vil udgiftsreduktionen for Mælkebøtten isoleret set være 2,5 mio.kr. inkl. 1 mio.kr. ekstra til at understøtte inklusionsindsatsen i almenområdet; herfra skal trækkes udgiften til at gøre Svaneke Børnehus økonomisk bæredygtig. Nettobesparelsen ekskl. anlægs- og øvrige engangsomkostninger vil dermed være 1,90 mio.kr. i 2017 og 1,86 mio.kr. i 2018.

Mælkebøtten:

Der forventes pr. 1. august 2016 8 el. 9 børn, og pr. 1. august 2017 4 børn.

Børnetallene er beregnet ud fra, at der vippes til skolebørnehave pr. 1. april. Afskaffes vippet, vil antallet af indskrevne børn i børnehuse på årlig basis stige en smule dog ikke i en sådan grad, at det vil medføre nævneværdige ændringer.

Økonomiske konsekvenser

Til beslutningen om at tilpasse dagtilbudsstrukturen er der knyttet en forventet, samlet udgiftsreduktion på 4,5 mio.kr. fra og med 2017. Denne udgiftsreduktion består af en udgiftsreduktion på 3 mio.kr. på almenområdet og en udgiftsreduktion på 1,5 mio.kr. på specialområdet (det specialiserede dagtilbud Mælkebøtten og de specialiserede skoletilbud Kildebakken og Heldagsskolen).

Den seneste nøgletalsanalyse af regnskabstal for 2015 viser, at Bornholms udgifter til særlige dagtilbud (primært Mælkebøtten) ligger 6 mio.kr. højere end gennemsnittet af en række sammenligningskommuner og 4 mio.kr. højere end landsgennemsnittet.

Matricen herunder redegør for anlægs- og driftsøkonomiske konsekvenser og tidsperspektiver for så vidt angår de scenarier, som har været sendt i høring. De scenarier, som har været sendt i høring, vil ikke kunne føre til den forventede besparelse på dagpasningsområdet. I

matricen redegøres til sammenligning også for scenarierne 2 og 8, som tilsammen vil kunne give den ønskede besparelse.

Overblik over scenarier - Nord

Scenarie	Økonomi - drift(i 1.000 kr.)				Anlægssum (i 1.000 kr.)	Tid fra beslutning til færdigt byggeri	Simpel tilbagebetalingstid ved anlægsinvesteringen (opgjort i år)
	2017	2018	2019	2020			
2	-	-	-	-	-	Kræver ikke anlæg	-
3	903	953	953	953	4.410	9 - 10 mdr.	6,4
6A	641	691	691	691	12.100	16-18 mdr.	9,6
6B	1.159	1.259	1.259	1.259	12.100	16-18 mdr.	11,7

Overblik over scenarier - Øst

Scenarie	Økonomi - drift(i 1.000 kr.)				Anlægssum (i 1.000 kr.)	Tid fra beslutning til færdigt byggeri	Simple tilbagebetalingstid ved anlægsinvesteringen
	2017	2018	2019	2020			
7	-	-899	-899	-899	660	4-5 mdr.	0,7
8	936	3.475	3.475	3.475	655	4-5 mdr.	0,2

Eventuel kompensation i 2017 ved udsættelse af beslutning og iværksættelse af processen 1. november 2016

Scenarie	Forventes færdig	2017 (1.000 kr.)	2018 (1.000 kr.)
2	kræver ikke anlæg	-	
3	september 2017	548	
6A	maj 2018	822	266
6B	maj 2018	822	266
7	april 2017	157	
8	april 2017	157	

De respektive anlægsfaser er beregnet ud fra, at projekteringen igangsættes 1. november 2016. I forhold til forventet tid fra igangsættelse til færdigt byggeri er der ikke taget højde for evt. beslutninger og komplikationer, som kan forlænge de forskellige faser af et anlægsprojekt.

Såfremt Svaneke Børnehus ikke lukkes vil den med de aktuelle børnetal være underbudgetteret med årligt kr. 630.000 i 2017 stigende til kr. 672.000 i 2018.

De relativt begrænsede anlægs- og engangsudgifter, der er forbundet med scenarie 2 og 8, vil kunne afholdes indenfor Børne- og Skoleudvalgets ramme ved anvendelse af overført mindreforbrug på bevilling 11 Dagtilbud.

Såfremt kommunalbestyrelsen enten udskyder beslutningen eller vedtager andre scenarier end scenarie 2 og 8, vil der skulle tages stilling til:

- Finansiering af eventuelle anlægsudgifter
- Alternativ finansiering af den budgetterede udgiftsreduktion på 4,5 mio.kr. fra og med 2017
- Finansiering af den fortsatte drift af Svaneke og Tejn Børnehus, der med de aktuelle børnetal er underbudgetteret

Ud over de beskrevne scenarier, hvor driftsoptimeringen foretages ved tilpasning af struktur, vil alternative muligheder på dagtilbudsområdet være at reducere den ugentlige åbningstid eller indføre flere lukkedage i ferieperioder.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 17: Udvidelse af antallet af pladser i Natur- og Skovbørnehuset i Rønne

Åbent punkt

17 Udvidelse af antallet af pladser i Natur- og Skovbørnehuset i Rønne

28.09.00000-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Børne- og Skoleudvalget	03-05-2016	11	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	17	

Hvem beslutter

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Økonomi- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Som det eneste børnehus under Dagtilbud udnyttes den fulde m2 kapacitet i det kommende Natur- og Skovbørnehus ikke fuldt ud. Derfor ønskes udvidelse af kapaciteten.

Indstilling og beslutning

Servicedirektøren indstiller,

- at den fulde kapacitet i Natur- og Skovbørnehuset kan disponeres fuldt ud

Børne- og Skoleudvalget, den 3. maj 2016:

Indstillingen anbefales. Morten Riis kan ikke medvirke.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Anbefales

Sagsfremstilling

Natur og Skovbørnehuset erstatter pr. 1. juli 2016 de tidligere dagtilbud Marthasminde og Skovbørnehaven og er dermed forudsat kapacitetsmæssigt at rumme det samme antal børn samlet set.

Modulbyggeriet indeholder flere m2 end de tidligere børnehuse og vil derfor også kunne rumme flere børn. I lighed med alle andre børnehuse ønskes mulighed for at kunne udnytte den fulde m2 kapacitet såfremt der er efterspørgsel, hvilket betyder at antallet af mulige børnehavebørn kan øges fra 30 til 49, og antallet af mulige vuggestuebørn kan øges fra 12 til 19.

Økonomiske konsekvenser

En udvidelse af Natur- og Skovbørnehuset med 7 vuggestuepladser og 19 børnehavepladser indebærer et behov for yderligere inventar, så som krybber, stole og borde.

Der er indhentet tilbud på i alt 148.000 kr., som kan finansieres af det overførte overskud fra 2015 under bevilling 11 Dagpasning, Fællesudgifter Dagtilbud

Øvrige driftsomkostninger dækkes af den takst der er knyttet til det faktisk antal passede børn ("pengene følger barnet").

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 18: Drøftelse af skolebørnehaver

Bilag

SWOT børnehave

SWOT vippe

Samlet høringssvar

Åbent punkt

18 Drøftelse af skolebørnehave

28.06.04G01-0003

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Børne- og Skoleudvalget	18-08-2015	4	
Børne- og Skoleudvalget	05-01-2016	5	
Økonomi- og Planudvalget	19-01-2016	3	
Kommunalbestyrelsen	28-01-2016	3	
Børne- og Skoleudvalget	03-05-2016	7	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	18	

Hvem beslutter

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Økonomi- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Økonomi- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Inden kommunesammenlægningen var der oprettet skolebørnehaver i Rønne og Hasle kommuner. Tiltaget var dels begrundet i manglende kapacitet i børnehaverne, og dels et ønske om at kommende skolebørn skulle kende skolen og SFO' en inden skolestart. Efter kommunesammenlægningen blev ordningen implementeret på hele øen, og de private skoler har også nu etableret skolebørnehaver. Specialskolerne Kildebakken og Heldagsskolen har som udgangspunkt ikke skolebørnehaver. Den demografiske udvikling på Bornholm betyder, at der fremadrettet ikke forventes de samme kapacitetsproblemer i dagtilbud.

Bestyrelsen for dagtilbud har med en henvendelse til centercheferne for Skole, kultur og fritid samt Børn og Familie ønsket, at få drøftet om skolebørnehaven fortsat har sin berettigelse med den nye skolereform. Denne henvendelse foranledigede at en tværgående gruppe, mellem de nævnte centre, i foråret 2015 har udarbejdet en SWOT-analyse for at belyse styrker og svagheder ved skolebørnehaver, "vippen". Analysen giver ikke en entydig konklusion, men afspejler en række fordele og ulemper til overvejelse inden endelig stillingtagen.

Skolebestyrelserne samt dagtilbudsbestyrelsen har drøftet deres perspektiv på skolebørnehaven (vippeordningen). Børne- og Skoleudvalget har afholdt dialogmøder med henholdsvis Samrådet for Skolevæsenet og Dagtilbudsbestyrelsen med henblik på at afdække alle perspektiver. Dialogmødet med Samrådet for Skolevæsenet blev afholdt den 21. oktober 2015 og dialogmødet med Dagtilbudsbestyrelsen blev afholdt d. 27. oktober 2015.

På baggrund af forelæggende materiale forslås det at sende 2 modeller i høring i Dagtilbudsbestyrelsen, Handicaprådet samt Skolebestyrelserne.

Indstilling og beslutning

Servicedirektøren indstiller til Børne- og Skoleudvalget,

- at skolebørnehave-ordningen drøftes, herunder en proces med henblik på endelig afklaring i løbet af efteråret 2015

Børne- og Skoleudvalget, den 18. august 2015:

Proces drøftet. Børne- og Skoleudvalget ønsker en proces, hvor de kommunale skolebestyrelser og dagtilbudsbestyrelsen (herunder forældrerådene) drøfter deres perspektiv på skolebørnehave-ordningen (vippet) og via møder i Samrådet for skolerne og med dagtilbudsbestyrelsen i efteråret 2015 giver deres input.

Servicedirektøren indstiller, at Børne- og Skoleudvalget indstiller til kommunalbestyrelsen

- at et af nedenstående forslag a) eller b) sendes i høring i kommunale skolebestyrelser, den kommunale dagtilbudsbestyrelse og i Handicaprådet fra den 29. januar 2016 til den 17. februar 2016:
  - a) skolebørnehaven afskaffes med virkning fra 1. august 2016, således at der vippes for sidste gang i foråret 2016
  - b) skolebørnehaven forsætter med de i den supplerende sagsfremstilling beskrevne ændringer

Børne- og Skoleudvalget, den 5. januar 2016:

Indstilling a) anbefales til høring.

Økonomi- og Planudvalget den 19. januar 2016:

Børne- og Skoleudvalgets indstilling anbefales.

Kommunalbestyrelsen den 28. januar 2016:

Godkendt.

Servicedirektøren indstiller,

- a) at skolebørnehaven afskaffes med virkning fra 1. august 2016
- b) at provenuet på kr. 179.000 omplaceres fra bevilling 13 undervisning til bevilling 11 dagtilbud med henblik på at understøtte dagtilbuddets forberedelse af børn til skolestart
- c) at Den røde tråd tilrettes afskaffelsen af skolebørnehaven med henblik på at sikre den gode overgang for børnene

Børne- og Skoleudvalget, den 3. maj 2016:

Indstillingen anbefales godkendt. Betina Haagensen kan ikke medvirke, idet hun ønsker at bibeholde skolebørnehave, samt at der indføres skolebørnehave på Kildebakken og Heldagsskolen.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Anbefales

Andreas Ipsen og Søren Schow kan ikke medvirke, idet de ønsker at bibeholde skolebørnehave, samt at der indføres skolebørnehave på Kildebakken og Heldagsskolen.

Sagsfremstilling

Der var inden kommunesammenlægningen etableret Skolebørnehaver (Vippe-ordning) i Rønne og Hasle kommune. Etableringen var begrundet i manglende kapacitet i Rønnes børnehaver, samt et ønske om at kommende skolebørn i Hasle kommune skulle have kendskab til skolefritidsordningen inden skolestart. Bestyrelsen for offentlige dagtilbud rettede i 2014 henvendelse til centercheferne for Skole, kultur og fritid samt Børn og familie for bl.a. at få drøftet, om skolebørnehaven fortsat har sin berettigelse med den nye skolereform. Dette foranledigede, at der blev nedsat en arbejdsgruppe på tværs af de ovennævnte centre. Der er i arbejdsgruppen udført et arbejde med en SWOT-analyse af henholdsvis skolebørnehaven og børnehaven uden vippeordning (bilagt).

Analysen giver ikke nogen entydig konklusion af, om det skal anbefales, at vippeordningen afskaffes eller fortsættes. Den viser overordnet, at fordelene ved at have en vippeordning er størst på de store skoler, hvor børnene samles fra mange dagtilbud, og hvor der skal dannes flere parallelle klasser på skolen.

Overgangsmodul "Hjernen og Hjertet" bruges både af dagtilbud og skole og kan fremadrettet være med til at skabe et fælles sprog mellem dagtilbud og skole, og samtidig være et fagligt refleksionsværktøj, som styrker samarbejdet mellem dagtilbud, skole og forældre. Materialet anvendes både det sidste år i børnehaven til at arbejde med barnets robusthed og forandringsparathed, samt i indskolingen til understøttelse af den gode skolestart og dannelse af klasser. Anvendelsen af materialet vil kunne kompensere for nogle af de ulemper, der vil være ved at lukke vippeordningen.

For de børn, hvor der er usikkerhed omkring evt. udsat skolestart eller skoleplacering, bliver der i "Hjernen og Hjertet" udarbejdet handleplaner i efteråret før skolestart. Der følges op på handleplanerne efter jul. Med den nuværende ordning sker denne opfølgning efter den politiske beslutning om dannelse af børnehaveklasser i det kommende skoleår.

Dagtilbuddene har i årene med vippeordning oplevet, at de har mistet det tætte samarbejde med børnehaveklasselederne. Med et øget læringsfokus i dagtilbuddet, vil både børnehaver og børnehaveklasseledere kunne profitere af et tæt samarbejde.

Specialskolerne har ikke en vippeordning, og det betyder, at børn, der skal starte på en specialske, skal blive i dagtilbuddet op mod et halvt år efter at deres kammerater er rykket i skolebørnehave. For børn der er udfordret og skal inkluderes i normalsystemet, kan Skolebørnehaven "vippen" opleves som en periode, hvor der ikke på samme måde som i dagtilbuddet og efterfølgende i børnehaveklassen arbejdes målrettet med deres udfordringer. Med ophør af skolebørnehave "vippe" vil børn kunne gå fra en praksis og hverdag, de mestrer i børnehaven, til at koncentrere sig om at etablere og mestre den praksis og hverdag de skal have i indskolingen uden en mellemliggende fase med en tredje praksis og hverdag.

Økonomiske konsekvenser

Taksterne i kommunens tildeling til institutionerne for et helårsbarn i hhv. vippeordning og børnehave er:

Ordning	Takster pr. helårsbarn kr. i 2015-pl
Vippe	55.056
Børnehave	46.039

Udgifter nuværende vippe

Kommunal	3.055.000
Privat	1.224.000
I alt	4.279.000

Anslåede udgifter ved vippebørn i dagtilbud

Kommunal	2.401.487
Privat	1.673.286
I alt	4.074.773

Det bemærkes, at der er samme forældrebetalingstakst i de to tilbud. Der er ikke beregnet ændringer i søskendetilskud og økonomisk fripladstilskud.

Såfremt skolebørnehave-ordningen afskaffes vil der være et økonomisk provenu. Dette vil med fordel kunne anvendes til tilbud, der forbereder børn til skolestart og styrkelse af samarbejde mellem offentlig og privat dagtilbud og skole.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Processen:

Skolebestyrelserne samt dagtilbudsbestyrelsen har drøftet deres perspektiv på skolebørnehaven (vippeordningen). Børne- og Skoleudvalget har afholdt dialogmøder med henholdsvis Samrådet for Skolevæsenet og Dagtilbudsbestyrelsen med henblik på at afdække alle perspektiver. Dialogmødet med Samrådet for Skolevæsenet blev afholdt den 21. oktober 2015 og dialogmødet med Dagtilbudsbestyrelsen blev afholdt d. 27. oktober 2015.

Dialogmøde med Samrådet for skolevæsenet d. 21. oktober 2015:

De enkelte skoler forelagde deres foreløbige anbefalinger. Paradisbakkeskolen er ikke helt afklaret omkring vippeordningens fremtid, men en kortere vippeperiode eller indførelse af rullende skolestart, kunne være mulige løsninger. Hans Rømer Skolen ville gerne have fortsat den rullende skolestart, men det var ikke muligt ved nedlæggelsen af afdelingen i Vestermarie. Skolen ønsker at bevare vippeordningen, men vil samtidigt gerne tilbage til rullende skolestart. Kongeskærskolen er enige i argumenterne for og imod og er pt. tilhænger af vippeordningen. Der arbejdes også med andre muligheder i samarbejde med børnehuse i Tejn og Allinge. Svartingedalskolen ønsker umiddelbart at bevare vippeordningen. Rønneskolen har ikke drøftet vippeordningen konkret, men ønsker den umiddelbart bevaret. Der var tilfredshed med udmeldingen om, at skolerne får kompetence til at medvirke ved beslutningerne om fremtiden for vippeordningen. Hans Rømer Skolen foreslog, at der kunne fastsættes nogle basisregler og så kunne skolerne forme deres egne ordninger lokalt. Paradisbakkeskolen finder det problematisk, at især elever fra private børnehaver først kommer i vippeordningen senere, derfor kunne en kortere vippeperiode være relevant.

Møde i dagtilbudsbestyrelsen den 27. oktober 2015:

Bestyrelsen ønskede ikke at pege på, om der fortsat skal være Skolebørnehave, eller om der ikke skal være Skolebørnehave, da der blandt forældrene både er positive og negative oplevelser med Skolebørnehaven. Såfremt det besluttes at fastholde Skolebørnehaver, er der dog et ønske om, at det faglige indhold og rammen, herunder starttidspunkt, er ens på øen. Ligeledes gjorde forældrene opmærksomme på vigtigheden i, at vægte det faglige perspektiv højt. Dette for at træffe den bedste beslutning om pædagogisk indhold for det kommende skolebarn, uanset om det er det ene eller det andet, der besluttes. Det var væsentligt for Dagtilbudsbestyrelsen, at en eventuel ændring/lukning af Skolebørnehaven ikke bliver en "spare øvelse", men en øvelse der sigter mod at skabe kvalitet for børnene.

Med baggrund i de politiske drøftelser med henholdsvis Samrådet for Skolevæsenet og Dagtilbudsbestyrelsen samt de gennemførte SWOT-analyser kan der opstille 2 modeller for fremtidig struktur for overgangen mellem dagtilbud og skole:

Model A

Skolebørnehaven nedlægges:

Skolebørnehaven nedlægges med virkning fra den 1. august 2016. Det betyder i praksis, at der første gang ikke vippes i foråret 2017. Der beskrives en ny overgangs- eller samarbejdsmodel, der indarbejdes i "Den røde Tråd". I denne beskrivelse tages der højde for, at kendskab til Skole og SFO er vigtig for det enkelte barn. Børnene fortsætter i dagtilbud indtil skolestart og er dermed omfattet af rammerne beskrevet i dagtilbudsloven samt de politisk vedtagne godkendelseskriterier for private dagtilbud (gælder såvel offentlige som private dagtilbud).

Nedlæggelse af skolebørnehave vil betyde færre overgangsperioder for det enkelte barn. Overgange udfordrer en del af børnene og kan medføre kompetencetab og mistrivsel, der igen får indflydelse på skolestart og indlæring. Model A vil styrke samarbejdet mellem dagtilbud, forældre og 0-klasse, uden at blive forstyrret af en periode i SFO-regi.

Model B

Skolebørnehaven forsætter med visse ændringer:

Modellen kræver stillingtagen til et fælles starttidspunkt for alle skolebørnehaver (1. maj foreslås), en tydelig beskrivelse af personalenormering samt en beskrivelse af hvilke emner der arbejdes med i Skolebørnehaven. Sidstnævnte for at de respektive personalegrupper kan planlægge deres arbejde med henblik på, at undgå børn oplever unødige gentagelser, først i børnehaven dernæst i skolebørnehaven samt at forældre har så godt kendskab til indhold i sko-

le børnehave som muligt. En fortsættelse af skolebørnehave tager udgangspunkt i det nuværende formål og praksis:

Nuværende formål med Skolebørnehavetiden:

Skolebørnehaveperioden bruges til at gøre skiftet fra børnehave til skole og SFO nemmere for børnene. Børnene skal i løbet af skolebørnehaven have set og været/deltaget i deres kommende bh. kl., så skiftet til skolelivet langsomt indføres.

Det er et mål, at opgaverne i børnehaveklassen ift. fælles forenkede mål, kan påbegyndes allerede ved skolestarten. En del af opgaven i skolebørnehaven er derfor at arbejde med børnenes indbyrdes relationer for at samle børnegruppen i den nye kontekst, heriblandt at introducere dem for skolens rammer, elever og personale.

Personale fra skolebørnehaven deltager i børnehaveklassen med børnene ved skolestarten for at støtte skiftet.

Skolebørnehaven kobler det børnene kommer fra (børnehaverne), med det de skal i gang med (børnehaveklassen). Der arbejdes i skolebørnehaven videre med børnehavernes arbejde i forhold til skoleparathed. Dette gøres blandt andet gennem tilrettelæggelse af aktiviteter, der også ligger i tråd med det, der senere skal foregå i børnehaveklassen.

Børnehaveklasserne gennemfører en sprogvurdering af børnene i skolebørnehaven i juni måned med henblik på fagligt at kunne tilrettelægge opgaverne i børnehaveklassen fra skoleårets start.

De kommende skolebørn inviteres på besøg i skolens rammer med deres børnehave inden start i skolebørnehave.

Skolebørnehavepersonalet og børnehaveklassepersonalet deltager i overleveringsmøder med børnehavepersonalet.

Der afholdes et informationsmøde for forældrene, inden børnene begynder i skolebørnehave. Forældrene tilbydes endvidere en samtale kort tid efter skiftet fra børnehave til skolebørnehave.

Økonomiske konsekvenser af ændringer vedr. skolebørnehave

I det følgende gives et overblik over økonomien vedr. den nuværende organisering af skolebørnehave/vippeordning og en belysning af de økonomiske konsekvenser i to modeller for en ændret skolebørnehave. Der beskrives tre scenarier:

1. Økonomi i den nuværende vippeordning
2. Økonomi i ændret vippeordning - Model A
Afskaffelse af vippeordning pr. 1. august 2016, børnene fortsætter i dagtilbud indtil skolestart 1. august 2017.
3. Økonomi i ændret vippeordning- Model B
Vippeordningen fortsætter i sin nuværende form, men med et fælles starttidspunkt pr. 1. maj gældende fra skoleåret 2016/17 dvs. i praksis fra foråret 2017.

Det bemærkes, at beregningerne tager udgangspunkt i et øjebliksbillede for takster samt for et skøn over antallet af børn jf. befolkningsprognosen. En egentlig fordeling af økonomi ved en beslutning om en ændret skolebørnehave vil skulle genberegnes i forhold til faktiske oplysninger.

Forventet antal børn i skolebørnehave i 2017

En del af børnene vipper fra børnehave til skolebørnehave pr. 1. marts mens resten vipper pr. 1. april, i beregningerne af antallet af helårsbørn er denne fordeling antaget at være 50/50.

Ifølge befolkningsprognosen forventes i alt 279 5-årige pr. 1. januar 2017. Alle børn forudsættes at vippe fra børnehave til skolebørnehave. Heraf ventes, på baggrund af oplysninger for skoleåret 2015/2016, at ca. 67 % vipper/starter i en kommunal skole og 33 % vipper/starter i en privatskole til skoleåret 2017/2018. Med en ligelig fordeling af antallet af børn der går i skolebørnehave i hhv. fire og fem måneder, jf. ovenfor, forventes i alt 70 helårsbørn i en kommunal skolebørnehave og 35 helårsbørn i en privat skolebørnehave.

1 Økonomi i den nuværende vippeordning

I den nuværende vippeordning tildeler kommunen ressourcer til SFO'erne jf. budgetmodellen *pengene følger barnet*. Der tildeles følgende takster (afrundet til nærmeste hele hundrede) til hhv. kommunal og privat vippeordning i budget 2016 (det bemærkes, at taksterne er pr. helårsbarn af sammenligningsmæssige årsager):

Ordning	Takster pr. helårsbarn i 2016, kr. i 2016-pl
Kommunal Vippe	55.400
Privat vippe	35.800

Derudover har kommunen en forældrebetalingssindtægt, samt udgifter til økonomiske fripladser og søskendetilskud for børn i en kommunal skolebørnehave. I 2016 er den månedlige forældrebetalingstakst til skolebørnehave 1.625 kr. På baggrund af regnskab 2014 forudsættes, at der tilbagebetales ca. 33 % til økonomiske fripladser og 16 % i søskendetilskud.

Budget til kommunale skolebørnehaver ligger på skoleområdet, mens budget til forældrebetaling, økonomiske tilskud, søskendetilskud og tilskud til frie grundskolers vippeordning er placeret på dagtilbudsområdet. Kommunens forventede nettoudgifter til vippeordningen i sin nuværende form er vist i tabellen nedenfor.

Forventede nettoudgifter til vippeordning i sin nuværende form i 2017 i kr. i 2016-pl

Område	Tilbud	Antal helårsbørn	Kommunens forventede nettoudgifter
Skole	Kommunal vippe	70	3.166.000
Dagtilbud	Privat vippe	35	1.249.000
I alt		105	4.414.000

2 Økonomi i ændret vippeordning – Model A

I model A foreslås en afskaffelse af vippeordningen i sin nuværende form fra og med skoleåret 2016/17; her fortsætter børnene i dagtilbud ind til skolestart. Det forudsættes at det samme antal helårsbørn, skal fortsætte i dagtilbuddet frem for at vippe til skolebørnehave. Jf. den faktiske fordeling i 2015, forudsættes at 75 % af børnene er i en kommunal børnehave, dvs. 79 børn og 25 % af børnene er i en privat børnehave, dvs. 26 børn.

Kommunen tildeler ressourcer til dagtilbud jf. budgetmodellen *pengene følger barnet*. Der tildeles følgende takster (afrundet til nærmeste hele hundrede) til hhv. kommunal og privat børnehave i budget 2016 (det bemærkes, at taksterne er pr. helårsbarn af sammenligningsmæssige årsager):

Tilbud	Takster pr. helårsbarn i 2016, kr. i 2016-pl
Kommunal børnehave	47.000
Privat børnehave	57.200

Her har kommunen også en forældrebetalingssindtægt samt udgifter til økonomiske fripladser og søskendetilskud for børn i kommunal børnehave. I 2016 er den månedlige forældrebetalingstakst til den kommunale børnehave 1.625 kr. På baggrund af regnskab 2014 forudsættes, at der tilbagebetales ca. 30 % til økonomiske fripladser og 8 % i søskendetilskud. Kommunens forventede nettoudgifter i model A er vist i tabellen nedenfor.

Forventede nettoudgifter i model A i 2017 i kr. i 2016-pl

Område	Tilbud	Antal helårsbørn	Kommunens forventede nettoudgifter
Dagtilbud	Kommunal børnehave	79	2.739.000
Dagtilbud	Privat børnehave	26	1.496.000
I alt		105	4.235.000

Dette er en forskel på ca. 179.000 kr. i forhold til vippeordningen i sin nuværende form.

3 Økonomi i ændret vippeordning – Model B

I model B foreslås at vippeordning fortsætter i sin nuværende form, men med et fælles starttidspunkt den 1. maj. Første gang i 2017. Dvs. varigheden af vippeperioden afkortes og børnene skal være i en længere periode i dagtilbud i forhold til vippeordningen i sin nuværende form. Kommunens forventede nettoudgifter i model B er vist i tabellen nedenfor.

Forventede nettoudgifter i model B i 2017 i kr. i 2016-pl

Område	Tilbud	Antal helårsbørn	Kommunens forventede nettoudgifter
Skole	Kommunal vippe	47	2.111.000
Dagtilbud	Privat vippe	23	832.000
Dagtilbud	Kommunal børnehave	26	913.000
Dagtilbud	Privat børnehave	9	499.000
I alt		105	4.355.000

Dette er en forskel på ca. 59.000 kr. i forhold til vippeordningen i sin nuværende form.

Generelle forudsætninger ved en ændret skolebørnehave.

Der forudsættes, at der ved model A er plads til børnene i dagtilbud. Det forudsættes endvidere at SFO'ernes driftsgrundlag ikke påvirkes negativt ved en reduktion i normering, som de to modeller vil aflede. Der er ikke foretaget en analyse af hvorledes et sænket økonomisk grundlag påvirker SFO'ernes drift.

Opsamling økonomi

Det fremgår af nedenstående tabel, at den billigste model er en afskaffelse af vippeordningen.

Opsamling forventede nettoudgifter i 2017 i kr. i 2016-pl

	Antal helårsbørn	Kommunens forventede nettoudgifter
Forventede nettoudgifter nuværende vippeordning	105	4.414.000
Forventede nettoudgifter ændret vippeordning – model A (Afskaffelse)	105	4.235.000
Forventede nettoudgifter ændret vippeordning – model B (fælles start 1. maj)	105	4.355.000

Risikovurdering i.f.t. kapacitet

Set i lyset af de sidste måneders øgede aktivitet særligt i Rønne er det vanskeligt at forudsige hvordan behovet for dagtilbud vil se ud fremadrettet. Dette skyldes den øgede kvote af flygtninge kommunen skal modtage i 2016, familiesammenføringer med allerede herboende flygtninge, almindelig tilflytning til udvalgets områder samt asylopgaven.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse til mødet den 3. maj 2016

Kommunalbestyrelsens indstilling om at afskaffe skolebørnehaven med virkning fra 1. august 2016 har været sendt i høring i perioden 29. januar til 1. april 2016 i Dagtilbudsbestyrelsen, Handicaprådet samt skolebestyrelserne for de kommunale folke- og specialskoler. Der er kommet høringssvar fra følgende høringsberettigede: Dagtilbudsbestyrelsen, Handicaprådet, skolebestyrelserne ved Rønneskolen, Hans Rømer Skolen, Kongeskærskolen, Svartingedal, Kildebakken, Paradisbakkeskolen samt ungdomsskolen. Derudover er der høringssvar fra De frie Skoler på Bornholm.

Høringssvarene er opsummeret herunder:

Høringssvar for afskaffelse af skolebørnehaven
Handicaprådet anbefaler at afskaffe skolebørnehaven da det giver færre skift for børnene.
Skolebestyrelsen ved Paradisbakkeskolen kan se fordele og ulemper ved begge modeller men anbefaler at afskaffe skolebørnehaven, da man ønsker at prøve kræfter med rullende skolestart.
Høringssvar imod afskaffelse af skolebørnehaven
Skolebestyrelserne ved Rønneskolen, Svartingedal Skole og Hans Rømer Skolen anbefaler at beholde skolebørnehaverne ud fra både pædagogiske og sociale årsager. Alle tre skoler argumenterer for, at de modtager børn fra mange børnehaver, og at skolebørnehaven giver bedre tid til at arbejde med at etablere børnene i en ny kultur og skabe grundlag for socialt gode årgange/klasser og et godt læringsmiljø. Skolebørnehaven bidrager også til at fastholde kvaliteten i skolernes SFO-tilbud og gør det til en attraktiv arbejdsplads for pædagoger.
De frie Skoler på Bornholm ønsker ligeledes vippeordningen bevaret i fremtiden. De ser den som et godt bindeled mellem daginstitution og skole og fremhæver faglige og sociale fordele ved at påbegynde forberedelserne til skolestart før sommerferien.

Skolebestyrelsen på Hans Rømer Skolen anbefaler tillige, at børn til specialskoler omfattes af vippeordningen. I dag bliver de tilbage i børnehaven, når de andre børn skal i vippet

Høringssvar, hvor forslaget tages til efterretning uden stillingtagen

Kongeskærskolen er glad for skolebørnehaven i forhold til at samle børn fra flere børnehuse. Bestyrelsen gør opmærksom på, at hvis vippeordningen nedlægges, skal mindreforbruget sikres til øget samarbejde mellem børnehuse og skoler så fortsat gode overgange sikres.

Skolebestyrelsen ved Kildebakken gør opmærksom på, at det så vil være optimalt, hvis børnene bliver i børnehaven lige til skolestart, for ikke at få for mange skift for tæt på hinanden.

Dagtilbudsbestyrelsen ønsker ikke at pege på, om skolebørnehaven skal bestå eller nedlægges. Der er blandt forældrene både positive og negative oplevelser dermed. Dagtilbudsbestyrelsen præciserer, at der skal sikres god normering, høj grad af pædagogfaglighed, tilstrækkeligt prioriterede økonomiske ressourcer til børnegruppen "kommende skolebørn" samt den nødvendige pladskapacitet uanset valg af løsning.

Såfremt skolebørnehaven besluttet lukket fra og med 2017, vil der på tværs af børnehuse blive tilrettelagt fælles skoleforberedende projekter i samarbejde med indskoling. Dette som led i tilretning af Den røde tråd med henblik på at sikre den gode overgang for børnene.

Punkt 19: Svømmetilbud på Bornholm

Bilag

Forslag til renovering - Svømmesalen

Gudhjem Svømmehal - notat

Gudhjem Svømmehal - budget

ConPro-rapport - Rønne Svømmehal

Åbent punkt

19 Svømmetilbud på Bornholm

04.04.00P20-0005

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Fritids- og Kulturudvalget	04-05-2016	2	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	19	

Hvem beslutter

Teknik- og Miljøudvalget indstiller.
Fritids- og Kulturudvalget indstiller.
Økonomi- og Planudvalget indstiller.
Kommunalbestyrelsen beslutter.

Resumé

Fra 30. juni 2017 træder skærpede vandbehandlingskrav i kraft. Det giver udfordringer for det samlede svømmetilbud på øen:

Svømmesalen i Søndermarkshallen har utilstrækkelig vandgennemstrømning, og lever ikke op til kravene uden renovering. Det rådgivende ingeniørfirma ConPro anslår renoveringen af Svømmesalens bassin, til ca. 1,3 mio. kr.

Gudhjem Svømmehal har fået udarbejdet tre scenarier af Rambøll for at imødekomme de nye krav til en anslået pris på mellem 2,9 og 3,4 mio. kr.

Levetidsforlængelsen af Rønne Svømmehal beløber sig ifølge ConPro til mellem 1 og 4 mio. kr. Dertil kommer udgifterne til at imødekomme de nye krav, hvilket beløber sig til mellem 1 og 1,5 mio. kr. samt udgifter til undervandslamper på 0,1 mio. kr.

Varmtvandsbassinet på Plejecenter Sønderbo overholder såvel gældende som fremtidige krav. Det samlede finansieringsbehov ligger mellem 6,2 mio. kr. og 10,4 mio. kr.

Indstilling og beslutning

Teknik- og Økonomidirektøren indstiller til Teknik- og Miljøudvalget,

a) at Teknik- og Miljøudvalget anbefaler sin stillingtagen til det anbefalede løsningsforslag vedr. **Søndermarkshallens Svømmesal: Model I – 1.320.000 kr.**

b) at Teknik- og miljøudvalget drøfter muligheder for finansiering af forslaget.

Teknik- og Miljøudvalget den 2. maj 2016:

Ad a) Anbefales.

Ad b) Udvalget videresender sagen til Økonomi- og Planudvalget og kommunalbestyrelsen med henblik på at finde finansieringen af forslaget.

Sagen sendes til høring i Bornholms Ældreråd og Handicaprådet. Høringssvarene vil foreligge på kommunalbestyrelsens møde.

Servicelederen indstiller, til Fritids- og Kulturudvalget,

a) at Fritids- og Kulturudvalget anbefaler sin stillingtagen til de anbefalede løsningsforslag vedr.

1) **Gudhjem Svømmehal:** Model III – 3.361.194. kr.

2) **Rønne Svømmehal:** Model II – 2.600.000 kr.

b) at Fritids- og Kulturudvalget drøfter om Rønne Svømmehals udlæg til undervandslamper på 0,1 mio. kr. skal finansieres af kommunen

c) at Fritids- og Kulturudvalget drøfter muligheder for finansiering af forslagene.

Fritids- og Kulturudvalget den 4. maj 2016:

Ad a) Fritids- og Kulturudvalget anbefaler de anbefalede løsningsforslag til godkendelse

Ad b) Fritids- og Kulturudvalget ønsker ikke, at kommunen finansierer reovering af undervandslamper i Rønne Svømmehal

Ad c) Fritids- og Kulturudvalget anbefaler, at der afsættes en samlet anlægsramme på 7 mio.kr. til de tre svømmehaller inkl. uforudsete udgifter, og at finansieringen sker ved en tillægsbevilling fra de likvide midler.

Sagen sendes til høring i Bornholms Ældreråd og Handicaprådet. Høringssvarene vil foreligge på kommunalbestyrelsens møde.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Teknik- og Miljøudvalgets og Fritids- og Kulturudvalgets indstillinger vedrørende løsningsforslag i de tre svømmehaller anbefales, idet der afsættes en samlet anlægsramme på 7 mio. kr. inkl. uforudsete udgifter finansieret af de likvide midler.

Sagsfremstilling

Søndermarkshallens Svømmesal

Som følge af kommunalbestyrelsens beslutning om at genåbne Svømmesalen i Søndermarkshallen primo 2016, har Bornholms Idrætsområder, i samråd med Teknik og Miljø, gennemgået svømmesalen. Gennemgangen viste, at bassinet i sin konstruktion er i fin stand, men der er utilstrækkelig vandcirkulation gennem bassinet, ligesom der ikke sker rensning af overfladevandet grundet blændede skulperender.

ConPro har udarbejdet et forslag til reovering af bassinet. Det er ConPros opfattelse, at den nuværende filter- og pumpe kvalitet, samt den foreslåede reovering vil muliggøre, at Svømmesalen fremadrettet vil kunne anvendes som varmtvandsbassin med temperatur <34 grader, og at bassinet vil kunne godkendes til dette med en maksimal personbelastning på 20-25 personer ad gangen. Dette vil være en markant udvidelse af øens nuværende varmtvandsbassinkapacitet.

Nuværende adgangsforhold for handicappede brugere af Svømmesalens bassin er dårlige. Derfor vil der blive regnet på udgiften til etablering af en rampe og en mere tidsvarende stolehejs, som på mere betryggende vis vil kunne håndtere handicappede brugere.

Der er fundet PCB i svømmesalen, men i et omfang, der ikke er sundhedsskadeligt, og på steder der ikke berøres af de foreslåede ændringer.

Handicaprådet anbefalede d. 18. april, at varmtvandsbassin og adgangsforhold for handicappede indarbejdes i den kommende renovering af Svømmesalen, da svømningen vil give besparelse på andre sociale udgifter. Idrættens Videns- og Kompetenceråd har ligeledes understreget, at der også fremover skal være adgang til varmtvandsbassin på øen.

Varmtvandsbassin på Sønderbo

Bassinet lever op til alle gældende og kommende krav. Der er således ikke behov for yderligere tiltag for at bevare varmtvandsbassinet.

Rønne Svømmehal

ConPro vurderer, at promenadedækket i svømmehallen er under hastig nedbrydning. Undersiden af promenadedækket har usædvanligt mange gennemsvivninger og skader. Antallet af skader på bassinvægge og undersiden af promenadedækket vurderes at være meget højt. Endvidere kan det eksisterende vandbehandlingsanlæg ikke opfylde de kommende vandbehandlingskrav. I nedenstående model ses de tre mulige løsninger samt en ekstra tilføjelse vedr. defekte undervandslamper.

Gudhjem Svømmehal

Det rådgivende ingeniørfirma Rambøll har besigtiget Gudhjem Svømmehal i forbindelse med de skærpede vandbehandlingskrav. Svømmehallens nuværende anlæg kan ikke leve op til kravene, idet filterkapaciteten skal fordobles for at opnå godkendelse efter 30.juni 2017. Der er ikke et tilstrækkeligt antal indløbsdyser i bassinet, og der skal derfor etableres i alt 16 nye sideindløb, ligesom der skal etableres et nyt udløbssystem. I nedenstående tabel ses Rambølls tre scenarier.

Sønderbo	Søndermarkshallen	Gudhjem Svømmehal	Rønne Svømmehal
	<u>Model I</u>	<u>Model I</u>	<u>Model I</u>
	Etablering af nye bassinvægge, overløbsrender samt mindre ændringer ved vandbehandlingsanlægget.	Udskiftning af eksisterende sandfiltre til nye samt opgradering.	Understøtning af promenadedækket samt udskiftning af klinker. 5-8 år
			1 mio. kr.
			Filtreringssystem*
			1-1,5 mio. kr.
	<i>1.320.000 kr.</i>	<i>2.901.943 kr.</i>	<i>2-2,5 mio. kr.</i>
	<u>Model II</u>	<u>Model II</u>	<u>Model II</u>

Intet behov for forbedring	Etablering af nye bassinvægge, overløbsrender, mindre ændringer ved vandbehandlingsanlægget samt etablering af massagedyser.	Ny teknikbygning, "nye" filtre fra Rønne Svømmehal, kemirum samt opgradering.	Understøtning af promenadedækket, udskiftning af klinker samt etablering af katodisk beskyttelse. 14-20 år <i>ca. 1,6 mio. kr.</i>
	<i>1.470.000 kr.</i>	<i>3.048.067 kr.</i>	Filtreringssystem * 1-1,5 mio. kr. 2,6- 3,1 mio. kr.
	Model III Etablering af nye bassinvægge, overløbsrender, mindre ændringer ved vandbehandlingsanlægget, etablering af massagedyser samt udspyer.	Model III Ny teknikbygning og tromlesigte i kombination med eksisterende filtre, kemirum samt opgradering.	Model III Udskiftning af dækkonstruktion, betonreparationer samt nye klinker. 20+ år <i>ca. 4 mio. kr.</i>
	<i>1.545.000 kr.</i>	<i>3.361.194 kr.</i>	Filtreringssystem * 1-1,5 mio. kr. 5-5,5 mio. kr.

*Filtersystem: Hvis børnebassinet i svømmehallen sorteres fra det eksisterende filtersystem, og får et nyt vil prisen være 1 mio. kr. Hvis man investerer i et helt nyt filtersystem til hele svømmehallen, og lader Gudhjem Svømmehal overtage de eksisterende filtre, vil prisen være 1,5 mio. I den anbefalede løsning for Gudhjem (model III) indgår filteret fra Rønne ikke som en forudsætning.

Rønne Svømmehals udskiftning af undervandslamper i bassinerne beløber sig til 90.585 kr. Dette er ikke indberegnet i ovenstående modeller.

Det samlede investeringsbehov for at imødegå de skærpede krav til vandbehandling og behovet for renovering spænder således fra 6.220.000 kr. for de billigste løsninger til 10.400.000 kr. for de dyreste. Herudover eventuelt udgifter til undervandslamper på 0,1 mio. kr.

I modellerne er ikke afsat midler til uforudsete udgifter.

Desuden beror de forskellige beløb på vurderede overslag, der kan vise sig anderledes ved indhentelse af konkrete tilbud og faktisk gennemførelse.

Økonomiske konsekvenser

Kommunalbestyrelsen afsatte som en del af budgetforlig 2016 en årlig driftsmæssig bevilling på 500.000 kr. til genåbningen af Søndermarkshallens Svømmehal. Heraf er der indtil videre brugt 230.000 kr. til undersøgelser, udbedringer og opstartsudgifter. Der er således 270.000 kr. tilbage af driftsmidlerne.

Der blev også afsat 1 mio. kr. i anlægsbudgettet for 2016 til levetidsforlængelse af Rønne Svømmehal. Heraf er der indtil videre anvendt 22.200 kr. til betaling af rådgivende ingeniør fra ConPro. Restbeløbet er således 977.800 kr. Hvis Fritids- og Kulturudvalget beslutter at dække svømmehallens udgifter til undervandslamper er restbeløbet 887.215 kr.

Administrationen anbefaler følgende modeller:

- **Søndermarkssalen:** *Model I – 1.320.000 kr.*
Denne løsning vil sikre svømmesalens drift fremadrettet, samt åbne for muligheden for at benytte bassinet til varmtvandsbassin. Se desuden bilag vedr. Svømmesalen.
- **Gudhjem Svømmehal:** *Model III – 3.361.194 kr.*
På trods af den højere pris, er model III driftsmæssigt langt den billigste løsning. Den nuværende estimerede driftsomkostning vedr. vandbehandling lyder på 114.100 kr. pr. år. Denne driftsomkostning vil stige til 201.700 kr. - eller 87.600 kr. i øgede årlige omkostninger - ved de 2 første løsningsforslag. Med det dyreste forslag vil driftsomkostningen "blot" øges med 19.600 kr. p/a. Se desuden bilag vedr. Gudhjem Svømmehal.
- **Rønne Svømmehal:** *Model II – 2,6 mio. kr.*
Renovering med katodisk beskyttelse anslås til at udgøre 1,6 mio. kr. Denne vil forlænge svømmehallens levetid med op til 20 år, og give en fornemmelse af fornyelse i kraft af udskiftningen af klinkerne i hallen. I forhold til vandbehandlingen, anbefales det at separere børnebassinet fra og indkøbe et nyt filter, da den anbefalede løsning for Gudhjem Svømmehal indebærer et helt nyt filtersystem. Se desuden bilag vedr. Rønne Svømmehal.

	<u>Uden undervandslamper</u>	<u>Med undervandslamper</u>
Samlet investeringsbehov ved Søndermarkssalen <i>Model 1</i>		
Gudhjem Svømmehal <i>Model 3</i>	7.281.194 kr.	7.281.194 kr.
Rønne Svømmehal <i>Model 2</i>		
*Moms, anlæg selvejende haller	223.545 kr.	223.545 kr.
Samlet til rådighed af de afsatte midler til Rønne Svømmehal, anlæg	-977.800 kr.	-887.215 kr.
Samlet til rådighed af de afsatte midler til Søndermarkssalens drift	-270.000 kr.	-270.000 kr.
Manglende finansiering	6.256.939	6.347.524

*Da der er en momsandelssprocent på 85 på dette område, bliver der en udgift til moms, når kommunen giver anlægstilskud til de selvejende haller.

Administrativ tilføjelse

-

Punkt 20: Ændring i kompetencefordeling på Folkeoplysningsområdet

Bilag

Forslag til kompetencefordeling

Åbent punkt

20 Ændring i kompetencefordeling på folkeoplysningsområdet

00.01.00A21-0024

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Fritids- og Kulturudvalget	04-05-2016	3	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	20	

Hvem beslutter

Fritids- og Kulturudvalget indstiller
Økonomi- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

I forbindelse med at der er indledt en proces i Fritids- og Kulturudvalget i forhold til at se på en mulig ændret organisationsform for det nuværende Folkeoplysningsudvalg, fremlægges en revideret kompetencefordeling mellem Folkeoplysningsudvalget og Fritids- og Kulturudvalget til godkendelse.

Indstilling og beslutning

Servicechefen indstiller,

- at forslaget til ændret kompetencefordeling på folkeoplysningsområdet sendes i høring af Kommunalbestyrelsen i Folkeoplysningsudvalget, Idrættens Videns- og Kompetenceråd, Handicaprådet og Ældrerådet med høringsfrist den 12. august 2016.

Fritids- og Kulturudvalget, den 4. maj 2016:

Indstilling anbefales.

René Danielsson kan ikke medvirke, da han ser minimumsmodellen sendt i høring.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Bjarne Westerdahl blev erklæret inhabil og deltog ikke i behandlingen af punktet
Indstillingen anbefales

Sagsfremstilling

På Fritids- og Kulturudvalgsmødet d. 16. september 2015, ønskede René Danielsson og Carl Ilsøe et forslag udarbejdet til en evt. ændret organisationsform på folkeoplysningsområdet;

Folkeoplysningsudvalget skulle erstattes med et § 35, stk.2-udvalg. Folkeoplysningsudvalget kunne ikke tilslutte sig dette forslag på dialogmødet d. 24. november 2015.

På baggrund af forslaget om at erstatte Folkeoplysningsudvalget med et § 35, stk. 2-udvalg, har administrationen udarbejdet et forslag til en ændret kompetenceplan. Den bevarer Folkeoplysningsudvalget i sin nuværende form men overdrager ansvaret for principielle og overordnede beslutninger til Fritids- og Kulturudvalget.

Hvis forslaget til en ændret kompetencefordeling vedtages, vil Fritids- og Kulturudvalget få flere beslutningskompetencer, ligesom de vil blive inddraget i hele den folkeoplysende virksomhed. Udvalget vil derfor opnå større indsigt i dette område. Det vil betyde tættere kommunikation og konsensus indenfor hele fritids- og idrætsområdet, samt frigøre tid i Folkeoplysningsudvalget til at styrke arbejdet med øget samarbejde foreningerne imellem og styrke udviklingen af foreningerne i det hele taget.

For at sikre, at brugernes/borgernes viden og erfaring på folkeoplysningsområdet fortsat inddrages, behandler Folkeoplysningsudvalget stadigvæk sager på området, som derefter indstilles til Fritids- og Kulturudvalgets beslutning.

Forslag til procesplan:

Kompetencefordelingsplanen er godkendt af Kommunalbestyrelsen, og ændringen skal derfor også godkendes her. Der foreslås følgende procesplan:

<i>4. maj</i>	Ændret kompetencefordeling anbefales til høring af Fritids- og Kulturudvalget
<i>26. maj</i>	Ændret kompetencefordeling sendes i høring af Kommunalbestyrelsen
<i>Høringsfrist den 12. august 2016</i>	Kompetencefordelingsplanen sendes i høring hos <ul style="list-style-type: none"> - Folkeoplysningsudvalget - Idrættens Videns- og Kompetenceråd - Handicaprådet - Ældrerådet
<i>31. august</i>	Høringssvar behandles i Fritids- og Kulturudvalget
<i>22. september</i>	Endelig behandling i Kommunalbestyrelsen

Økonomiske konsekvenser

Beslutning om tildeling af støtte fra Start- og udviklingspuljen foretages efter den reviderede kompetenceplan af Fritids- og Kulturudvalget efter indstilling fra Folkeoplysningsudvalget. Puljen er i 2016 på 67.362 kr.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 21: Ansøgning fra Bornholms Museum om øget driftstilskud

Bilag

Ansøgning

Budget

Supplerende notat om statstilskud og arkæologi

Åbent punkt

21 Ansøgning fra Bornholms Museum om øget driftstilskud

19.00.00Ø40-0024

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Fritids- og Kulturudvalget	04-05-2016	7	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	21	

Hvem beslutter

Fritids- og Kulturudvalget beslutter.

Resumé

Bornholms Museum ansøger Bornholms Regionskommune om et øget driftstilskud på minimum 1,5 mio. kr. til at understøtte det arkæologiske område og sikre øvrige fag- og ansvarsområder knyttet til museumsloven. Ansøgningen forelægges til politisk stillingtagen.

Indstilling og beslutning

Servicedirektøren indstiller,

- at udvalget drøfter ansøgningen

Fritids- og Kulturudvalget, den 4. maj 2016:

Fritids- og Kulturudvalget oversender ansøgningen til Økonomi- og Planudvalget med anbefaling

Rene Danielsson kan ikke medvirke, da han ikke mener at der er økonomisk råderum i BRK til, at kunne give en øget driftsbevilling.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Økonomi- og Planudvalget oversender ansøgningen til forhandlingerne om budget 2017 med anbefaling.

Sagsfremstilling

Bornholms Museum har fremsendt en ansøgning om en forhøjelse af det kommunale driftstilskud med 1, 5 mio. kr. Bornholms Museum modtager i 2016 et kommunalt driftstilskud på 4.123.117 kr. eksklusiv moms svarende til 4.340.123 kr. inklusiv moms.

Bornholms Museum har ansvar for den arkæologiske virksomhed på Bornholm og beskæftiger i løbet af en sæson op til 90 medarbejdere inkl. arkæologer/assistenter som følge af øens rige arkæologi. Den omfangsrige arkæologiske aktivitet kræver mange ressourcer, hvilket gør det vanskeligt for museet at løfte de øvrige lovpligtige områder inden for nuværende driftsbudget.

Disse områder omfatter primært registrering, drift af klimasikrede magasiner og forskning/dokumentation inden for perioden "Nyere tid".

Ansøger oplyser, at Bornholms Museum er landets eneste museum, der har arkæologisk ansvar og kun modtager et minimums statstilskud (1. mio. årligt). På baggrund af ovennævnte udfordringer har museet sammen med kommunen rettet henvendelse til staten med et ønske om et øget stateligt tilskud, men har fået afslag.

Ansøger søger derfor om et øget kommunalt driftstilskud, som skal sikre, at den arkæologiske virksomhed kan fortsætte på Bornholms Museum og sikre, at museet kan opfylde de basale krav til et statsanerkendt kulturhistorisk museum.

Et forhøjet driftstilskud skal således sikre opfyldelse af lovkravene til museet på forskningsområdet og sikre museets samlinger ved hjælp af ressourcer til driften af magasinerne. Desuden skal tilskuddet fastholde nuværende arkæologiske standard og beskæftigelse samt opretholde udviklingen af den kulturhistoriske formidling i museets afdelinger. Endelig vil øget finansiering understøtte realiseringen af Nyt Bornholms Museum.

Ifølge vedlagte budget søges det ansøgte beløb konkret til finansiering af en administrerende arkæolog (500.000 kr.), en faginspektør for perioden "Nyere tid" (500.000 kr.), drift af nyt magasin (200.000 kr.) og bevaringsarbejde herunder ansættelser til konservering og registrering (300.000 kr.).

Konsekvenser

Ansøger fremhæver i et supplerende notat, at såfremt de nødvendige midler ikke tilvejebringes, er der risiko for at varetagelsen af det arkæologiske område udskilles fra Bornholms Museum og overgår til andre aktører. Dette vil ifølge ansøger få følgende konsekvenser:

- 1) Der vil blive udført mindre arkæologi og arkæologi af dårligere kvalitet. Dette skyldes tab af viden og samarbejdsrelationer samt bortfald af museet, som lokal forankringspunkt for øens arkæologiske aktivitet og netværk.
- 2) Dyrere arkæologi for bygherre på grund vanskeligheder ved at skabe sammenhæng mellem udgravningerne, hvilket gør det svært at fastholde lokale medarbejdere. Desuden forudses ekstra udgifter til transport, diæter m.v. i forbindelse med udenøns medarbejdskraft.
- 3) Dyrere arkæologi for staten, idet administrationen af danefæområdet skal varetages af udstationerede medarbejdere ligesom manglen på lokal viden vil medføre øget administrativt arbejde med at fremskaffe dokumentation m.v.

På baggrund af ovenstående vurderer ansøger, at det også vil blive dyrere for Bornholms Regionskommune, som er en af øens primære bygherrer.

Økonomiske konsekvenser

Det er ikke muligt at finde finansiering til Bornholms Museums ønske, om en forhøjelse af det kommunale driftstilskud på årligt 1,5 mio. kr. indenfor Fritids- og Kulturudvalget ramme, hverken i budget 2016 eller budget 2017 og overslagsår. Derfor foreslås det, at ansøgningen fra Bornholms Museum inddrages i budgetprocessen for 2017.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 22: Godkendelse af sammenlægning af Lokalsamfundspuljen og Fritids- og Kulturpuljen

Bilag

Udkast til aftale mellem BRK og BBS om Lokalsamfundspuljen

Bilag 1. Kommunalfuldmagt

Bilag 2. Fordelingsnøgle til fordeling af Lokalsamfundspuljen

Åbent punkt

22 Godkendelse af sammenlægning af Lokalsamfundspuljen og Fritids- og Kulturpuljen

00.30.00G01-0016

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Fritids- og Kulturudvalget	04-05-2016	8	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	22	

Hvem beslutter

Fritids- og Kulturudvalget indstiller.
Økonomi- og Planudvalget indstiller.
Kommunalbestyrelsen beslutter.

Resumé

Der stilles forslag om at lægge Bornholms Regionskommunes Lokalsamfundspulje og Fritids- og Kulturpulje sammen til én samlet pulje med virkning fra 2017. Forslaget forelægges til politisk stillingtagen.

Indstilling og beslutning

Servicedirektøren indstiller,

- a) at udvalget anbefaler, at Lokalsamfundspuljens budget på bevilling 64 Politikere under Økonomi- og Planudvalget på årligt 1.237.476 kr. flyttes til bevilling 21 Kultur og fritid under Fritids- og Kulturudvalget og sammenlægges med Fritids- og Kulturpuljen med virkning fra 2017. Den samlede pulje vil fortsætte under navnet Lokalsamfundspuljen.
- b) at udvalget anbefaler, at udkast til aftale mellem Bornholms Regionskommune v. Center for Skole, Kultur og Fritid og Bornholmske Borgerforeningers Samvirke om fordeling af midler fra Lokalsamfundspuljen godkendes.

Fritids- og Kulturudvalget den 4. maj 2016:

- a) Anbefales.
- b) Anbefales.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

- Ad a) Anbefales
- Ad b) Anbefales

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune har to puljer målrettet øens lokalsamfund: Lokalsamfundspuljen og Fritids- og Kulturpuljen.

Lokalsamfundspuljen har i 2016 et budget på 1.237.476 kr. og er baseret på en aftale fra 2015 mellem Økonomi- og Planudvalget og Bornholmske Borgerforeningers Samvirke (BBS). Lokalsamfundspuljen er placeret på bevilling 64 Politikere under Økonomi- og Planudvalget.

Fritids- og Kulturpuljen har i 2016 et budget på 328.370 kr. og er baseret på en aftale fra 2004 mellem Skole, Kultur og Fritid og BBS. Fritids- og Kulturpuljen er placeret på bevilling 21 Kultur og fritid under Fritids- og Kulturudvalget.

Lokalsamfundspuljen var en følge af budgetforliget for 2015, hvor kommunen ønskede at prioritere et partnerskab med borgerforeninger om aktiviteter i alle lokalsamfund. Således blev det aftalt, at der skulle lægges frie midler ud til de lokale by- og borgerforeninger, der skulle samarbejde om fordelingen. Forligsparterne valgte for budget 2015 og overslagsårene, at Lokalsamfundspuljen skulle erstatte Lokalpuljen sammen med de tidligere bevillinger til juleudsmykning og sommerblomster, der således ikke længere blev udbetalt efter 1. januar 2015. Formålet var at opnå en større lokalt forankret medbestemmelse og indflydelse på, hvordan byerne og lokalsamfundene skulle udvikles og støttes økonomisk. Politisk var det intentionen, at det enkelte lokalsamfund skulle udvikle og fremme synlighedsindsatsen af lokalområdets særkendetegn, at sikre en øget borgerinddragelse igennem partnerskaber om fx vedligeholdelse, renholdelse mm. og støtte udviklingsprojekter økonomisk.

Fritids- og Kulturpuljen repræsenterede midler, som kommunen hidtil havde brugt til løsningen af konkrete opgaver i lokalsamfundene så som Sct. Hans fester, by- og havnefester, mv., udgifter til indkøb af flag/flagstænger og til flaghejsning og udgifter til forskønnelse, kunstnerisk udsmykning og lignende i det offentlige rum.

Set i lyset af puljernes fælles formål indledte Center for Skole, Kultur og Fritid i februar en dialog med bestyrelsen for BBS om muligheden for at lægge de to puljer sammen til en samlet pulje til de bornholmske borgerforeninger placeret under Fritids- og Kulturvalgets budget.

Ved en sammenlægning vil Lokalsamfundspuljens budget på bevilling 64 Politikere under Økonomi- og Planudvalget på årligt 1.237.476 kr. flyttes til bevilling 21 Kultur og fritid under Fritids- og Kulturudvalget. Dette resulterer i en samlet pulje på 1.565.946 kr. (eksklusiv moms), som vil fortsætte under navnet Lokalsamfundspuljen.

Som resultat af dialogen med bestyrelsen for BBS er udarbejdet et fælles udkast til en samarbejdsaftale mellem Bornholms Regionskommune v. Center for Skole, Kultur og Fritid og BBS om fordelingen af midler fra den samlede pulje - Lokalsamfundspuljen. Jf. bilag.

Aftalen blev godkendt d. 28. april 2016 på generalforsamlingen i BBS med 32 deltagende repræsentanter for de bornholmske lokalsamfund.

Aftale om fordeling af Lokalsamfundspuljen

Samarbejdsaftalen er et sammenskriv af aftalerne mellem Økonomi- og Planudvalget og BBS og Skole, Kultur og Fritid og BBS.

Således følger aftalen den oprindelige Lokalsamfundspuljes formål om at fremme lokalt forankret medbestemmelse på, hvordan lokalsamfundene skal udvikles og støttes økonomisk. Puljemidlerne lægges derfor ud til lokale by- og borgerforeninger, der skal samarbejde om

fordelingen.

Puljen uddeles administrativt af Center for Skole, Kultur og Fritid efter en fordelingsnøgle indstillet af by- og borgerforeninger. Fordelingsnøglen er en kombination af fordelingsnøglen i ovennævnte aftaler og foreskriver følgende fordeling af midlerne:

29 % af midlerne fordeles ligeligt mellem alle lokalsamfund

70 % af midlerne fordeles efter indbyggertal i de enkelte lokalsamfunds interesseområde

1 % af midlerne tilfalder BBS til fællesarrangementer og til løsning af administrative opgaver. I beløbet indgår medlemsforeningernes kontingent til BBS.

I lighed med aftalen vedr. Fritids- og Kulturpuljen udbetaler Center for Skole, Kultur og Fritid midlerne til by- og borgerforeningerne i det efterfølgende år på baggrund af indsendte årsregnskab for det foregående år.

Aftalen er gældende fra 1.januar 2017 til 31.december 2020. Herefter genforhandles aftalen inkl. fordelingsnøglen hvert femte år eller efter ønske fra en af aftalparterne. Aftalen kan opsiges af begge parter med 2 måneders varsel til den første i en måned.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 23: Forslag til kommuneplantillæg nr. 10 for udvidelse af et lokalcenter ved Almindings Runddel, Rønne

Bilag

Bilag 1: Høringssvar fra Ole W. Kok-Hansen

Bilag 3: Høringssvar fra Erling Munk

Bilag 5: COWI's notat af 19. april 2016

Bilag 6: Forslag til kommuneplantillæg nr. 10 til kommuneplan 2013

Bilag 7: Forslag til lokalplan 087

Bilag 8: Miljøscreening af kommuneplantillæg og lokalplanforslag

Bilag 4: COWIs notat af 20. oktober 2015 om udvidet lokalcenter ved Almindings Runddel

Bilag 2: Høringssvar fra Anette Stæhr og Carsten West

Åbent punkt

23 Forslag til kommuneplantillæg nr. 010 og forslag til lokalplan nr. 087 for udvidelse af et lokalcenter ved Almindings Runddel, Rønne

01.02.03P15-0004

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Teknik- og Miljøudvalget	02-05-2016	10	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	23	

Hvem beslutter

Teknik- og Miljøudvalget indstiller
Økonomi og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen vedtog den 25. februar 2016 at indkalde idéer og forslag fra offentligheden forud for planlægning for en udvidelse af lokalcenteret ved Almindings Runddel. I høringsperioden er indkommet tre høringssvar, hvori der bl.a. stilles spørgsmålstejn ved de beregningsmetoder, der ligger til grund for planerne om udvidelse af lokalcenteret og sætter fokus på de mulige konsekvenser for detailhandelen i Rønnes bymidte og området omkring Snellemark.

Parallelt med de indkomne forslag er der udarbejdet et tillægsnotat af COWI af 19. april 2016, der redegør og argumenterer for, at lokalcenteret har opland til 2 x 1.000 m² til dagligvarebutikker foruden ca. 500 m² til salg på de to tankstationer.

Der er på den baggrund udarbejdet forslag til kommuneplantillæg og foretaget en miljøscreening, som muliggør etablering af 2 dagligvarebutikker på hver 1.000 m², samt forslag til lokalplan for dagligvarebutik øst for Almindings Runddel.

Indstilling og beslutning

Teknik- og Økonomidirektøren indstiller,

- at indholdet af de indkomne idéer og forslag drøftes,
- at forslag til kommuneplantillæg nr. 010 for udvidelse af et lokalcenter ved Almindings Runddel og forslag til lokalplan nr. 087 sendes i offentlig høring i 8 uger.

Teknik- og Miljøudvalget den 2. maj 2016:

Ad a) Drøftet.

Ad b) Indstillingen anbefales.

Bo Haxthausen kan ikke medvirke idet, de indkomne hørings svar bør lægges til grund for en afvisning af udvidelse af et overflødigt lokalcenter.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Ad a) Drøftet

Ad b) anbefales

Sagsfremstilling

Fristen for indsendelse af idéer og forslag til en udvidelse af lokalcenteret ved Almindings Runddel udløb den 21. marts 2016. Der er indkommet følgende tre idéer og forslag:

- 1) Med brev af 15. marts 2016 undrer Ole W. Kok-Hansen, Danbolig Rønne, sig over, at et opland til et lokalcenter kan ændre sig fra 2100 personer i COWI's rapport fra marts 2014 og i et efterfølgende notat opgøres til 3050 personer. Konkret peges desuden på behovet for etablering af en dagligvarebutik i Rønne Nord.

Bemærkninger fra Center for Teknik og Miljø

Oplandet til et nyt lokalcenter er opgjort på forskellig vis i notaterne fra 2014-15. Den første opgørelse af det forventede opland fra 2014, der stammer fra "Detailhandelsanalyse Bornholm", baserede sig på et lokalcenter med én butik og to tankstationer, og her var vurderingen, at et sådant lokalcenter ville have et opland på ca. 2.100 beboere. I et opfølgende notat fra efteråret 2014 blev der foretaget en ny vurdering af oplandet, nu med udgangspunkt i et lokalcenter bestående af to butikker og to tankstationer. Her var vurderingen, at et sådant lokalcenter ville medføre et opland på ca. 3.050. Begge disse skøn var med udgangspunkt i anslåede oplande.

I oktober 2015 blev der på Erhvervsstyrelsens foranledning udarbejdet en mere detaljeret GIS-analyse, hvor oplandet blev opgjort efter en metode om 'korteste køreafstande'. I denne analyse blev oplandet anslået til at omfatte ca. 3.510 personer. Hvis ikke der etableres en ny dagligvarebutik i Rønne nord anslås oplandet at være større – ca. 3.840 beboere.

Oplandets størrelse er således opgjort på forskellig vis, men disse forskelle har afsæt i ændrede præmisser mht. lokalcentrets størrelse og et ønske om større nøjagtighed i estimering af oplandet.

- 2) Med brev af 21. marts 2016 tilkendegiver Anette Stæhr og Carsten West, P/S Bornholm Invest, på vegne af Snellemarkcentret (SmC), at de mener kommunen med den foreslåede udvidelse af lokalcenteret ved Almindings Runddel modarbejder sine egne overordnede byudviklingsmål om at skabe grundlag for et levende handelsliv i Rønne Bymidte ved at inddrage havnens og Snellemarks potentialer. De opfordrer til en klar stillingtagen i forhold til, hvorvidt ønsket er at realisere den planlagte bymidte og havneudviklingspolitik eller en decentral lokalcenterpolitik. Mht. analysegrundlaget, der ligger til grund for centerudvidelsen, stilles spørgsmålstegn ved COWI's resultater, der ses som et partsindlæg i sagen. Der opfordres til, at udvidelsen af det nye lokalcenter afvises eller, at der igangsættes a) en uvildig detailhandelsanalyse for lokalcenteret ved Almindings Runddel, b) en detailhandelsanalyse af en udvikling af havne- og Snellemarkområdet og c) som supplement udarbejdes en mere detaljeret plan for realiseringen af kommunens bymidtepolitik.

Bemærkninger fra Center for Teknik og Miljø

COWI har redegjort for forbrugsgrundlaget til et nyt lokalcenter på op til 2.500 m² i detailhandelsanalyser fra oktober 2015, og senest refereret i et notat af 19. april 2016. Af COWI's beregninger fremgår det, at lokalcentret vil være nærmeste dagligvarehandelsmulighed for ca. 3.510 personer. Det konkluderes i notatet af d. 19. april 2016, at: *"Det er derfor rimeligt at antage, at der er grundlag for to dagligvarebutikker på hver 1.000 m² foruden de eksisterende tankstationer på samlet ca. 500 m² ved Almindings Runddel – altså samlet 2.500 m² til dagligvarehandel"*

Bygherre har valgt COWI som rådgiver til at udarbejde detailhandelsanalyserne, idet COWI for Bornholms Regionskommune tidligere har udarbejdet "Detailhandelsanalyse Bornholm".

- 3) Med brev af 21. marts 2016 tilkendegiver Erling Munk, bilhuset Mogens Elmer A/S (nabo til lokalplanområdet), at det vil være godt med en REMA 1000-butik, og at det bør tillægges vægt, at REMA 1000 selv ønsker en butik med netop denne placering.

Bemærkninger fra Center for Teknik og Miljø
Ingen bemærkninger.

De indkomne ideer og forslag foreslås drøftet forud for stillingtagen til forslag til kommuneplantillæg nr. 010 for udvidelse af lokalcenter ved Almindings Runddel og forslag til lokalplan nr. 089.

Kommunalbestyrelsen har tidligere offentliggjort et forslag til Kommuneplantillæg nr. 01 til Kommuneplan 2013, der bl.a. muliggjorde to nye butikker på hver 1.000 m² i et nyt lokalcenter ved Almindings Runddel i Rønne foruden de to tankstationer ud til samme runddel. I Kommuneplantillæg nr. 1 blev den samlede arealramme til butiksformål fastlagt til 1.500 m².

I forbindelse med vedtagelse af Lokalplan nr. 083 blev Kommuneplantillæg nr. 04 vedtaget, med en afgrænsning svarende til afgrænsningen af 'Lokalcenter Almindings Runddel' i Kommuneplantillæg nr. 01. I Kommuneplantillæg nr. 04 fastholdes arealrammen til butiksformål til 1.500 m², og der udlægges et nyt rammeområde 101.C.10. Kommuneplantillæg 04 er således en konkretisering af det overordnede Kommuneplantillæg nr. 01.

Baggrunden og grundlaget for igangsætning af forslag til lokalplan nr. 087 og forslag til kommuneplantillæg nr. 010 er, at REMA 1000, som ønsker at opføre en dagligvarebutik nord for Åkirkebyvej, i forbindelse med gennemførelse af Lokalplan nr. 083 og Kommuneplantillæg nr. 4, blev opfordret til at tilvejebringe en redegørelse, som kommunen kunne benytte som grundlag for yderligere planlægning, således at lokalcentret kunne udvides med endnu en dagligvarebutik på 1.000 m². COWI har i en redegørelse af 20. oktober 2015 vurderet, at effekten af et lokalcenter ved Almindings Runddel med i alt 2.500 m² butiksareal navnlig vil kunne mærkes hos SuperBrugsen på Sagavej og hos NETTO ved Almindings Runddel, mens effekten for butikkerne i Rønne bymidte vil være begrænset.

Det er en statslig interesse, at eksisterende bymidter styrkes som levende og varierede handelscentre. Erhvervsstyrelsen vurderer, at formuleringerne i COWI's redegørelse af 20. oktober 2015 gør, at udlægget af det ønskede lokalcenter på i alt 2.500 m² butiksareal ikke giver grundlag for at antage, at den foreslåede planlægning vil stride imod de overordnede statslige interesser, som styrelsen varetager. Erhvervsstyrelsen påser ikke, om retlige forhold i kommunens planlægning i øvrigt bliver overholdt.

Forslag til kommuneplantillæg nr. 010 muliggør en udvidelse af det eksisterende lokalcenter ved Almindings Runddel med yderligere 1.000 m² butiksareal til i alt 2.500 m². Allerede

godkendte lokalplan nr. 083 fastsætter bestemmelser for dagligvarebutik m.v. syd for runddelen og forslag til lokalplan nr. 087 fastsætter bestemmelser for dagligvarebutik m.v. øst for runddelen.

Lokalplanområdet udlægges til centerformål med mulighed for etablering af bl.a. dagligvarebutikker og servicevirksomheder samt liberale erhverv. Trafikalt forudsættes bl.a. at der kan etableres udkørsel til Åkirkebyvej og Almindingsvej. Lokalplanen indeholder derudover bestemmelser vedr. bl.a. bebyggelse, beplantning og parkeringsforhold.

Den nye dagligvarebutik ønskes placeret nord for Åkirkebyvej ved Almindings Runddel. Etableringen forudsætter, at den eksisterende bebyggelse nedrives, dog med undtagelse af den eksisterende transformerstation, som vil blive stående.

Planforslagene er screenet for pligt til miljøvurdering i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer. På baggrund af screeningen vurderes det, at planen ikke skal miljøvurderes.

Økonomiske konsekvenser

Ingen

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 24: Bekæmpelse af rynket rose

Åbent punkt

24 Bekæmpelse af rynket rose

01.13.29P20-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Teknik- og Miljøudvalget	02-05-2016	12	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	24	

Hvem beslutter

Teknik- og Miljøudvalget indstiller.

Økonomi- og Planudvalget indstiller.

Kommunalbestyrelsen beslutter.

Resumé

Teknik- og Miljøudvalget ønsker forslag til finansiering af bekæmpelse af rynket rose uden brug af sprøjtemidler.

Indstilling og beslutning

Teknik- og økonomidirektøren indstiller,

- at udvalget tager stilling til de økonomiske konsekvenser.

Teknik- og Miljøudvalget den 2. maj 2016:

Udvalget anbefaler, at der ophøres med bekæmpelse af rynket rose i 2016 med sprøjtemidler, og at bekæmpelse alene gøres på det hidtidige mekaniske niveau.

Carsten Scheibye kan ikke medvirke.

Torben Rønne-Larsen kan ikke medvirke, idet han anser beslutningen for ulovlig, da der ikke er noget nyt i sagen.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Økonomi- og Planudvalget anbefaler, at beslutningen vedrørende dispensation fra kommunalbestyrelsen den 28. april 2016 fastholdes

Winni Grosbøll, Maria Fromseier Kjærgaard og Bjarne Westerdahl kan ikke medvirke, idet de anbefaler Teknik- og Miljøudvalgets indstilling

Sagsfremstilling

Teknik- og Miljøudvalget har den 4. april 2016 vedtaget, at de ønsker forslag til finansiering af bekæmpelse af rynket rose uden brug af sprøjtemidler forelagt på næste møde.

Teknik- og Miljøudvalget har den 4. januar 2016 og Kommunalbestyrelsen den 28. januar 2016 godkendt, at kommunen bekæmper rynket rose på alle sine arealer via en kombineret kemisk og mekanisk bekæmpelse. Bekæmpelsen tilrettelægges således, at kystnære arealer og naturmæssige værdifulde arealer prioriteres højest. Forslaget holdes indenfor driftsrammen.

Økonomiske konsekvenser

Det samlede forbrug inden for de grønne områder var i 2015 3.921.092 kr. samt 824.992 kr. til ejendomsskat og 525.749 kr. til aflønning af driftsansvarlig, i alt 4.220.335 kr.

Forbrug 2012-2015 Grønne områder (fra Screening af det tekniske område marts 2016)

Forbrug 2012-2015 - Grønne områder - med kommentarer	2012	2013	2014	2015
Tømning af affaldsstativer	212.135	160.893	148.287	162.585
Driftsadministration (løn til driftsansvarlig)	0	0	0	525.749
Fællesudgifter (licenser, abonnementer, IT, kørselsgodtgørelse, rejser, tværgående aktiviteter mv)	105.041	107.144	55.392	46.613
Medfinansiering projekter		200.000		
Legepladser (alene legeredskaberne samt faldunderlag)	319.500	426.091	482.458	344.837
Bekæmpelse af invasive arter	139.597	154.478	160.762	202.583
Ejendomsskat	445.506	806.839	589.648	824.992
Grønne områder (vedligeholdelse af grønne områder)	3.364.000	3.138.094	3.253.449	3.525.663
Samlet forbrug	4.585.779	4.993.539	4.689.996	5.633.022
Indtægter udleje af arealer	1.408.707	1.532.710	1.501.271	1.412.687
Nettobudget	3.177.072	3.460.829	3.188.725	4.220.335
Nedestående aktiviteter hører til Grønne områder, men der ikke opgjort hver for sig:				
Klipning af græs, pasning af blomster og øvrigt gartnerarbejde				
Grusveje (lapning af huller)				
Renholdelse (fejning og opsamling af affald på arealer)				
Broer og bygværker (ganske få)				
Grøfter (oprensning af grøfter, og rep. af rørlagte strækninger)				
Anden afvanding (vedligeholdelse af ledningsanlæg byer)				
Ukrudtsbekæmpelse (pestisidfri)				
Vedligeholdelse af træer				
Udstyr (bænke, cykelstativer, affaldsstativer, m.m.)				

Restepladser (vedligeholdelse af restepladser ved naturområder)				
--	--	--	--	--

Hvis omkostningerne til bekæmpelse af rynket rose skal findes indenfor driftsrammen af de grønne områder, vil det have betydelige konsekvenser for driftsområdet. For at lave omprioriteringer på 200.000 kr. indenfor de grønne områder for at bekæmpe rynket rose mekanisk vil det kræve tiltag som at:

1. lukke halvdelen af de 44 kommunale legepladser.
2. lukke de grønne områder i Gudhjem-Melsted og Østermarie eller
3. lukke 2/3 af de grønne områder i Nexø.

Alternativer til at omprioritere indenfor de grønne områder kunne være, at Teknik- og Miljøudvalget fandt pengene andre steder i udvalgets budget eller i kommunalbestyrelsens budget.

Kommunen kan også vælge at fastholde bekæmpelse på det samme niveau som i dag, således at rynket rose fortsat spreder sig på de kommunale arealer, men at man bekæmper den enkelte steder.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Budgettet til bekæmpelse af invasive arter var i 2015 på 160.000 kr. Det er steget støt de sidste ti år. Ud over forsøget i Osand og Næs har vi ikke bekæmpet rynket rose på de kommunale arealer. Forvaltningen er ud fra forsøgsprojektet kommet med forslag til, hvordan rynket rose indenfor driftsrammen af de grønne områder kan udryddes på de kommunale arealer via en systematisk bekæmpelse mekanisk og med sprøjtemidler.

Grundvandsgruppen i Teknik og Miljø har vurderet konsekvensen af bekæmpelsen for drikkevandet og har vurderet, at der med det konkrete forslag ikke var grund til bekymring, da bekæmpelsen foretages på kystnære arealer, hvor man ikke indvinder drikkevand, da der er for kort afstand til de saltførende lag.

Ifølge skovfoged Morten Moesgård Ravnholt, Naturstyrelsen Bornholm så bekæmper Naturstyrelsen Bornholm rynket rose på Hammerknuden ved en kombination af afgræsning og udpining ved slåning. Hammerknuden er i forvejen indhegnet, fordi der udføres natur- og landskabspleje. Af øvrige kystnære arealer har Naturstyrelsen Blykøbbe Plantage, hvor der i dag ikke sker bekæmpelse, samt et areal på sydkysten syd for Pedersker hvor der heller ikke bekæmpes rynket rose.

Administrativ tilføjelse til ØPU 17.5.2016:

I forbindelse med Torben Rønne-Larsens mindretals-udtalelse jf. beslutningen fra TMU den 2. maj 2016 angående lovligheden af at genoptage en sag, er det administrationens vurdering, at der i juridisk forstand er tale om genoptagelse af en ikke-bindende afgørelse.

Dette område dækker en stor del af kommunalbestyrelsens afgørelser. Helt klart falder et spørgsmål om prioritering af kommunens økonomiske ressourcer og daglig drift af egne grønne områder ind under denne kategori.

Om denne type sager gælder, at hvis en sag er identisk med en tidligere afgjort sag, **kan** den afvises fra dagsordenen. Hvis der er nye oplysninger, f.eks. vedrørende økonomi, kan sagen **ikke** afvises. Vurderingen er kommunalbestyrelsens (udvalgets). Hvis et flertal ønsker en sag

behandlet på ny, kan det ikke forhindres af et mindretal, der ønsker at fastholde en tidligere beslutning.
Tilsvarende gælder, at en nyvalgt kommunalbestyrelse kan ændre på den gamles beslutninger.

Punkt 25: Genåbning af Mosaikskolens bygninger i Østerlars

Bilag

Bilag 1 Multihus ansøgning

Bilag 2 Oplæg til partnerskab

Bilag 3 Overordnet procesplan

Åbent punkt

25 Genåbning af Mosaikskolens bygninger i Østerlars

82.00.00G01-0245

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Fritids- og Kulturudvalget	04-05-2016	10	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	25	

Hvem beslutter

Teknik- og Miljøudvalget indstiller
Fritid- og Kulturudvalget indstiller
Økonomi- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Bornholms Regionskommune har modtaget en henvendelse fra Foreningen Multihuset i Østerlars om at genåbne bygningerne på Mosaikskolen i Østerlars. Foreningen ønsker at etablere et Multihus i en partnerskabsaftale med kommunen.

Da ejendommen er sat til salg hos ejendomsmægler, skal der tages stilling til, om man ønsker at imødekomme henvendelsen fra Foreningen Multihuset i Østerlars.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller,

a) at Teknik- og Miljøudvalget og Fritids- og Kulturudvalget drøfter ansøgningen fra Foreningen Multihuset

og såfremt udvalgene er positivt stemt overfor at imødekomme ansøgningen:

b) at Mosaikskolen trækkes tilbage fra ejendomsmarkedet med henblik på at udarbejde en partnerskabsaftale med Foreningen Multihuset.

Teknik- og Miljøudvalget den 2. maj 2016:

Teknik- og Miljøudvalget anbefaler indstillingen, idet udvalget påpeger, at der ikke er finansiering indenfor udvalgets område.

Steen Frandsen og Jesper Lindstrøm Larsen kan ikke medvirke til, at ejendommen trækkes fra salgslisten.

Fritids- og Kulturudvalget den 4. maj 2016:

Fritids- og Kulturudvalget anbefaler indstillingen, idet udvalget påpeger, at der ikke er finansiering indenfor udvalgets område.

Lykke Jensen og Erik Lund Hansen kan ikke medvirke til, at ejendommen trækkes fra salgslisten før formidlingsaftalen udløber primo september 2016

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Teknik- og Miljøudvalgets og Fritids- og Kulturudvalgets indstilling anbefales.

Winni Grosbøll, Maria Fromseier Kjærgaard og Bjarne Westerdahl kan ikke medvirke til, at ejendommen trækkes fra salgslisten før formidlingsaftalen udløber primo september 2016

Sagsfremstilling

Den 26. februar 2015 blev der besluttet en ny skolestruktur, hvor skoleafdelingen Mosaik blev nedlagt pr. 31/7 2015. Som konsekvens heraf, blev det på ØPU den 16. juni 2015 besluttet, at sætte skolen til salg og at flytte tomgangsbudgettet fra Paradisbakkeskolen afd. Svaneke til Hans Rømerskolen afd. Mosaik, så drift af gymnastiksal med tilhørende badefaciliteter samt skydebane kunne forsætte indtil ejendommen blev solgt.

Bornholms Regionskommune har modtaget en henvendelse fra Foreningen Multihuset i Østerlars om at genåbne Mosaikskolens bygninger for at skabe et sted, hvor de kan samle ildsjæle, frivillige og aktiviteter på tværs af foreninger og bygrænser. Se bilag 1. Foreningen ønsker i første omgang en prøveperiode på to år for at se, om der er tilstrækkelig gejst til at løfte i flok og udfylde huset med værdiskabende aktiviteter.

Såfremt det med denne sag besluttet at trække ejendommen tilbage fra markedet, skal der efterfølgende udarbejdes forslag til en partnerskabsaftale med Foreningen Multihuset. Denne partnerskabsaftale vil inden evt. indgåelse blive forelagt til politisk godkendelse sammen med et forslag til finansiering af partnerskabet.

Foreningen Multihuset ønsker at indgå et partnerskab med Bornholms Regionskommune i et toårigt forsøgsprojekt, hvor foreningerne får råderum over bygningerne til at afprøve Multihusets potentiale, rejse fondsfinansiering til reovering og opbygge indtægtsgivende aktiviteter, der kan give positiv driftsøkonomi i huset for fremtiden. Se bilag 2. De to år skal vise om projektet er levedygtigt som permanent facilitet, og om der kan skabes tilstrækkelig aktivitetsgrundlag for en permanent overtagelse af bygningerne. Se bilag 3.

Foreningen Multihuset i Østerlars foreslår, at kommunen stiller lokalerne til rådighed, varetager den udvendige vedligeholdelse og afholder driftsudgifterne, mens foreningslivet står for den indvendige vedligeholdelse.

Foreningen Multihuset i Østerlars foreslår, at forsøgsprojektet løber fra den 1. juni 2016 og frem til den 1. september 2018. Efter forsøgsperiodens afslutning indgås en aftale om eventuelt helt eller delvis køb af bygningsmassen eller alternativt en forlængelse af den kommunale brugsaftale.

Økonomiske konsekvenser

Der er på nuværende tidspunkt afsat et tomgangsbudget til minimumsdrift af bygningsmassen. Den 16. juni 2015 godkendte Økonomi- og Planudvalget, at tomgangsbudgettet fra Paradisbakkeskolen afd. Svaneke blev flyttet til Hans Rømerskolen afd. Mosaik, så drift af

gymnastiksal med tilhørende badefaciliteter og skydebane fortsat kunne benyttes af foreningerne, indtil ejendommen blev solgt.

Der er i 2016 afsat 564.681 kr. til tomgangsdrift af Mosaikskolen. Skal skolen genåbnes som foreningshus i den form som Foreningen Multihuset i Østerlars foreslår, vil det betyde en merudgift for kommunen til vand, varme og EL på 219.162 kr. om året.

Der mangler fortsat en optimering af brugsvarmvandet, hvilket blev sat på stand by, da skolen blev varslet lukket i 2014. Det drejer sig om en investering på ca. 100.000 kr., hvis der ikke findes asbest omkring den gamle varmvandsbeholder.

Formidlingsaftalen med den nuværende ejendomsmægler kan tidligst opsiges til primo september 2016. Opsiges aftalen i den mellemliggende periode, skal kommunen betale 25 % af ejendomsmæglersalæret, hvilket svarer til 21.563 kr.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 26: Orientering om status på salg af BRK's ejendomme pr. 1. maj 2016

Bilag

Bilag 1 Ejendomme besluttet til salg og solgt opgjort pr. 1/5 2016

Åbent punkt

26 Orientering om status på salg af BRK´s ejendomme pr. 1. maj 2016

82.02.00G01-0017

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	26	

Hvem beslutter

Økonomi- og Planudvalget til efterretning

Resumé

Økonomi- og Erhvervsudvalget har den 18. januar 2012 besluttet, at udvalget skal orienteres om status for salg af de kommunale ejendomme mindst fire gange årligt. Denne orientering er den første status for året 2016.

Indstilling og beslutning

Teknik- og Økonomidirektøren indstiller:

- at orienteringen jf. bilag tages til efterretning

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Taget til efterretning

Sagsfremstilling

Økonomi- og Planudvalget skal ifølge beslutning fra den 18. januar 2012 orienteres om status for salget af de kommunale ejendomme mindst fire gange årligt.

Salget pr. 1. maj 2016 fremgår af vedhæftede bilag, der er en liste over de ejendomme, der er vurderet og sat til salg primært gennem mæglere. Listen indeholder i alt 25 ejendomme, hvoraf 10 ejendomme er sat til salg/er ved at blive gjort klar til salg, 11 ejendomme anvendes til andre formål, og er derfor ikke pt. klar til salg.

Der er solgt i alt 4 ejendomme (inkl. grunde) for i alt 2.379.800 kr. ekskl. moms.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

**Supplerende sagsfremstilling og/eller
Administrativ tilføjelse**

Ingen.

Punkt 27: Anlægsbevilling til forbedring af Nørrekås Lystbådehav

Bilag

Skitser til ny plan for Nørrekås Lystbådehavn

Overslag fra arkitektfirmaet

Åbent punkt

27 Anlægsbevilling til forbedring af Nørrekås Lystbådehavn

08.03.00S49-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Teknik- og Miljøudvalget	02-05-2016	4	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	27	

Hvem beslutter

Teknik- og Miljøudvalget indstiller.

Økonomi- og Planudvalget indstiller.

Kommunalbestyrelsen beslutter.

Resumé

Jf. tidligere punkt på dagsordenen til Teknik- og Miljøudvalgets møde i dag har udvalget behandlet en prioritering og anvendelse af anlægsmidlerne på havnene 2016, herunder implementering af ny havneplan for Nørrekås Lystbådehavn.

Kommunalbestyrelsen meddelte den 25. juni 2015 en anlægsbevilling til forbedring af Nørrekås Lystbådehavn. På baggrund af den nye havneplan forhøjes anlægsbevillingen med 4.800.000 kr. til samlet 5.050.000 kr.

Indstilling og beslutning

Teknik- og økonomidirektøren indstiller,

a) at den eksisterende anlægsbevilling forhøjes med 4.800.000 kr. til implementering af ny havneplan. Bevillingen udgør samlet 5.050.000 kr.

b) at rådighedsbeløbet forhøjes med 1.921.500 kr. for 2016, så det samlede rådighedsbeløb udgør 2.171.500 kr. samt der afsættes rådighedsbeløb på 2.878.500 kr. i 2017.

c) Rådighedsbeløbene finansieres af den disponible pulje vedrørende havnene

d) at der søges tilskud fra EU, m.v., hvor dette er muligt og ikke allerede sket. Et eventuelt tilskud til udvidelse af projektet vil medføre fornyet anlægsbevilling

Teknik- og Miljøudvalget den 2. maj 2016:

Indstillingen anbefales.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Anbefales

Sagsfremstilling

Den ny havneplan for Nørrekås Lystbådehavn er udarbejdet i samarbejde med arkitektfirmaet Hasløv & Kjærsgaard og en arbejdsgruppe med bred repræsentation af havnens brugere. Planen tager udgangspunkt i, at der ikke længere er materiel på Bornholm til at uddybe havnebassiner og ramme pæle, og fokuserer på at reducere udfordringen ved tilsandingen bag forkastningen mod vest mest mulig.

Helt konkret indebærer projektet en udskiftning af flest mulige træbroer og træpæle. Nye broer, flydende som faste, udføres som moderne betonbroer med Y bomme, hvilket vil reducere driftsudgifterne til reovering de næste 30-40 år til næsten nul.

Som en del af den nye havneplan etableres ligeledes en rampe til trollingbåde, m.m., lige ved indkørslen til havnen, så biltrafikken på havnen reduceres til et minimum. Dette vil betyde en reduceret støvudvikling og en stort set bilfri havn, der er tryk for børn og voksne at færdes i.

Budget:

Rådgivning	252.500 kr.
Uforudsete udgifter	252.500 kr.
Entrepriser	4.545.000 kr.
Samlet budget	5.050.000 kr.

Projektet vil reducere driftsomkostningerne til vedligehold af Nørrekås og dermed bidrage til en forbedring af den samlede driftsøkonomi for havnene, der i mange år ikke har givet mulighed for at afværge nedslidningen.

Såfremt projektet ikke implementeres vil alle havnens træbroer og træpæle skulle udskiftes inden for de næste 10 år. En sådan udskiftning vil betyde en nødvendig forøgelse af driftsbudgettet på min. 500.000 kr. årligt i en 10 års periode.

Økonomiske konsekvenser

Rådighedsbeløbet fordeler sig således:

	2016	2017	I alt
Udgifter	2.171.500	2.878.500	5.050.000

Udgiften på 4.800.000 kr. til dette projekt foreslås finansieret af den disponible anlægspulje til havne.

Det korrigerede rådighedsbeløb i denne pulje udgør 6.617.634 kr.

Såfremt der opnås tilsagn om eksterne tilskud til projektet forelægges sagen for Teknik- og Miljøudvalget på ny, med henblik på justering af bevillingen.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 28: Anlægsbevilling til reovering af Sandvig Havn

Åbent punkt

28 Anlægsbevilling til renovering af Sandvig Havn

08.03.00S49-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Teknik- og Miljøudvalget	02-05-2016	5	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	28	

Hvem beslutter

Teknik- og Miljøudvalget indstiller
Økonomi- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Jf. tidligere punkt på dagsordenen til Teknik og Miljøudvalgets møde d.d. har udvalget behandlet en prioritering og anvendelse af anlægsmidlerne på havnene 2016, herunder 800.000 kr. til sikring af betonmolehoved på Sandvig Havn.

Der søges på den baggrund om en anlægsbevilling til sikring af betonmolehoved på Sandvig Havn.

Indstilling og beslutning

Teknik- og økonomidirektøren indstiller,

- at der gives en anlægsbevilling på 800.000 kr. til sikring af betonmolehoved på Sandvig Havn
- at der afsættes rådighedsbeløb på 800.000 kr., finansieret af den disponible anlægspulje vedrørende havne.
- at anlægsbevillingen gives til Center for Teknik og Miljø under Teknik- og Miljøudvalget
- at der søges tilskud fra EU, m.v., hvor dette er muligt og ikke allerede sket. Evt. tilskud vil medføre fornyet anlægsbevilling.

Teknik- og Miljøudvalget den 2. maj 2016:
Indstillingen anbefales.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:
Anbefales

Sagsfremstilling

Der ansøges om bevilling til sikring af betonmolehoved på Sandvig Havn, hvor den eksisterende overbeton nu er så slidt og ødelagt, at det første betonelement er forsvundet i bølgerne, og de seneste reparationer af betondækket har kun holdt en sæson.

Sikringen skal ske ved en sænkning af betonkajen med ny kantbjælke under ny granitkant, i niveau med eksisterende granitkaj, som bevares i videst muligt omfang. De eksisterende betonelementer kan genbruges til arbejdet. Der planlægges endvidere en fritlægning af eksisterende granitbelægning.

Den endelige udformning af projektet, der er inspireret af nyere projekter i Tejn og på Hammerhavnen, forelægges brugerrådet inden projektstart.

Budget 800.000 kr.

Projektet vil reducere driftsomkostningerne til vedligehold af molen på Sandvig Havn og dermed bidrage til en forbedring af den samlede driftsøkonomi for havnene, der i mange år ikke har givet mulighed for at afværge nedslidningen.

Økonomiske konsekvenser

Udgiften på 800.000 kr. til dette projekt foreslås finansieret af den disponible anlægspulje til havne.

Det korrigerede rådighedsbeløb i denne pulje udgør 3.317.634 kr.

Såfremt der opnås tilsagn om eksterne tilskud til projektet forelægges sagen for Teknik- og Miljøudvalget på ny, med henblik på justering af bevillingen.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 29: Anlægsbevilling til reovering af Tejn Havn

Åbent punkt

29 Anlægsbevilling til renovering af Tejn Havn

08.03.00S49-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Teknik- og Miljøudvalget	02-05-2016	2	

Hvem beslutter

Teknik- og Miljøudvalget indstiller.
Økonomi- og Planudvalget indstiller.
Kommunalbestyrelsen beslutter.

Resumé

Jf. tidligere punkt på dagsorden til Teknik- og Miljøudvalgets møde d.d. har udvalget behandlet en prioritering og anvendelse af anlægsmidlerne på havnene 2016, herunder 300.000 kr. til ny betonunderbygning af granit-kajkanter i de ældre bassiner i Tejn Havn.

Der søges på den baggrund om en anlægsbevilling til renovering af Tejn Havn.

Indstilling og beslutning

Teknik- og økonomidirektøren indstiller,

- at der gives en anlægsbevilling på 300.000 kr. til ny betonunderbygning af granit-kajkanter i de ældre bassiner på Tejn Havn
- at der afsættes rådighedsbeløb på 300.000 kr., finansieret af den disponible anlægspulje vedrørende havne.
- at anlægsbevillingen gives til Center for Teknik og Miljø under Teknik- og Miljøudvalget
- at der søges tilskud fra EU, m.v., hvor dette er muligt og ikke allerede sket. Evt. tilskud vil medføre fornyet anlægsbevilling.

Teknik- og Miljøudvalget den 2. maj 2016:
Indstillingen anbefales.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:
Anbefales

Sagsfremstilling

I 2012 påbegyndte man en ny betonunderbygning af de granit-kajkanter på Tejn Havn, der var akut sammenstyrtningsstruede. Dette arbejde ønskes fortsat, inden granit-kajsten begynder at falde i vandet. Det er generelt ikke hensigtsmæssigt at bruge mange vedligeholdelsesmidler på smuldrende betonunderstøbninger, som udsættes for saltning, tung trafik, m.m., men det er i denne sammenhæng nødvendigt at få løftet granitstenene af og lavet ny betonunderstøbning, der er egnet til et super aggressivt miljø, som det på Tejn Havn.

Brugerrådet vil få projektet forelagt inden endelig udformning.

Budget 300.000 kr.

Renoveringsarbejdet vil reducere driftsudgifterne til kajerne i Tejn Havn og dermed forbedre de kommunale havnes samlede drift, der i mange år ikke har givet mulighed for at afværge nedslidningen af kajkanterne.

Økonomiske konsekvenser

Udgiften på 300.000 kr. til dette projekt foreslås finansieret af den disponible anlægspulje til havne.

Det korrigerede rådighedsbeløb i denne pulje udgør 6.617.634 kr.

Såfremt der opnås tilsagn om eksterne tilskud til projektet, forelægges sagen for Teknik- og Miljøudvalget på ny, med henblik på justering af bevillingen.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 30: Anlægsbevilling til reovering af Hammerhavn

Åbent punkt

30 Anlægsbevilling til renovering af Hammerhavn

08.03.00S49-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Teknik- og Miljøudvalget	02-05-2016	7	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	30	

Hvem beslutter

Teknik- og Miljøudvalget indstiller.

Økonomi- og Planudvalget indstiller.

Kommunalbestyrelsen beslutter.

Resumé

Jf. tidligere punkt på dagsordenen til Teknik- og Miljøudvalgets møde d.d. har udvalget behandlet en prioritering og anvendelse af anlægsmidlerne på havnene 2016, herunder ombygning af slæbestedet på Hammerhavn.

Der søges på den baggrund om en anlægsbevilling til ombygning af slæbestedet på Hammerhavn.

Indstilling og beslutning

Teknik- og økonomidirektøren indstiller:

- at der gives en anlægsbevilling på 150.000 kr. til ombygning af slæbested på Hammerhavn
- at der afsættes rådighedsbeløb på 150.000 kr., finansieret af den disponible anlægspulje vedrørende havne
- at anlægsbevillingen gives til Center for Teknik og Miljø under Teknik- og Miljøudvalget
- at der søges tilskud fra EU, m.v., hvor dette er muligt og ikke allerede er sket. Evt. tilskud vil medføre fornyet anlægsbevilling.

Teknik- og Miljøudvalget den 2. maj 2016:

Indstillingen anbefales.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Anbefales

Sagsfremstilling

Ombygning af slæbested på Hammerhavn, hvor den udtjente træbro erstattes af en bro i azobe eller hvor der sker en ombygning af slæbestedet, der gør træbroen overflødig. Slæbestedet er i 2002 blevet udført i samarbejde med trolling-fiskere på Bornholm og er blevet drøftet utallige gange i forbindelse med helhedsplanen for Hammerhavnen.

Den endelige løsning udarbejdes sammen med brugerne, og brugerrådet vil få forelagt projektet. Der vil blive taget hensyn til slæbestedets egnethed til havkajakker i den endelige løsning.

Budget 150.000 kr.

Begge mulige løsninger vil reducere driftsudgifterne til slæbestedet i Hammerhavnen og dermed forbedre økonomien i de kommunale havnes samlede drift. På grund af den belastede driftsøkonomi har det i mange år ikke været muligt at undgå en nedslidning af havnene samlet set.

Økonomiske konsekvenser

Udgiften på 150.000 kr. til dette projekt foreslås finansieret af den disponible anlægspulje til havne.

Det korrigerede rådighedsbeløb i denne pulje udgør 6.617.634 kr.

Såfremt der opnås tilsagn om eksterne tilskud til projektet forelægges sagen for Teknik- og Miljøudvalget på ny, med henblik på justering af bevillingen.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 31: Anlægsbevilling til renovering af administrationsbygninger - etape 1

Bilag

Bilag 1

Bilag 2

Åbent punkt

31 Anlægsbevilling til renovering af administrationsbygninger – etape 1

82.07.00000-0009

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Teknik- og Miljøudvalget	02-05-2016	16	
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	31	

Hvem beslutter

Teknik- og Miljøudvalget indstiller.
Økonomi- og Planudvalget indstiller.
Kommunalbestyrelsen beslutter.

Resumé

I forbindelse med budget 2016 blev det besluttet at afsætte i alt 14.000.000 kr. til renovering af administrationsbygninger. Der blev afsat 3.500.000 kr. i 2016 og 3.500.000 kr. i hvert af de efterfølgende overslagsår 2017 til 2019.

Ejendomsservice søger om en anlægsbevilling til 1. etape af projektet.

Indstilling og beslutning

Teknik- og økonomidirektøren indstiller,

- at der gives en anlægsbevilling på 3.500.000 kr. til renovering af administrationsbygninger – etape 1. Anlægsbevillingen svarer til det i budget 2016 afsatte rådighedsbeløb.
- at anlægsbevillingen gives til Center og Ejendomme og Drift under Teknik- og Miljøudvalget.

Teknik- og Miljøudvalget den 2. maj 2016:

Indstillingen anbefales.

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Anbefales

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune har 6 ejendomme, som alle har til formål at huse kommunens administration. De 6 ejendomme er beliggende:

- Skovløkken 4, Tejn

- Møllevænget 1, Nexø
- Ullasvej 15-17 & 23, Helsevej 4, Vibegårdsvej 2 samt Landemærket 26 alle beliggende i Rønne.

Kommunens administrationsbygninger er af ældre dato, og en del trænger efterhånden til en større renovering. Det drejer sig særligt om klimaskærme, så som tagbelægnings, facader, inddækninger samt udskiftning af vinduer og døre.

Det fremgår blandt andet af arbejdspladsvurderingerne - APV'erne, at der er problemer med utætte vinduer, som giver trækgener og kuldepåvirkninger samt varmegener fra solvendte vinduer. Der er problemer med støj på grund af dårlig akustik, som skyldes øget belastning i lokalerne. Det kan tillige oplyses, at der flere steder ikke er optimale handicapforhold.

Der er udarbejdet en vedligeholdelsesplan for 2016 og for årene frem til 2019, idet dette er første etape af renoveringsplanen. Se bilag 1.

Selvom de planlagte renoveringer iværksættes, kommer administrationsbygningerne ikke op på 2016-niveau i forhold til Bygningsregulativet, men renoveringsplanen vil udbedre de ting, som er påpeget i APV'erne og få "løftet" det vedligeholdelsesmæssige efterslæb.

Etape 1 som omfatter renoveringsarbejder på Landemærket 26 i Rønne og Møllevænget 1 i Nexø er specificeret i bilag 2 til sagen.

Økonomiske konsekvenser

I forbindelse med vedtagelsen af budget 2016 blev det besluttet at afsætte en pulje til renovering af administrationsbygningerne på i alt 14.000.000 kr., idet der blev afsat 3.500.000 kr. i hvert af årene 2016 – 2019.

Dette er den første bevillingssag vedrørende renovering af administrationsbygninger. Der vil blive fremlagt flere bevillingssager i de kommende år.

Der søges om en anlægsbevilling på 3.500.000 kr. til renovering af administrationsbygninger – etape 1, jf. oversigten, der er vedlagt som bilag 2.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Ingen.

Punkt 32: Orientering fra formanden

Åbent møde

32 Orientering fra formanden

00.01.00G00-0040

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	32	

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:
Orientering givet

Punkt 33: Eventuell

Åbent punkt

33 Eventuelt

00.01.00G00-0040

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Økonomi- og Planudvalget	17-05-2016	33	

Økonomi- og Planudvalget den 17. maj 2016:

Intet

Punkt 101: Lukket